2024.

Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium,

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

A készségfejlesztő iskola szakmai programja

Tartalom

Bevezetés ……...3

A 9-10. évfolyam közismereti tanterve 9

Kommunikáció 16

Számolás-mérés 28

Állampolgári ismeretek 38

Osztályfőnöki óra 46

Életvitel és gyakorlat 55

Gyakorlati képzés előkészítése 65

Környezet- és egészségvédelem 70

Ének-zene 79

Ábrázolás-alakítás 85

Digitális kultúra 91

Testnevelés 98

A 11-12. évfolyam közismereti tanterve 105

Kommunikáció 112

Számolás-mérés 120

Osztályfőnöki óra 128

Környezet- és egészségvédelem 136

Testnevelés 146

A 11-12. évfolyam gyakorlati tanterve 154

Háztartástan-életvitel készségfejlesztő tanterv 155

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv 172

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv 178

Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő tanterv 183

A 11-12. évfolyam ismétlő gyakorlati tanterve 194

Udvaros készségfejlesztő kerettanterv 194

Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv 204

Árufeltöltő készségfejlesztő tanterv 216

Bevezetés

A készségfejlesztő iskola helyi programjának kidolgozásánál Budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola által kidolgozott kerettanterv – 9-10. évfolyam közismereti, 11-12. évfolyam közismereti és gyakorlati - (53/2016. (XII.29.) EMMI rendelet) alapján és a helyi sajátosságok, lehetőségek figyelembevétele mellett készült.
Felülvizsgált, módosított program a 2020-as Nat-hoz illeszkedő alábbi tartalmi szabályzók figyelembevételével készült:

- *A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve*
- *A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve*
- *A készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára*
- *A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei*

A képzés szerkezete

Közismereti képzés: 9-10. évfolyam *(a korábban tanultak megerősítése, rendszerezése)*
Gyakorlati évfolyamok:11-12. évfolyam *(a választott tevékenységek alapos megismerése, begyakorlása)*

Életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati évfolyamok.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő iskola befejező évfolyamának sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány középfokú végzettséget tanúsít, de rész szakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

A készségfejlesztő iskolába kerülés előzményei, feltételei:

A Csongrád – Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottsága, valamint az illetékes országos bizottságok javaslata alapján (8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) kerül a középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló a középfokú oktatásba.

Állapotmegismerés, szakértői vélemény:

Az értelmileg akadályozott tanulók többsége már koragyermekkortól rendelkezik szakértői véleményekkel, különféle vizsgálati eredményekkel. Készségfejlesztő iskolát kezdő diákjainknál a következő további felmérések kerülnek elvégzésre: PAC, Goodenough-emberrajz, családrajz és folyamatos megfigyelés. Ezek egybevetett, elemző megismerése adhat támpontokat a gyermek előmeneteléről, erősségeiről és különösen nagy figyelmet igénylő,

nehezebben fejlődő képességeiről, mely kiegészül a személyes megismeréssel, a megfigyeléssel, a megalapozott gyógypedagógiai folyamatdiagnosztika érdekében. A szülői megfigyelések, beszámolók szintén fontos kiegészítő információkat jelenthetnek.
A készségfejlesztő iskola 9., 10. évfolyamain történik a közismereti tantárgyi felmérők felvételéve.

A készségfejlesztő iskola célja:

Felkészítés a sikeres társadalmi integrációra és a felnőtt életre.
Szociális beilleszkedés, a kölcsönös megismerés és tolerancia hétköznapivá válása

A gyakorlati feladatok, tevékenységek megtanítása, a munkavégzési kompetenciák kialakítása.

A készségfejlesztő iskola feladata:

A tanuló felkészítése a felnőtt életre *(Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonai, felnőtt bentlakásos otthonok, támogatott lakhatás, lakóotthonok, második munkaerőpiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés).*

Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt oktatása, nevelése, képzése:

- a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
- önrendelkezés, önérvényesítés elérése,
- a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
- együttműködési készségek fejlesztése, társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére,
- egyéni életútkeresés támogatására irányul.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati, praktikus ismereteket kell oktatni.
- Fontos szempont továbbá az egyszerű munkafolyamatok elvégzéséhez szükséges, munkavállalói attitűd kialakulását elősegítő készségek elsajátíttatása, a tartalmas szabadidő-eltöltés megalapozása, valamint a tehetséggondozás.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan fejleszteni kell.
- A rendszeres pozitív megerősítés, biztatás kiemelt jelentőségű az értelmileg akadályozott tanulók motiválásában, önértékelésük fejlesztésében.
- Az oktatás-nevelés eredményességét nagymértékben segíti a támogató szülői házzal történő szoros kapcsolattartás.
- A bevéséshez a lényegi elemek kiemelése, a korábbi tapasztalati és ismeretanyaggal való kapcsolat tudatosítása, a rövid, közép- és hosszú távú ismétlések biztosítása szükséges. A felidézéshez releváns jelzőingereket is kell biztosítani, melyek képességtől függően különböző típusúak lehetnek: verbális (ilyenek pl. utasítások, kulcsszavak,

vezényszavak, kérdések, rákérdezés) figyelemfelhívás, képi (pl. fénykép, eseménykép, folyamatábra – vagy ennek egy eleme, piktogramok, szócsík, korábban megoldott feladatlap), együtt cselekvéses (pl. direkt kézvezetés, példamutatás-utánoztatás) és promptok (azonnali, direkt, helyzethez kötött megsegítés, „súgás").

Értékelési elvek és eljárások:

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás, amely a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését szolgálja, lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata:

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Feladata, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra.

Az értékelés alapelvei:

- Az értelmileg akadályozott tanulótól elvárt teljesítmény a tananyag tartalmában, mennyiségében, a számonkérés módjában egyaránt jelentősen eltérhet az osztály átlagos teljesítményétől.
- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányul.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósul meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósul meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Rendkívül fontos szem előtt tartani, hogy az értelmileg akadályozott tanuló pillanatnyi teljesítményét jelentősen befolyásolhatják a különféle külső és belső tényezők. Épp ezért az egyszeri „felmérés" nem feltétlenül felel meg a tanuló valós képességprofiljának. Szükség van tehát rendszeres visszamérésekre, folyamatdiagnosztikára, tanári megfigyelésekre, valamint

szülői visszajelzésekre, amelyek során a várt és az észlelt eredmények elemzését követően szükség szerint módosítható a tanulási cél. Különösen az együttműködés kezdeti szakaszában a hathetes időintervallum javasolt. A tanulókról félévenként összegző szöveges értékelés készül.

Értékelés:

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés. A pozitív személyiségfejlődés érdekében kiemelt szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, *(dicséret, figyelmeztetés, kedves programon való részvétellel történő jutalmazás, stb.)* és írásbeli, a közismereti és elméleti tartalmak értékelése a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával is történik havonta, félévkor és évvégén a szöveges értékelés mellett. A E-KRÉTA rendszer a beírt tanulmányi eredményekről a szülőt értesíti:

- az E-KRÉTA rendszerbe havonta legalább 1 érdemjegy könyvelése a hónap utolsó tantárgyi óráját követően szöveges és numerikus formában.
- az E-KRÉTA rendszer a beírt tanulmányi eredményekről a szülőt értesíti,
- egyéb esetben minden alkalommal az E-KRÉTA rendszeren keresztül történik a szülők tájékoztatása.
- *A szöveges értékelés „A képzési követelményeket sikeresen teljesítette”*, vagy *„A képzésben részt vett”* megjelöléssel történik.

A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettanterv oktatása során az oktatónak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és szóban értékelni a tanulók gyakorlati munkavégzését havonta, félévkor és évvégén pedig szövegesen írásban, a vizsgabizonyítvány minősítésének megfelelően történik.

Testnevelés tantárgynál az őszi és tavaszi fizikai és motorikus állóképesség valamint a **NETFIT** - Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt felvétele felmérése és kiértékelése %-osan is történik.

Az értékelés tárgya:

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás, az elkészített munkadarab minősége.

Vizsga:

A készségfejlesztő kerettanterv elméleti és gyakorlati vizsgával zárul. A képzés végén a tanuló előre összeállított tételsor alapján gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy késztermeket vagy munkafolyamatot (lehet

digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát, bemutatva gyakorlati ismereteit.

A vizsga időbeosztása, értékelése

A vizsga részei	**Időtartam**	**Értékelési szempont**	**Minősítés a tanúsítványban**
szóbeli	15 perc	Képek és tárgyak segítségével válaszadás az elméleti kérdésekre.	- kiválóan megfelelt - jól megfelelt - megfelelt - a képzésben részt vett
gyakorlati	az adott gyakorlati tevékenységtől függően (max. 60 perc)	○ munkafegyelem, kitartás ○ munkamódszer, tudatosság ○ az eszközök adekvát használata ○ munka- és balesetvédelmi szabályok betartása	

A vizsgázó tanuló részére – kérelmére – a kérdező tanár megadja a sajátos nevelési igényből fakadó egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtást a feladatok értelmezéséhez.
A vizsgabizottság összetétele a gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből, szakirányú végzettségű gyógypedagógusból és a bizottság elnökéből áll.
A gyakorlati vizsgát követően a tanulók vizsga bizonyítványt kapnak, melynek minősítése:

A Vizsgabizonyítvány minősítése:

- kiválóan megfelelt – a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik,
- jól megfelelt – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő,
- megfelelt – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni,
- a képzésben részt vett – a tanuló segítséggel, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése részszakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

A tantárgyi versenyek:

A tantárgyi versenyek megrendezésének legfőbb célja a tanulói motiváció megerősítése és a szülői elvárások kielégítése. Hasznos a gyakorlati ismeretek bemutatása versenyszerűen a képző intézmény belső és több intézmény közötti külső versenyen.
Lehetőség szerint hivatalos, regionális vagy országos versenyen is kell indítani a tehetséges tanulókat.

Elvárt teljesítmény:

9-10. évfolyam végére

1. A tanuló képességeihez mérten fejlődjön.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással a lehetőségei legnagyobb kihasználásával önálló tevékenységeket folytatni.
3. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

A készségfejlesztő iskolai képzés végére

1. A tanuló képességeihez mérten sajátítsa el a gyakorlati tartalmakat.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni (napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában).
3. Legyen képes egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségének függvényében lakóközösségébe, lakókörnyezetébe történő integrálódásra.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai:
Az évenként megjelenő tankönyvkínálatból a választás szempontjai:

- A speciális igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és egyéb szemléltető eszközt szükséges választani, melyek a figyelem, és érzékelés zavarait részben kompenzálják.
- Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.
- Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.
- A pedagógus kreativitását, szakmai tudását magukba foglaló saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez.

A képzési feladatok kivitelezésének feltételei:

A Köznevelési törvényben előírt és a mindenkori taneszköz jegyzékben meglévő, a tanulók speciális igényeiknek is megfelelő személyi és tárgyi erőforrásokkal kell rendelkezni a készségfejlesztő iskolai képzést megvalósító intézménynek.

A 9-10. évfolyam közismereti tanterve

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyam közismereti tanterve a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó, az értelmileg akadályozott tanulót oktató-nevelő általános iskolai tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása.

A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása.
A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez.
A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain **erkölcsi nevelés területén** megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kívánatos és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja sajátérzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén.

A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei **a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén** a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról.

Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés területén a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

Az **önismeret és a társas kultúra fejlesztése terén** a képzés lehetőséget nyújt a felnőtt életben betöltendő feladatokkal kapcsolatos reális énkép és önismeret kialakulására, a vágyak és lehetőségek összehangolására. Bővül a társas kapcsolatok szintje, folyamatosan alakul a reális énkép, felismeri az elsajátítható kompetenciák mértékét. Erősödik a fiatalokban a kritikus helyzetek felismerésének képessége és a megoldás érdekében a megküzdési stratégiák alkalmazása. Képessé válik saját emlékeinek feldolgozására, kialakul az ön- és az én azonosság tudata.

A **testi és lelki egészségre nevelés során** a készségfejlesztő iskolai képzés közismereti tantárgyai között túlsúlyban lévő testnevelés kiemelten fontos szerepet játszik a helyes életmódra nevelésben, a felnőttként követendő életvitel megalapozásában. A képzés során folyamatosan szem előtt kell tartani a megfelelő állóképesség kialakulásához szükséges erőnlét biztosítását, a munkafolyamatok során esetlegesen kialakuló tartási és mozgásos rendellenességek megelőzését. A tanuló megismeri a testi erőnlét, az egészség és a lelki egyensúly közötti összefüggéseket, tőle telhető módon és mértékben igyekszik a károsító, veszélyeztető hatásokat elkerülni.

A **családi életre nevelést** a középfokú oktatás időszakában megerősíti, hogy a tanuló megismeri a felnőtt életében megtapasztalható családi kapcsolatokat, felkészül a családban elfoglalt helyének és képességeinek megfelelő részvételre a családi munkamegosztásban. Megismeri a hétköznapi élethelyzetek lehetőségeit családban, lakóotthonban, bővülnek ismeretei az együttéléssel, családi kapcsolatokkal járó konfliktusok kialakulásáról és a megoldások lehetőségéről.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanuló ismeretei bővülnek a közösségek tagjainak különbözőségéről, igényli az önkéntes segítségnyújtást a rászorulóknak, átéli a személyes fontosság érzését. Kialakul felelősségérzete a rábízott feladatokkal kapcsolatban, körültekintően jár el tevékenységeiben.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a **fenntarthatóság, környezettudatosság területén** a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyel hétköznapjaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosságra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.
Környezeti nevelési elvek, célok:

Elsődleges cél a szemléletformálás.

- Bolygónk egészsége kiemelten fontos kell, hogy legyen a fiatalok számára.
- Cél, hogy a tanulók megismerjék az éghajlatváltozással kapcsolatos információkat.
- Az éghajlatváltozás mérséklésének lehetőségeit és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást.
- A diákokban erősíteni kell az együttműködési készséget, hiszen a klímaváltozással kapcsolatos probléma megoldásánál fontos az összefogás, együttműködés.
- Ismeretek szerzése a hulladék fajtákról.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- A környezetünkkel való harmóniában élés megtanítása.
- A környezetért felelős életvitelre nevelés.
- Környezetbarát szokásrend erősítése.
- Az ökológiai szemlélet formálása.

A 9-10. évfolyamok során **a pályaorientációt segíti** a tanuló szűkebb és tágabb környezetének megismerése, saját képességeinek, érdeklődésének kritikus értékelése, kialakul a tanulóban a számára megfelelő gyakorlati munkavégzés, a munkadarab létrehozásának igénye. Motiválttá válik az elérhető munkatevékenységek elsajátítására, gyakorlására és a folyamatos munkavégzésre. Örömét leli a munkával létrehozott érték megteremtésében.

A **gazdasági és pénzügyi nevelés területén** a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással összefüggő ügyintézések formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló a **médiatudatosságra nevelés** eredményeképpen gyakorlottan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

A képzés során a **tanulás tanítása területen** a tanuló felkészül az iskolai oktatás alatt elsajátított ismereteinek felnőtt életkorban történő folyamatos megújítására, kialakul igénye az önművelésre. Megerősödik benne, hogy a környezet változásait figyelemmel kell kísérni. Felismeri, hogy érdeklődésének kielégítése folyamatosan új ismeretekhez juttatja, amelyek megkönnyítik számára az életben történő eligazodást.

A kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A **tanulás kompetenciái** a Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva (v.ö. önállósági szintek, differenciálás leírásával).

Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.
A tanulás kompetenciái iránti igény kialakításával a képzés során a tanuló minden elsajátított eszköz és módszer igénybevételével felkészül a felnőtt élet mindennapjaiban szükséges alkalmazkodásra és önfejlesztésre. Folyamatosan igényli az új lehetőségek megismerését, kíváncsi a változásokra és érdeklődik környezete iránt.

A **kommunikációs kompetencia** *(anyanyelvi)* fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethetők a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez.
Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok értelmileg akadályozott tanuló esetében nem megvalósítható.

A készségfejlesztő iskolai közismereti képzés e téren támogatja a felnőtt élet során a munkavállaláshoz, a felnőtt társas kapcsolatokhoz és a társadalmi szerepvállaláshoz szükséges kommunikációs formák rögzülését, a közösséggel és környezettel kapcsolatos véleményalkotást. Hangsúlyt kell fektetni a minél pontosabb beszédértésre, beszédprodukcióra, véleménynyilvánításra. Ösztönözni kell az információszerzésre irányuló kommunikációt.

A **digitális kompetenciák** alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús", „bizonytalan" internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket. Fejlesztésével készségszintűvé válik a napi tevékenységek során alkalmazott infokommunikációs eszközök használata, az óvatosság, magabiztosság, saját személyiség védelmének szem előtt tartása mellett.

A **matematikai, gondolkodási kompetenciák** megfelelően adaptálva jól értelmezhetők az értelmileg akadályozott tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére (v.ö. 1. A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló), az elemi kritikai érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.
A képzés során, e területen az alapfokú oktatásban elsajátított ismeretek rendszerezése történik, valamint a problémamegoldás területén a minél nagyobb önállóság elérése és támogatása. Fontos, hogy készségszintűvé váljon a hétköznapokban és a munkatevékenységekben egyaránt fontos szerepet játszó mértékegységek, pénz használata, az időbeli és a téri tájékozódás.

A **személyes és társas kapcsolati kompetencia** fejlesztésével a tanuló képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerep betöltésére, közösségi környezetében igényeinek, jogainak érvényesítésére, kötelezettségeinek teljesítésére. Az értelmileg akadályozott ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mérten megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, én-tudatosság integráns része. Fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés). Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

A **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia** fejlesztésével a tanuló kiismeri magát a társadalmi kapcsolatrendszer elemi szintjén, képes egyre önállóbb interakciók kezdeményezésére. Megismeri képességének terét, elfogadja, összehangolja igényeit, vágyait és lehetőségeit.

Elsődleges a pályaorientáció, adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

A **kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái** megvalósulásában kiemelt szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok értelmileg akadályozott ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. A tanuló legyen képes különböző művészeti élmények (zene, tánc, dramatikus előadás, irodalmi művek, képzőművészeti alkotások, film és fotó) befogadására, művészeti tevékenységekbe való bekapcsolódásra, egyéni ízlésének kifejezésére. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a habilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a gyakorlati tevékenységek kiválasztására. A 9-10. évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

Óraterv a 9. és 10. osztály számára
(2020/2021-es tanévtől felmenő)

	Készségfejlesztő iskolai óraterv 9.-10. évfolyam				
Műveltségi terület	**Tantárgy**	**9.**	**szab. terv**	**10.**	**szab. terv**
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció	**5**		**5**	
Matematika	Számolás-mérés	**5**		**5**	
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	**1**	**1**	**1**	**1**
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem	**2**	**1**	**2**	**1**
Művészetek	Ének-zene	**2**		**2**	
	Ábrázolás-alakítás	**2**		**2**	
Technológia	Digitális kultúra	**2**		**2**	
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	**5**		**5**	
	Osztályfőnöki óra	**1**		**1**	
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	**4**	**1**	**4**	**1**
	Gyakorlati képzés előkészítése	**2**		**2**	
Szabad időkeret		**3**	**3**	**3**	**3**
Összes óraszám		**34**			**34**

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok intézményünkben

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció**	**5**	**5**	360
Matematika	**Számolás – mérés**	**5**	**5**	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	**1 (+1)**	**1 (+1)**	72 (+72)
Életvitel és gyakorlati ismeretek	**Életvitel és gyakorlat**	**4 (+1)**	**4 (+~~2~~ 1)**	288 (+72)
	Gyakorlati képzés előkészítése	**2**	**2**	144
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem**	**2 (+1)**	**2 (+1)**	144 (+72)
Művészetek	**Ének-zene**		**2**	144
	Ábrázolás-alakítás	**2**	**2**	144
Technológia	Digitális kultúra	**2**	**2**	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	**5**	**5**	360
	Osztályfőnöki óra	**1**	**1**	72
Összes óraszám		**34**	**34**	**2448**
Ebből a szabad közismereti időkeret		*3*	43	*216*

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs óraszám mindkét évfolyamon: 4 óra/hét

Az órakeretet komplex gyógypedagógiai, ~~autista~~ autizmus specifikus gyógypedagógiai fejlesztésre és terápiás *(beszéd, mozgás)* foglalkozásokra fordítjuk a tanulói igények szerint.

Kommunikáció
(Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület)

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez és egyszerű munkafolyamatok elsajátításához szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására. A tantárgy tanulása során az általános iskolai ismeretekre alapozva, az elsajátított képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése. A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezésmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre. A tantárgy célja, hogy a tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat. Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze. A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértesse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, alkalmazkodjon a különféle beszédhelyzetekhez. Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével.
A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elősegíti a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését.
A tantárgy az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén szerepet játszik a nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.
A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséges életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra megismerésével segíti.
A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet a gyakorlati tevékenységek veszélyeinek és a balesetek elkerülésének felismertetésével támogatja. Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.
A pályaorientáció területét a tantárgy a gyakorlati munkavégzés szabályainak, lehetőségeinek, fontosságának bemutatásával és az egyéni érdeklődés felismertetésével segíti.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás fontosságát. Médiatudatosságra nevelés területén a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerzésre.
A tanulás tanítása fejlesztési területen a tantárgy segíti a változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és azok funkcióit. Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani. Az olvasottakat röviden összefoglalni. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani. Látott történetet megérteni, erkölcsi normák felismerése. Reálisan programot tervezni és egyeztetni. Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben). Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás). Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.	Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni. A környező utcák térképén eligazodni. Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni, és azok funkcióit ismerni. Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban. Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. Törekedni a pontos és tempós munkára. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás). Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz. Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni). Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. A piktogramok információit ismerni, és betartani. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).	Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analizáló- szintetizáló-, akarati-, belátási-, és döntésképessége. Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására. Rövid szövegről tudjon beszámolni szóban és írásban. A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés			**Óraszám/évfolyam: 30**
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok. 2.Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során. 3.Szókincsfejlesztés. 4.Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek). 5.Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek. 6.Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Tájékozódás a térképen). 7.Iskola környékéről térkép készítése. 8.Lakás, iskola alaprajza, helyiségek. 9.Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.	1.Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. 2.A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3.Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). 4.Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. 5.Szavak gyűjtése (többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 6.A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). 7.Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság, virágápolással kapcsolatos tartalmak értelmezése.	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Időpont, időtartam, késés, pontosság, szükséges tárgyak, luxuscikkek, Nevezetes helyek (Vár, Parlament), Útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, Vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek, Szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísztárgyak.	Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni. A környező utcák térképén eligazodni. Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni. Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.

	8.Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. 9.Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). 10. Város térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése. 11.Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. 12.Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helységek, saját lakrész, szépítése). 13.Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. 14.Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).		

2. témakör: Olvasás - írás			Óraszám/évfolyam: 60
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Olvasás gyakorlása, újságolvasás. 2.Rövid novella, vers, mese olvasása. 3.Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (rajzfilm). 4.Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás). 5.Mondat értelmezése. 6.Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása). 7.Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása. 8.Személyi adatok ismerete, helyes leírása. 9.Kérdőív, tesztlap kitöltése. 10.Önálló fogalmazás írása. 11.Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése. 12.Keltezés értelmezése és helyes leírása. 13.Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető (naptárban).	1.Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. 2.Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors). 3.Néma olvasás. 4.Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek). 5.Egymás kézírásának olvasása. 6.Egybeírt mondat szavakra bontása. 7.Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. 8.A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. 9.Beszámolás az olvasottakról. 10.Dramatizálás. 11.Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal. 12.Másolás, írás, diktálás után. 13.Űrlap kitöltése személyi adatokkal. 14.Szavak írása másolással, tollbamondással időre. 15.Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. 16.Rövid üdvözlet küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms). 17.Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés). 18.Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése). 19.Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. 20.Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás. Életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.	Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. Törekedni a pontos és tempós munkára. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás). Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására.

14.Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása. 15.Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.	21.Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján. 22.Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). 23.Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás). 24.Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.		Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz. Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).

3. témakör: Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése			Óraszám/évfolyam: 40
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása). 2.A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, filmrészletek). 3.Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás). 4.Kapcsolat a könyvvel. 5.Képregény, szimbólumok. 6.Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése. 7.Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. 8.Újságolvasás. 9.Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény. 10.Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).	1.Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. 2.Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása. 3.A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása. 4.Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről. 5.Versek hallgatása. Versek közös olvasása. 6.A teljes művek végighallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása. 7.Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések). 8.Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása). 9.Film(részlet) megtekintése, megbeszélése. 10.A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). 11.Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése,	Mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok.). Rokon értelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése.	Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. A piktogramok információit ismerni, és betartani.

11.A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése. 12.Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arckifejezések, gesztusok értelmezése). 13.TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja. 14.Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint. 15.Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései. 16.Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).	saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása. 12.Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása. 13.Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). 14.Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). 15.Gyűjtés, értelmezés. 16.Vásárlási lista összeállítása recept alapján. 17.Eszközök használata a használati utasítás szerint. 18.Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. 19.Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?) 20.Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. 21.Keresztrejtvény közös megfejtése. 22.Versenyek, játékok (kvíz, most, mutasd meg, kitalálós, szójáték).		

4. témakör: Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.			Óraszám/évfolyam: 50
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Telefonálás (vonalas és mobil készüléken). 2.Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből). 3.Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése). 4.Az együttélés szabályai. 5.A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat). 6.Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai. 7.Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása. 8.Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása. 9.A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei.	1.Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel). 2.Tájékozódás a telefonkönyvben. 3.Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változáskor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön/ öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek). 4.Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskádból valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélt helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon). 5.Milyen ember, akinek a szeme sem áll jól/, lógatja az orrát/, vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése). 6.Milyen a viszony, ha együtt vannak sülve-főve. 7.Mit jelent: lóg a nyakán, kellemetlenül érintette az eset, megrázó élmény, eltávolodtak egymástól, távol kerültek egymástól. 8.A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékosság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélt helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.	Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).

10.Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel. 11.Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése. 12.Családi kapcsolatok. 13.Párkapcsolatok. 14.Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése.	gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott). 9.Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá-fölérendeltség megértése, elfogadása. 10.Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből). 11.Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás. 12.Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság. 13.A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló – igényli az olvasást, – képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására, – képes olvasható írásra rendezett külalakkal, – képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani, – képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, saját maga és mások helyes megítélésére, – képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre. – a tanultak önálló alkalmazására jó helyzetfelismeréssel, – a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.

Számolás-mérés

(Matematika)

A számolás-mérés tantárgy megerősíti az általános iskolában elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez és a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, kerülni kell a túlzott elméletieskedést, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz-, súly-, terület-, kerület-, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A térbeli tájékozódás segítése érdekében fontos a közvetlen környezetben és a tágabb környéken történő eligazodás segítése, a közlekedési útvonalak feltérképezése. Az időbeosztás és az idővel történő gazdálkodás állandó gyakorlása, a rendszeresség és a tervezés fontosságának hangsúlyozása elősegíti az önszabályozás kialakulását. A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költekezés és túlköltés megelőzésére.

A számolás-mérés tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékosság szempontjainak felismertetésével, és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére. A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek és számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges segédeszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékossági feladatok ellátására. A tanulás tanítása területen segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

A tantárgy a hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődésében az önálló ismeretszerzés és minél önállóbb következtetések levonásának támogatásával járul hozzá.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.	Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén. Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt. Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki- és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő műveletet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. A számológépet alkalmazni, az eredményt ellenőrizni. Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni. A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.	A tanuló képes – számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére, – mérések, mértékegységek alkalmazására. – Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére. – több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére. – Képességeinek megfelelő mértékben végezzen elemi műveleteket fejben és számológépen, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége. – időegységek adekvát használatára – Képességeinek megfelelő mértékben alakuljon ki időbeli tájékozódása. – Ismerje az otthon és az iskola közötti útvonalat, intézményen belül önállóan közlekedjen. – a számológép megbízható alkalmazására, a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 40
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Tájékozódás az otthon és az iskola környékén. 2.Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. 3.Tájékozódás Magyarország térképén. 4.Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt–jelen–jövő). 5.Az óra, napirend, heti beosztás. 6.Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok). 7.Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).	1.Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. 2.Az iskola címének elmondása, leírása. 3.Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. 4.Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképen, egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. 5.Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása). 6.Égtájak nevei, értelmezésük. 7.A földgömb. 8.Magyarország térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése. 9.Távolságok becslése, lemérése, átszámítása.	Helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, országok, természeti képződmények, időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30), másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése, régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont távolsági és tömegközlekedési eszközök, Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei,	Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon-iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén. Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.

	10.Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. 11.Piktogramok értelmezése. 12.A Föld különböző tájairól albumok, képes újságok lapozgatása, helyszínek megkeresése térképen. 13.Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor). 14.Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. 15.Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. 16.Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). 17.Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. 18.Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez	időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő, honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk	

	megfelelő időegység megválasztása. 19.Jelenlegi időpont helyes megállapítása. 20.Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján). 21.Téli és nyári időszámítás. 22.Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük). 23.Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése. 24.Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.		

2. témakör: Műveletek			Óraszám/évfolyam: 70
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel). 2.Számkör bővítése. 3.Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés). 4.Egyszerű szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).	1.A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. 2.Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás. 3.Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál. 4.Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése. 5.Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. 6.Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. 7.Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. 8.Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. 9. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3 jegyű számok elolvasása, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. 10.Árak nézegetése árjegyzékekben.	egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása	Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.

	11.Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. 12.Alaki- és helyi érték differenciálása. 13.Telefonszám lejegyzése, elolvasása. 14.Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.		

3. témakör: Mértékegységek, mérések, a pénz.			Óraszám/évfolyam: 70
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. 2.A pénz, pénzkezelés banki ismeretek.	1.Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. 2.Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. 3.Mérőeszközök helyes használata. 4.Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. 5.Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása. 6.Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása. 7.Súly- és térfogatmérések a tankonyhán. 8.A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). 9.Hosszúságmérés a szövéssel kapcsolatos nagyságrendben. 10.Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik). 11.Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. 12.Összegek kiszámolása, váltások.	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény	Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni. A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.

	13.Különböző jövedelemforrások számbavétele. 14.Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés BKV-bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. 15.Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. 16.Vásárlások. 17.Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése. 18.„Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. 19.Hasonló áruk keresése több katalógusban. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. 20. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. 21.Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” 22.Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. 23.Különböző szolgáltatások árai (fodrász, szerelő, ruhajavító). 24.Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. 25.Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya átutalás, kamat).		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes – számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére – mérések, mértékegységek alkalmazására – több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére – időegységek adekvát használatára – a számológép megbízható alkalmazására – a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.

Állampolgári ismeretek

A társadalmi ismeretek tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása. A tantárgy tanulása során a tanuló egyre differenciáltabban megismeri az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, a társadalmi együttéléssel kapcsolatos szabályrendszert. Felismeri az állampolgárságához kapcsolódó és a mindennapi társadalmi életben előforduló tevékenységeknél a szükséges és elégséges segítségigénylési lehetőségeket, képes támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit. A lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése megteremti az alapját a készségfejlesztő iskola külső helyszínein történő feladatvégzéshez szükséges, fokozatosan egyre önállóbb közlekedés előkészítésének. A gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezésével a tantárgy segíti az optimális útvonal és a biztonságos lehetőség kiválasztását. Az alapvető történelmi ismereteken keresztül a tanuló felismeri a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődeink tetteinek értékét. Elmélyül igénye a megfelelő külsőségek mellett az ünnepségeken történő aktív részvétel iránt, átérzi a hagyományokra épülő aktuális történések fontosságát.

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés terén a társadalmi együttélés szabályainak betartására törekvő magatartás támogatásával, az alkalmazkodás, a közösségi felelősségvállalás tudatosításával.

Emlékezetes elődeink pozitív példájának megismerésén keresztül hozzájárul a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési területet támogatja a személyes adatok védelmének, az állampolgári jogok és kötelezettségek igénylésének megerősítésével, a demokratikus intézményrendszeren belüli eligazodás segítésével.

- Az önismeret és társaskultúra fejlesztésének területén a tantárgy részt vesz a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások,
- ünnepek egyre differenciáltabb megismertetésében, az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítésében.
- A családi életre nevelés területén a tantárgy nagy hangsúlyt helyez a családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető
- adminisztratív ügyintézések megismertetésére, az ezekhez szükséges segítség igénybe vételének lehetőségére.

A médiatudatosságra nevelés fejlesztési terület támogatását szolgálja a tantárgy társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére ösztönző tartalma.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Adatait pontosan ismerni. „Felnőttség” felelősségét megélni. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.	Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni a helyi nevezetességeket. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban elmondani. Betartani a viselkedési normákat. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tatalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képessé tenni ünnepelni.	Személyes adatait ismerje, és használja megfelelően. Rendelkezzen általános földrajzi, honismereti, kulturális ismeretekkel. Közlekedésben, napi élelmiszervásárlásban szerezzen jártasságot. Ismerje a közintézményeket, azok szolgáltatásait, tudjon kihez és hova forduljon segítségért, ismerjen segítségnyújtó szervezeteket. Legyen ismerete a biztonságos szexuális életről. A hétköznapok és ünnepek természetét, lelkiségét értse meg, vegye ki részét a feladatokból és az ünneplésből. Legyen igénye az egészséges életmódra, a szabadidő eltöltéséhez rendelkezzen megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal, ne unatkozzon. Igényeinek megfelelő közösségekhez tartozzon, és aktívan vegyen részt a programokban (ÉNO, munkahely, klub, gyülekezet). Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember. Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel

	Segítséggel észrevenni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).	jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos! Elemi ismeretekkel rendelkezzen a különböző korok legjellemzőbb tulajdonságairól.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Személyi adatok. Állampolgári ismeretek			Óraszám/évfolyam:20
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat) 2.A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása 3.Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. 4.Rokonsági fokok megismerése. 5.Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. 6.Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. 7.Egyszerűbb összefüggések felismerése. 8.Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány, útlevél. 9.Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete	1.Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek. 2.Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata). 3.Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez). 4.Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. 5.Családfa készítése. 6.Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). 7.Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem). 8.Szerepjáték választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai). 9.Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel. 10.Az állam szerepével kapcsolatos alapvető információk ismerete, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, kormányablak, posta).	Születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes fogalmak, adatok, állampolgár, sajátkezű aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselet, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó	Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.

2. témakör: Lakóhelyismeret - Közlekedésre nevelés			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A főváros és lakóhelyünk illetve Csongrád-Csanád megye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. 2.Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió). 3.A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató). 4.Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. 5.A közlekedés szereplőinek felelőssége. 6.A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. 7.A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és	1.Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. 2.Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. 3.Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. 4.Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). 5.Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése. 6.Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. 7.Szituációs gyakorlatok. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? 8.Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.	Ország, haza, főváros, nagyváros. Lakóhely. Domborzati, gazdasági, utca térkép. Nevezetesség, turista, idegenforgalom. Külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás). Közlekedési szabály, segítség kérése. Érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ. Piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság. Menetrend, menetidő, késés. Útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős. Közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással	Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét megismerni. Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni a budapesti, a helyi nevezetességeket. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban elmondani. Betartani a viselkedési normákat. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait.

képzettség nélkül nem vezethet járművet). 8.Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása.	10.Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint). 11.Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló). 12.Közlekedési táblák ismerete. 13.Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése. 14.Tanulmányi séta. 15.Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. 16.Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.	kapcsolatos megnevezések, fogalmak.	

3. témakör: Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek			Óraszám/évfolyam: 32
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). 2.Tájékozódás az időszalagon. 3.A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek. 4.Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás). 5.Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.) 6.Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők – országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti). 7.Ünnepek csoportosítása. 8.Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).	1.Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján. 2.Könyvek, feladatlapok használata. 3.Irányított beszélgetés történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. 4.Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték. 5.Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése. 6.Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. 7.Tanulmányi kirándulás. 8.Néhány országosan ismert vezető nevének ismerete. 9.Az érintett személyek felismerése, megnevezése. 10.Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).	Történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek.	Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tatalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni Segítséggel észrevenni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	– Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. – Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. – A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!

Osztályfőnöki óra

(Közösségi nevelés)

Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében. A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítés iránt.

Cél	**Feladat**	**Elvárt teljesítmény**
Osztályközösséget alakítani. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani, mások ünnepeit megismerni, elfogadni, ünneplésének a tiszteletet megadni (tolerancia). Aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében. A viselkedéskultúrát kialakítani. „Felnőttség” felelősségét megélni. Az osztályközösség tagjait megismerni. Saját képességeit ismerni, jövőjét reálisan tervezni.	Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek - család, iskolai közösségek, munkahely): A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni. Barátságok, kapcsolatok értelmezése. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben? Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni. A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni. Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret). Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni). Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében. Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. Ismerni és használni az udvariassági formákat. Az egészséges életmód pozitív hatásai. A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni.	Rendelkezzen alapvető ismeretekkel a különböző közösségekben, társadalomban elvárt viselkedési, magatartási formákról. Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember. Tegyen különbséget helyes és helytelen viselkedési szokások között. Rendelkezzen alapvető ismeretekkel a helyes és helytelen életvezetési szokásokról. Képességeihez mérten legyen képes elkerülni a veszélyhelyzeteket, a különböző segítségkérési formákat ismerje és váljon képessé alkalmazásukra a különböző élethelyzetekben. Tegyen különbséget jó és rossz, külső és belső tulajdonságok között. Viselkedjen és kommunikáljon megfelelően a mindennapokban, a különböző közlekedési és vásárlási helyzetekben.

	Segítségkérés módját és helyét megismerni. Segélykérő telefonszámokat ismerni. Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Követendő példaképeket választani. Elítélendő magatartást felismerni. Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.	

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Aktuális témák			Óraszám/évfolyam: 14
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. 2.A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása, alkalmazkodás. 3.Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). 4.Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.	1.Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2.Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 3.Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). 4.Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 5.A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 6.A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). 7.Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. 8.Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kísérni. Aktivitást és együttműködést tanúsítani Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktívan részt venni. Saját véleményt megfogalmazni, és azt képviselni. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan megváltoztatni meggyőzés hatására.

2. témakör: Felkészülés a felnőtt létre			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A felnőtt lét előnyei, hátránya. 2.Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). 3.Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya). 4.Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. 5.A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. 6.Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása). 7.Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). 8.Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.	1.A kívánatos tulajdonságok kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. 2.Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). 3.Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). 4.Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. 5.Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi teendők (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. 6.Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. 7.Saját napirend összeállítása. 8.A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra	Munkafegyelem, baleset, figyelem, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselet, képviselő, Személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás.	Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép). Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. Megérteni a munkafegyelem tartalmát. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat. Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. A pihenés szükségességét és formáit ismerni.

9.Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése). 10.Helyes-helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).	tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) 9.Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. 10.Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). 11.Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). 12.Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. 13.Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). 14.Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban.		

	15.Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). 16.Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. 17.A pénz értékének tudatosítása. 18.A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. 19.Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.		

3. témakör: Beilleszkedés, alkalmazkodás			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Tanulói jogok és kötelességek. 2.Házirend. 3.Tűz- és balesetvédelem. 4.Napirend. 5.Tanórán kívüli elfoglaltságok. 6.Tanulás és tudás. 7.Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). 8.Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. 9.Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).	1.A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 2.Időbeosztás, órarend. 3.Hatékonyság ellenőrzése. 4.Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. 5.Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 6.Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. 7.Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.	egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység	A szabályokat elfogadni. Helyes napirendet kialakítani. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes – az osztályközösség és viselkedéskultúra alakítására, – saját képességeinek ismeretére, jövőjének reális tervezésére, – aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.

Életvitel és gyakorlat

A tantárgy célja, hogy az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve megerősítse a tanulókban a minél önállóbb életvitelhez szükséges életvezetési és háztartási ismereteket, rávezessen a környezet rendezésének, tisztán tartásának fontosságára, bővüljenek ismeretei a test védelmével, működésével, tisztán tartásával kapcsolatban, ismerje meg a családi és más együttélések esetében a kölcsönös támogatás lehetőségét.

A tantárgy tanulása során a tanuló ismeretei rendszereződnek a testápolás, a személyes higiéné és a környezet tisztán tartásának fontossága témakörében. Nagy hangsúlyt helyez a tantárgy az esztétikus, praktikus megjelenés iránti igény kialakítására. A feladathelyzetekben és egyéb szabadidős tevékenységek végzésében törekszik a célszerűséget és kényelmet egyszerre szolgáló körülmények megteremtésében. A háztartási munkák ellátásához kapcsolódóan a tantárgy tanulása során egyre differenciáltabban megjelenik a lakás és az iskolai környezet által megkívánt megfelelő biztonság és óvatosság a gépek, berendezések használatában, a vegyszerek alkalmazásában. Kitérünk a balesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekre és az esetlegesen bekövetkező balesetek esetén szükséges teendőkre. A tantárgy tanulásában nagy hangsúly helyeződik a segítségnyújtás különböző területeire, a csecsemő- és beteggondozásra és az idősek ellátására. A háztartási ismeretek keretében a tantárgy ráirányítja a figyelmet a háztartással kapcsolatos beszerzésekkel kapcsolatban a körültekintő tájékozódás, az igények ismeretében történő informálódás, a megfontolt választás és az esetleges panaszkezelés kérdéseinek fontosságára. Minden érintett területen kiemelten foglalkozik a mindennapi élet során kívánatos egészséges életmód szemléletének figyelembe vételével.

A tantárgy tanulása során az erkölcsi nevelés területén egyre differenciáltabban érvényesül a mindennapi családi életben és munkatársi közösségekben szükséges másokra történő odafigyelés, együtt érző, empatikus magatartás, a mások szükség szerinti segítésének igénye.

Önismeret és társas kultúra területén a testalkatához, tevékenységeihez illő megjelenéshez szükséges információk alapján fejlődik a tanulók énképe, önismerete. Társai visszajelzése lehetőséget ad önbizalmának, önértékelésének reális fejlődésére.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a személyes és környezeti higiéné iránti igény egyre erősebbé válik, tudatosul a betegségek megelőzésében és leküzdésében fontos tevékenységek rendszerességének szükségszerűsége.

A felelősségvállalás területén a tanuló ismeretei bővülnek az együtt érző, segítő magatartás, az elfogadás vonatkozásában. A pedagógus felelőssége, hogy lehetőséget teremtsen az önkéntes segítségnyújtás igényének kialakulására, amely segíti a személyes fontosság megélését.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területét a tantárgy a fogyasztóvédelmi szokások és érdekvédelem megismertetésével támogatja. A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet játszik a tantárgy a vásárlói tervezés és tudatosság alakításával.

A kulcskompetenciák fejlesztésében a tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen, bővülnek a tanuló ismeretei a háztartáshoz kapcsolódó nonverbális kommunikációs jelek, piktogramok értelmezésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen a készségfejlesztő iskolás tanulóknál gyakorlati természetű ismeretek elsajátítására van lehetőség, a mindennapi életben előforduló és a háztartásban vagy egyszerű munkafolyamatok végzésénél megfigyelhető jelenségek megismertetésével és az alkalmazások lehetőségének bemutatásával. A tanuló egyre tájékozottabbá válik a hétköznapokban előforduló és alkalmazott vegyszerek, anyagok biztonságos használatában, a gépi berendezések működéséhez szükséges elővigyázatos magatartással.

A digitális kompetenciaterületen a tanulók egyre magabiztosabban kezelik a háztartásban előforduló gépeket, berendezéseket, értelmezik a működtetéshez szükséges jelzéseket.
A szociális és állampolgári kompetenciaterületen a tantárgy hozzájárul a családi és társadalmi munkamegosztás feladataiban való eligazodáshoz, segíti az ebben való részvétel lehetőségének megtalálását.

Esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén fejlődik a tanulók ízlésvilága, képesek lesznek önmaguk kulturált, egyéni igényeket figyelembe vevő megjelenésének és környezetük rendezettségének kialakítására. A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődik a közösségi munkavégzésben történő részvétel során.

Tananyag: 9-10. évfolyam

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik. Manuális képességeinek, finommotorikájának és mozgáskoordinációjának fejlesztésével segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását. Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására. Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek a tanulók viselkedésében, magatartásában mérhető változásokat eredményeznek.	A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése. Az alapfokú oktatás során megszerzett ismeretek gyakoroltatásával az önállóság elérése az életviteli, gondozási, háztartási tevékenységekben. A különböző anyagok megmunkálásakor megismert technikák alkalmazása munkadarabok készítésénél. Konkrét helyzetekben a házimunkában való folyamos részvétel. Higiénikus szokások alkalmazása háztartásban A munka és eszközfogások kialakításán túl a kognitív folyamatok kibontakozása Igény kialakítása a hasznos, fejlettségének megfelelő szabadidőprogramokra.	Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet. Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek a szabályok, normák betartását. Betegség esetén önmagának és környezetében élőknek is elemi szinten tudjon segíteni. Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre. Ismerjen rá a tanult piktogramokra, a háztartási, gondozási tevékenységei során tudja alkalmazni azokat. Váljon alkalmassá a ruházat önálló gondozására, legyen igényes megjelenésére. Ismerje fel, mutassa meg, nevezze meg a háztartási munkához, konyhai tevékenységekhez, kertgondozáshoz használt eszközöket, szerszámokat, egyszerű gépeket. Fokozódó önállósággal balesetmentesen használja azokat.

1. témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				43	43
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei. 2.Jó megjelenés, ápoltság. 3.Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően. 4.Divat, a divat változásai. 5.Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. 6.Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű). 7.Személyes környezete gondozása. 8.Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.	1.Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). 2.Hajápolás, kéz- és lábápolás. 3.A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. 4.Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai. 5.Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése. 6.Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés. Szerepjáték – „Divatbemutató” 7.Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés). 8,Kisebb ruhadarabok kézi mosása, gépi mosás segítséggel, felügyelettel, fokozott önállósággal. 9.Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása, alkalmazása.	Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. (fogkefe, fogmosás, sampon stb.) Divat, modell, divattervező, korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök, borotválkozás, fehérnemű, alsónemű, strandruha stb. márka, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.	Testápolás. Lehető legmagasabb fokú önellátás elérése. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban. Tudja, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait, a piktogramokat. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit. Kultúrtörténeti ismereteit bővíteni.		

2. témakör: Háztartás			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				62	62
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. 2.Konyhai munkák: 3.A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetésszerű használata. 4.Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. 5.Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése. 6.Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal). 7.Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés. 8.A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése. 9.Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetésszerű használata. 10.Háztartási munkák: 11.Mosogatás. 12.Mosás. 13.Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű). 14.Vasalás.	1.A balesetek elkerülésének fontossága. Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén 2.A már kismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása a különböző háztartási tevékenységek során. 3.Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása. 4.Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, mikro-hullámú sütővel. 5.Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények). 6.Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (pl.: turmixgép, kenyérpirító, habverő, botmixer, mikrohullámú sütő, szendvicssütő, gofri sütő). 7.A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószerek használatának szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek). 8.Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás).	Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök, maró anyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer, gázgyújtó, polc, fiók, evőeszköztartó	Törekedni a balesetek megelőzésére. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni. Adott munkát kitartóan végezni. Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni. Tudjon egyszerű ételeket elkészíteni, begyakorolt konyhai műveleteket végezni különböző helyzetekben.		

15.Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly). 16.Textilmunkák. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfűzés) megismerése. 17.Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés). 18.Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.	9.Képek, prospektusok, használati utasítások, piktogramok értelmezése. 10.Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, vízhőmérséklet, vasaló hőmérséklete). 11.Kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése. 12.Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).		

3. témakör: Gondozási feladatok			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				25	25
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon. 2.Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása). 3.Idősgondozással kapcsolatos feladatok. 4.Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham). 5.Teendők baleset esetén. 6.Az egészségügyi ellátórendszer megismerése. 7.Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében	1.Beszélgetés, filmek megtekintése. 2.Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak). 3.Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés). 4.Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek	Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak. Félelmét leküzdeni. A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni. Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait.		

4. témakör: Vásárlás - Fogyasztóvédelem			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				31	31
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal. 2.Pénzhasználat 3.Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja. 4.Eltérő árucikkek vásárlása. 5.A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása. 6.Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.	1.Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján, lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés). 2.Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. 3.A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. 4.A szavatosság fogalmának értelmezése. 5.A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése. 6.A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása. 7.Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). 8.Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). 9.Cipő, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés), csomagolás. 10.Szerepjáték. 11.Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben.	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés Csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel-nappal nyitva, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, nehezebb-könnyebb).	Körültekintően vásárolni. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.		

	12.A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáráruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel- nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb). 13.Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.		

5. témakör: Piktogramok értelmezése			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				19	19
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Élelmiszereken található jelek. 2.Tisztítószereken található jelek. 3.Ruhaneműkön található jelzések. 4.Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés). 5.A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszertári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).	1.Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. 2.Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás. 3.Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése. 4.Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.	mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag: fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva - fektetve szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés	Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. Figyelembe venni minél több ismert jelzést. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni. A jelzéseket megfelelően csoportosítani. A tanuló képes az árucikkeken található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.	

Gyakorlati képzés előkészítése

A gyakorlati képzés előkészítése tantárgy célja a fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása. A tantárgy tanulása során a diákok megismerkednek a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal. Elsődlegesen fontos a tanulók számára pályaválasztásukhoz kapcsolódóan a képességeikhez, érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve a megfelelő munkatevékenységek kiválasztása és a minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése. A tanulók megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyzeteivel, bővülnek a munkatevékenységek körében eddig szerzett ismereteik, kialakul a munkavégzéshez szükséges motiváció, fejlődik a társadalmi munkamegosztásban elérhető helyük iránti igény. A tanuló magatartásában éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére. A tanuló a tantárgy tanulása során megismerkedik a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén támogatja az etikus munkahelyi, tanműhelyi viselkedés szabályainak megismerését, a munkafeladatok elosztásának igazságos szempontjait, a vállalt feladatok végrehajtási és befejezési igényének erősödését.

Önismeret és társas kultúra területén a tanuló számára egyértelművé válik egyéni életlehetőségének formája, kirajzolódik a minél önállóbb, támogatott életvitelnek, egyszerű munkafeladatok végrehajtásának és munkatevékenység vállalásának lehetősége. A tanuló képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására, erősödik önbizalma a gyakorlati tevékenységek sikeres elvégzése iránt. A testi és lelki egészségre nevelés terén a felnőtt élet tevékenységeire történő felkészülés erősíti önértékelését, lelki egyensúlyát a felnőtt lét megélésének érzésével. A tanuló tapasztalatai és ismeretei bővülnek a társadalmi és munkahelyi munkamegosztás és munkahelyi kapcsolatok, kötelezettségek terén, különös tekintettel a munkahelyi óvó- és védőintézkedések betartásának fontossága szempontjából.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
A fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása. Hozzásegíteni a várható jövője szempontjából reális elképzelések kialakításához. A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.	A szakma tanulását elősegítő praktikus és szociális képességek rendszerezése, bővítése. A tanulók megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyzeteivel, bővülnek a munkatevékenységek körében eddig szerzett ismereteik, Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is). Önállóan elfoglalni magát. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni. A munkáról pozitív képet kialakítani.	Legyenek ismeretei a munka világáról, a munkavégzési lehetőségekről. Ismerje a szakmákhoz kapcsolódó tulajdonságokat. Tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, reális önismeretre, Alakuljon ki feladattudata, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállása, a közös munkavégzésre való képessége. Tegyen szert jártasságra azokban a tevékenységekben, melyek a szakmatanuláshoz szükségesek. Ismerje a munkahelyi kötelességeket, jogokat, kapcsolatokat. Váljon képessé munkahelyi kapcsolatok megfelelő kialakítására, beilleszkedésre.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: A munka világa, pályaválasztás.			**Óraszám/évfolyam: 20**
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség. 2.Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése. 3.A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése. 4.A feladat, munka, minőségének javítása. 5.Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés. 6.Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése. 7.Önismeret. 8.Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés. 9.Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz. 10.A munka nehézsége és öröme. 11.A munka és munkabér. 12.A munka és pihenés harmonikus egysége.	1.Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében. 2.Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szövés, gyöngyfűzés, kézimunka) 3.Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése. 4.A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.). 5.Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. 6.Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok 7.Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. 8.Aktív kikapcsolódás.	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbözőségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség	Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Hiányosságain akarjon javítani. A munka világát rendezetten látni. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is). Önállóan elfoglalni magát.

2. témakör: Tájékozódás a munkavégzés területeiről			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése. 2.Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.). 3.A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. 4.A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak. 5.Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése. 6.Háztartási, mosodai, konyhai, kertészeti munkák alapismereteinek megismerése. 7.A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kézügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése. 8.Mi szeretnék lenni? 9.Milyen munkát szeretnék végezni? 10.Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése. 11.Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.	1.Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. 2.Tanulmányi séta néhány intézményben. 3.Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. 4.Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?). 5.Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló). 6.A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben. 7.Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása. 8.Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. 9.Önértékelés. 10.Összehasonlítás, mérlegelés. 11.Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról.	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény	Kitartó, elfogadható munkát végezni. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. Önismeretét alakítani. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. A munkáról pozitív képet kialakítani.

3. témakör: Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai			Óraszám/évfolyam: 32
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Munkaalkalmasság. A munkavégzés feltételei. 2.A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). 3.Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. 4.Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. 5.Munkahelyi kötelességek. 6.Jogok a munkahelyen. 7.A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése. 8.Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz. 9.Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony. 10.Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: 11.Fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás kapcsolatok mélysége terén. 12.Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések. 13.Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai. 14.Képességbeli korlátok felismerése elfogadása. 15.A rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok, jellemzői. 16.Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban.17.Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése.	1.Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes/nem képes elvégezni. 2.Okmányok megismerése. 3.Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). 4.Beosztott – vezető számára meglévő kötelességek és jogok széles körű megismerése. 5.Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb., a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése. 6.A kapcsolatok tartalmának megvitatása. 7.Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása. (szerepjátékok) 8.Képes folyóiratok, áru katalógusok stb. nézegetése 9.Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján. 10.Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése. 11.Ismerkedés gyakorlása. (szerepjáték)	testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése jól-, rosszul esik én és a másik sértődés, megbocsátás összeveszés, kibékülés egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. rokonság barátság, szerelem munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom	Ismerje meg képességeit. Tudjon a jó és rossz tulajdonságok között dönteni. Élvezze, vegyen aktívan részt a szerepjátékokban. Legyen véleménye, helyes és helytelen viselkedésről. Fejlődjön önismerete, fogadja el önmagát és társait Értse meg, és tudja megfogalmazni a különféle kapcsolatokban a legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat. Rögzüljön, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát.

Környezet- és egészségvédelem
(Természettudomány)

A környezet- és egészségvédelem tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat. A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.
Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.
Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.
A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek és egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.
A tanulók az anyanyelvi kompetenciaterületen önmaguk és környezetük megfigyelésével fejlődnek a szervezetet érő külső és belső hatások, igények megfogalmazásában, jelzésében.
A természettudományos és technikai kompetenciaterületen mélyülnek a tanulók ismeretei a gyakorlatias természettudományos, különösen a mindennapi háztartásban vagy egyszerű munkavégzésben fontos jelenségek körében.
Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.	Az emberi testről, testrészekről, érzékszervekről, egészséges életmód összetevőiről, az arra veszélyes tényezőkről további ismeretek szerzése, bővítése. A betegségfajták megismerése, kezelése, segítségnyújtás formáinak megismerése. Az élő környezet és a természet egymásra gyakorolt hatásának megismerése, ismeretek rendszerezése, összefüggések felismerése. Az ember környezetvédelemben betöltött szerepének hangsúlyozása. Ismeretek nyújtása a növény és állattenyésztés területén. Alapismeretek az élettelen környezet és környezeti ártalmak hatásairól.	Legyen képes megnevezni, megmutatni érzékszerveit, testrészeit. Szerezzen ismereteket a belső szervekről, csontokról. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk. Szerezzen ismereteket a főbb fertőző betegségekről és azok tüneteiről. Rendelkezzen alapismeretekkel az egészséges étrend összetevőiről, a gyógyszerszedés szabályairól, az egészségre veszélyes anyagokról.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Az emberi test			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Testrészeink. 2.Testünk vázrendszere, a gerinc. 3.Testünk izomrendszere. 4.Belső szerveink. 5.A szív. 6.A tüdő. 7.Az emésztőrendszer. 8.A kiválasztás. 9.Az agy a gondolkodás szerve. 10.Érzékszerveink és védelmük. 11.Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatalkor felnőttkor, időskor). 12.Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) 13.Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. 14.Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.	1.Három fő testrész megnevezése, bemutatása (fej, törzs, végtagok). 2.A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése. 3.Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása. 4.A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön. 5.A tanult főbb izmok megmutatása először saját magán, majd mini torzón, szemléltető eszközökön. 6.A szív helyének bemutatása saját testen, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása. 7.A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása). 8.Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről. 9.A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán). 10.Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve). Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). 11.Érzékenyítő gyakorlatok. 12.Képek és makettek a fejlődési folyamatról, az élet fontosságának megértése.	Fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél. Csontok, koponya, gerincoszlop, csigolya, arckoponya, agykoponya. Borda, végtag, izom, szív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás. Tüdő, légzés. Táplálkozás, emésztés. Vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés. Agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás). Veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő: fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak	Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kérdezett csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltűrni. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.

15.Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása. 16.Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. 17.Orvosi ügyelet, mentőkocsi. 18.Veszélyes helyzetek elkerülése. 19.Biztonságos sportolás és munka.	13.A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: – csecsemő kiszolgáltatott, táplálásra, állandó törődésre szorul, – iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, – felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, – öregkor ellátást, törődést igényel. 14.A tanult ismeretek rendszerezése. 15.Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. 16.Tanulmányi séta betegszobában, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). 17.A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. 18.Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek megelőzése, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. 19.Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	(kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes–veszélytelen–biztonságos.	Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások). Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.

2. témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód			Óraszám/évfolyam: 33
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. 2.Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). 3.Lelki változások. 4.Testápolás. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). 5.Fog és szájápolás. 6.Hajápolás. 7.Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.) 8.A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. 9.Táplálkozás – zöldség és gyümölcsfogyasztás. 10.Táplálkozás – tejtermékek. 11.Táplálkozás – húsfogyasztás. 12.Táplálkozás – édességek. 13.Elhízás – diéta. Testedzés. 14.Táplálkozási szokások. 15.Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. 16.Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító	1.Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). 2.Beszélgetés: – a női és férfi test különbségéről, – női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai. 3.Fényképek válogatása adott szempontok szerint. 4.Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték. 5.Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra). 6.Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. 7.Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. 8.Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). 9.Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.	Fertőzés, tünet, védőoltás. Menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak). Tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém). Fodrász, körömolló, reszelő. Étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség. Elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta. Dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer. Gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika. Zöldség-gyümölcs. Piac, csarnok, zöldséges. Főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús. Tartósítás, szavatosság, romlott étel. Cukorbetegség. Örömforrás, mértékletesség. Étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás,	Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát. Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.

hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése. 17.Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. 18.A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely). 19.Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység). Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése. 20.Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. 21.Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.	10.Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. 11.Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. 12.Szavatosság, elkészítési módok. 13.Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). 14.Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). 15.Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. 16.Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. 17.Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. 18.Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. 19.Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer-allergia). 20.Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. 21.Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.	megelőzés, tartósítószer, természetes tartósító anyagok.	

3. témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük			Óraszám/évfolyam: 23
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk). 2.A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. 3.Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi–sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. 4.A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. 5.Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). 6.Az ember szerepe az élő természet megóvásában. 7.Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. 8.Összefüggések felismerése, következtetések levonása. 9.A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. 10.Tápláléklánc. 11.Az ember környezetre gyakorolt hatása. 12.Környezetvédelem. 13.Védett környezet. Nemzeti parkok. 14.Környezetvédő programok.	1.Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. 2.Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. 3.Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között). 4.Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5.Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6.Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). 7.A tapasztalatok rendszerezése. 8.Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9.Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10.Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. 11.Feladatlapok megoldása. 12.Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	Bőrszín, arcberendezés. Növényevő, húsevő. Hasznos, kártevő. Mérgező. Tápláléklánc. Nemzeti park. Állatvédelem. Állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás.	A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért. Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.

4. témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak			Óraszám/évfolyam: 22
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A természet erői: víz, szél, tűz. 2.Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok. 3.Küzdelem a természet erői ellen. 4.Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége). 5.Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés). 6.Tiszta környezetünk. 7.Szelektív hulladékgyűjtés-veszélyes hulladékok. 8.Hulladék újrahasznosítás.	1.Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése). 2.Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása. 3.Tankönyv képeinek értelmezése. 4.Beszélgetés a szellő – szél – orkán – szélvész különbségeiről. 5.Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. 6.Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve. 7.Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. 8.A tankönyv képeinek értelmezése. 9.Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.	Víz, árvíz. Szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán. Katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó. Környezetvédelem. Tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz. Tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás. Mezőgazdaság, aszály, öntözés. Hóolvadás. Jégeső. Ősember. Tűz, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, lavina, erdőtűz, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, aktivisták, zöldek. Hulladékok csoportosítása,	A víz éltető és romboló hatásait ismerni. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.

	10.Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. 11.Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. 12.Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. 13.Hulladékok csoportosítása. 14.Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. 15.Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. 16.Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.	hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.	Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismeri – az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, – az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét, – alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását, – a természetvédelem alapjait, – a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.

Ének-zene

A tantárgy célja a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése, az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélése. A művészeti tantárgyak tanításának fontos célja a mindennapi életben előforduló zenével, énekléssel összefüggő helyzetekben tudjanak eligazodni. Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét. Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem az ismeretszerzés célját szolgálja, hanem törekszik a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésére. A tanóra élményforrásai elsősorban a közös éneklés, egyszerű hangszeres zenélés és az elmélyült zenehallgatás. A tanóra célja az esztétikai és érzelmi élmény nyújtás, a zene iránti érdeklődés felkeltése, az éneklés, énekes játékok megkedveltetése, valamint a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás. A zenei nevelés hatással van a testi, szellemi fejlődésre, gazdagítja a gyermekek érzelemvilágát, hozzájárul a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. A zenei befogadói kompetenciák fejlesztése törekszik az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyára, amelyben a jól megválasztott, igényes hangzású művek figyelmes meghallgatásának kell érvényesülnie, ezzel megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Érezze át az éneklés, a zene és a közös zenélés örömét. A nemzeti ünnepeinket ismerni, a Himnuszt, a Szózatot felismerni és énekelni, az ünnep jelentőségét átérezni. Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni. Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani. A zenei ízlést alakítani, fejleszteni. Motivációt fenntartani a sokszínű zenei élmények befogadására, rendezvényeken való aktív szereplésre, részvételre, az örömteli közös éneklésre. Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét.	Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása. Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése. Hallás és ritmusérzék fejlesztése A hangszerek világában való tájékozódás, néhány hangszer megszólaltatásának módja. Közös zenélés. Együttműködés a daltanulásban. Ének-zenei ismeretek növelése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése). Az alkalomnak megfelelő dalt előadni. Az ünnep jelentőségét átérezni. A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni. Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni, tánctudás fejlesztése. Elmélyült zenehallgatás. Pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzése.	Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepségek zenei programjaiban. Tudjon képességeihez mérten minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni, helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez, Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői. Képességeihez mérten legyen dalkincse. Ismerje a Himnuszt és a Szózatot, legyen képes elénekelni. Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz Ismerje és tudja használni a ritmushangszereket. Hangzás alapján ismerje fel a leggyakoribb hangszereket. Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani. Ismerjen fel hallás után klasszikus zeneműveket, jellemző részleteiről.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. Témakör: Népdalok - Ünnepkörök dalai			Óraszám/évfolyam: 25
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Magyar dalok. 2.Magyar táncok. 3.Más népek dalai. 4.Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai. 5.Nemzeti ünnepeink dalai. 6.Műdalok.	1.Dalok tanulása 2.Ismerkedés hazai és más népek dalaival. 3.Kétlépéses csárdás, galopp táncolása. 4.Daltanulás: ismerkedés hazánk és más népek dalaival. 5.Jeles ünnepekről dalok tanulása. 6.Nemzeti ünnepeinkről megemlékezés, toborzók, Himnusz, 7.Szózat éneklése.	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. csárdás, galopp, nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, angol, francia, orosz, ír, német, Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók, népszokások, néphagyományok. Március 15. Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, nemzeti színű szalag, kokárda, Himnusz, Szózat, megzenésített költemények, stb. Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak.	Legyen együttműködő a daltanulásban. Tudjon dalokat felismerni dallamuk alapján. Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket. Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni. Ismerje Nemzeti ünnepeinket, ismerje fel és énekelje a Himnuszt, a Szózatot, a toborzó dalokat, érezze az ünnep jelentőségét Tíz-tizenöt dalt egyénileg vagy közösen előadni.

2. Témakör: Ritmus- és hallásfejlesztés			Óraszám/évfolyam: 22
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. 2.Tempóérzékeltető gyakorlatok. 3.Hang- és hallásfejlesztés. 4.Táncok. 5.Ritmushangszerek használata. 6.Táncok eltérő zenére.	1.A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások, a helyes dallam és tempó figyelembevételével. 2.Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Ritmus alapján dal felismerése. 3.Hangmagasság differenciálása. 4.Ritmushangszerek megnevezése, megkülönböztetése, megszólaltatása. 5.Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. 6.Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint. 7.Diszkó tánc, régi korok táncai pl. keringő, csárdás stb.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus hangszín, hangerő, skálázás. Halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan Cintányér, dobok, triangulum, csörgődob. maracas, agogo, bongó. érintés, bújás, bot, kendő körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás	Tudjon képességeihez mérten pontosan, szépen énekelni, a tempó és dinamika visszaadásával. Helyes ritmusban, megfelelő dallammal, érthető szöveggel énekelni. Legyen képes kifejezően énekelni. Vegye észre a dalokban a hangmagasság különbségeket. Ismerje és használja a ritmushangszereket. Kísérje az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel. Vegyen részt a közös táncban, érezze a ritmust, utánozza a lépéseket.

3. Témakör: Zenehallgatás			Óraszám/évfolyam: 25
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Népdal. 2.Műdal. 3.Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban. 4.Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek (pl. Egy kiállítás képei, Örömóda, Passió, 5.Péter és a farkas stb.), zenés darabok (pl. Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz stb.), meghallgatása, megismerése. 6.Dallamok, dallamrészletek felismerése. 7.A zene hatásának megbeszélése. 8.Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. 9.Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).	1.A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével. 2.Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése - versenyek, analóg feladatok adása egymásnak. 3.Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. 4.Dallam és tempó követése. 5.Hangmagasság differenciálása. 6.Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése 7.Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint. Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. 8.Diszkó tánc, régi korok táncai (keringő, csárdás)	Dalban szereplő népies kifejezések, ismeretlen szavak, szófordulatok. magyarázata: táncdal, tánczenekar, szólóének, dallam, feldolgozás, részlet, énekszólam, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szólamok, magasabb és mélyebb dallamjárás, énekes, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb. A darabok témájával kapcsolatos fogalmak és megnevezések.	Hallgasson figyelmesen zenét. Ismerje fel a már tanult dallamokat, a különböző feldolgozásokban az azonosságot. Ismerje fel a dallamrészleteket. Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösség formáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösség formáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele. Tíz-tizenöt dalt (a dal hangulatának megfelelően, lehetőleg tisztán, pontos ritmusban, helyes szövegkezeléssel, formálással) egyénileg, vagy közösen előadni.

Ábrázolás-alakítás
(Vizuális kultúra)

(Művészetek)

A tantárgy célja, hogy alapozza meg a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló-alakító tevékenységekben az alkotóképességet. Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával. Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája. Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika. Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk. Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömével fejlődjön, önismerete.
A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke. Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése.
Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése. Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése. Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetes napokról való ismeretek folyamatos bővítése.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Készségek:
Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:
Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.
Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.
Képolvasás, képi közlés képessége.
Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:
Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.
Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömérzés keltése alkotó tevékenység révén.
Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:
Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.
Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.
Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:
Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.
A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelésben a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, az alapvető kötődés kialakításával a tanuló környezetéhez.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Önállóan használni a festés és rajzolás eszközeit. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megörökíteni, törekedni a valósághű ábrázolásra. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni. A népi hagyományokat megismerni. A népművészet ágazatait számba venni. Művészeti alkotásokat megismerni. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani.	Az alkotóképesség kialakulását és ápolását szolgáló képesség- és készségfejlesztés. A vizuális kommunikáció, a vizuális jelek ismeretének és használatának fejlesztése. Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását. Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait. Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését. Az ábrázolás-alakítás technikáinak és eszközeinek minél szélesebb körű és önállóbb alkalmazása. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait, tárgyakat elkészíteni. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni, népszokásainkat megismerni. Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).	Legyen képes a vizuális ábrázolás eszközeit minél önállóbban használni, esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására. Képességeihez mérten igyekezzen elsajátítani a különböző ábrázoló-alakító technikákat (rajzolás, festés, mintázás, tárgykészítés) Növekvő önállósággal alkalmazza ismereteit, jártasságait. Csoportmunkában társaival együttműködve tevékenykedjen. Ismerjen fel és alkalmazzon egyszerű vizuális jeleket. Váljon képessé személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában. Ismerje a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Vizuális ábrázolás			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Festés 2.Rajzolás-színezés	1.A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros). 2.A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon. 3.Ünnepi dekoráció készítése (közös munka). 4.Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagyméretű papíron). 5.Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával. 6.Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka. 7.A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után: gyümölcsök, virágok, tájábrázolások, portré (fej), emberalak, mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása. 8.Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).	Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés). Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján. Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése. Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.	Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit. Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait. Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését. Közös tevékenységben együttműködni.

2. témakör: Komplex alakító tevékenységek			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Anyagvizsgálat. 2.Tárgyak (játékok, képek) készítése.	1.Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. 2.Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. 3.Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. 4.Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. 5.Edényalátét készítés: festett csempe. 6.Gombmozaik készítés. 7.Fonalkompozíció ragasztással. 8.Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással. 9.Terménybáb készítés. 10.Kéreg-termény kompozíció. 11.Szárított növény festése mártással. ikebana készítése (asztaldísz, kép háncs, kéreg felhasználásával). 12.Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással. 13.Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával. 14.Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés. 15.Ünnepi papírdekoráció. 16.Papírhajtogatás: díszboríték. 17.Papírkompozíció: üdvözlő kártya.	Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.

3. témakör: Népünk művészete			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Népművészeti alkotások fajtái. 2.A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése. 3.Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők).	1.Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. 2.Alkotók megfigyelése munka közben. 3.Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet). 4.Régi falusi hétköznapok, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése. 5.Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a 6.Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. (Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmívesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.	Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni. Irányítással népszokásainkat megismerni.

4. témakör: Elemi ismeretek művészeti alkotásokról			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Művészeti alkotások megtekintése. 2.Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.	1.Múzeumlátogatás. 2.Albumok, kiadványok, reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése.	Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).	Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló – képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására, – képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben), – képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában, – megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.

Digitális kultúra
(Technológia)

A tantárgy célja, felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt. Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a munkában. Ismerni a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait. Használni az irodai munkában előforduló eszközöket. Teremtsen lehetőséget a számítógép használata az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására. Az informatikai eszközöket tudatosan, célnak megfelelően használni. A számítógép részeinek, működésének megismerése. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása egyéni szintekhez mért nehézségi fokon. Irodatechnikai készülékek működésének megismerése. A számítógép részeinek, működésének megismerése. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása. Irodatechnikai készülékek megismerése, a megismert készülékek szabályos működtetése. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása, egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

Cél	Feladat	Követelmény
A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni. A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni. Igényes munkát végezni. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni). A játékfüggőség veszélyeinek ismerete. A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni.	A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök (számítógép, tablet, DVD-, CD-, MP3 lejátszó, digitális fényképező, okos telefon, nyomtató stb.) részeinek, működésének alapszintű megismerése. A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatában kellő jártasság megszerzése, a kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket megismerni. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni. A felállított szabályokat tiszteletben tartani. Az egészséget kímélve használni a számítógépet. Dokumentumkészítés, játékprogramok használata.	A számítógépet és a megismert irodatechnikai eszközöket fokozódó önállósággal kezelni. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni. A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök használatára vonatkozó szabályok betartása. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Számítógép-kezelés			Óraszám/évfolyam: 17
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal. 2.Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések. 3.Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet). 4.Közösségi oldalak használata. 5.Levelezés. 6.Chateléssel (cseteléssel) kapcsolatos etikai elvek rögzítése. 7.A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.	1.A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék). 2.Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása). 3.Teendők váratlan helyzetekben. 4.A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége). 5.A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság). 6.Közösségi oldalak veszélyei. 7.E-mail cím létrehozása, levelezés társakkal.	A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezése, egér, billentyű, kattintás	A számítógép részeinek ismerete, megnevezése, funkciói. Tájékozódás a billentyűzeten és a képernyőn. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni. A felállított szabályokat tiszteletben tartani. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.

	8.Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése. 9.Ismeretlen honlapok használatának elutasítása. 10.Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása. 11.Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)		

2. témakör: Irodatechnika			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”). 2.Ismerős számot hívni, röviden, lényeget közölni. 3.Segélykérő telefonszámot ismerni. 4.CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.) 5.MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata. 6.A készüléket szakszerűen használni. 7.Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés). 8.Fénymásolás (segítséggel). 9.Nyomtatás (segítséggel).	1.CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja. CD-lemezek kiválasztása, lejátszása. 2.Telefonkészülékek. 3.A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő). 4.Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása. 5.Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval. 6.Az elkészült képek megszemlélése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása. 7.Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül. 8.Kisebb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása. 9.A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése). 10.Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.	Elektromos hálózat, elem. Halk – hangos. Tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD). Szabályos működés, kiad, betesz, fényérzékeny, vaku. Másolás, átállítás, nagyítás, kicsinyítés. Nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas.	Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése). CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni. A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés). Fénymásolás segítséggel, fénymásolást figyelemmel kísérni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). Nyomtatás (segítséggel).

3. témakör: Dokumentumkészítés			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. 2.Szöveg- és ábrakészítés. 3.Egyéni alkotás készítése. 4.Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.	1.Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. 2.Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése). 3.Betűk, szavak, mondatok illetve szöveg beírása. 4.Levél írása, stílus változtatások (barátnak, tanárnak, szülőnek) 5.Ábra rajzolása, kép beillesztése 6.Paint rajzprogramban (képes-rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre). 7.Színválasztás, törlés, tiszta lap kérése. 8.Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.	Betű- és számbillentyű. Rajzlap, vonal, ecset, színek. Pontos másolás. Magánjellegű adatok.	Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.

4. témakör: Játékprogramok			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag *(Ismeretek)*	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Eltérő típusú játékprogramok megismerése. 2.A játékok körét bővíteni.	1.A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel). 2.Stratégiai játékok kipróbálása a géppel, hálózat segítségével, társsal (memóriajáték, puzzle). 3.Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban).	A megismert játék elnevezése, a játékhoz szükséges fogalmak ismerete.	A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes – a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), – szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésével.

Testnevelés

A tantárgy elsődleges célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Az általános iskolai testnevelés során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, pontosítása, tudatosítása, alapmozgások gyakorlása. Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban. Mozgásos tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója. A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek /figyelem/ fejlesztése. A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.
A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.
Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önelfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.
A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.
A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.
A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.
Ha a tanuló gyógytestnevelésben részt vesz, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani. Az egészséges testi fejlődést biztosítása. Térbeli irányok, viszonyfogalmak tudatosítása, alkalmazása. Azon ismereteit, jártasságait, képességeit kialakítani, fejleszteni, melyek a későbbi mozgásos cselekvési biztonságát, rendszeres fizikai aktivitását megalapozzák. A ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban. Az ügyesség, erő, állóképesség kitartás, bátorság, edzettség, akaraterő fejlesztése. A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek fejlesztése. Felkészülés iskolai sportversenyekre. Őszi és tavaszi az iskola által kifejlesztett SNI értelmileg akadályozott tanulók fizikai és motorikus képességek mérése és kiértékelése %-ban. Januártól májusig az Országos Netfit mérés	A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése. A mindennapi munkában az erő, ügyesség, állóképesség, kitartás, edzettség, akarat, bátorság és önismeret fejlesztése. A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése. A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése. Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Alapmozgások gyakorlása. Szabályok, szabályosság ismeretének megerősítése. Magatartásszabályozás tudatos befolyásolása. Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása. Fizikai képességek és testi adottságok fejlesztése. Labda biztonságos követése (labdavezetési technika fejlesztése). Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.	Figyeljen a helyes testtartásra. Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni. Irányítással végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra. Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel. Tudjon alsó és felső dobással célba dobni. Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat. Állóképessége növekedjen. Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát. Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni. Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni. Növekvő elem és ütemszámú mozgás sorokat legyen képes elvégezni. A játékszabályokat ismerje, és azokat megfelelően tudja alkalmazni.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Sorakozás 2.Járások 3.Menetelés 4.Testfordulatok	1.Sorakozó magasság szerint. 2.Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás. 3.Járás lábujjhegyen, sarkon. 4.Jobbra, balra fordulatok vezényszóra. 5.Vezényszavak megértése. 6.Menetelés helybenjárással, igazodás, sorbontás, jobb és baloldal érzékelése. 7.Menetelés zenére, ritmustartással, ritmusváltás adott jelre.	Nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, alacsony, magas, ritmustartás, ritmusváltás.	Vezényszavakat ismerje és kövesse. Tudjon önállóan sorakozni, ismerje az irányokat. Legyen képes a gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani. Tudjanak egymáshoz alkalmazkodni. A gyakorlatokat társakhoz és az alkalomhoz illően fegyelmezetten végezzék. Ritmustartást, ritmusváltást megfelelően alkalmazza.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 35
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Mozgáselemek összekapcsolása 2.Kéziszer és szabadgyakorlatok 3.Utasítás pontos végrehajtása. 4.Két-három mozgáselem összekapcsolása. 5.Szakkifejezések megértése és alkalmazása. 6.Megtanult mozgáselemek kitartó végzése. 7.Felmérések: 8.Őszi és tavaszi, az iskola által kifejlesztett SNI értelmileg akadályozott tanulók fizikai és motorikus képességek mérése. 9.Országos Netfit mérés.	1.Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés. 2.Babzsák, labda, súlyzó, medicinlabda segítségével négyütemű gyakorlatok helyes végzése. 3.Négy– és 8 ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, terpesz, stb.) utánzása. 4.Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása. 5.Kézi szerek alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok (babzsák, súlyzó, karika, medicinlabda, stb.) végzése ütemezésre, zenére. 6.Has- és hátizom gyakorlat, kézi szorítóerő hajlékonyság test tömeg index fekvőtámasz	Kézi szerek megnevezése, négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, mélytartás, ütemtartás. Maximális erőkifejtés, kitartás, versenyszellem, akaraterő, precizitás, önismeret, egészséges életmód.	Egyszerű utasításokat értse meg, majd azokat legyen képes alkalmazni. Adott ritmust átvenni és követni. A már megtanult mozgáselemeket kitartóan végezni. Kézi szerek megfelelő, rendeltetésszerű használata. Szakkifejezések megértése, alkalmazása. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig, kitartóan tudják végezni. Az egyéni képességeknek megfelelő, maximális teljesítményre törekvés.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok			Óraszám/évfolyam: 50
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Guggolás 2.Kúszás 3.Függeszkedés 4.Ugrások: Távolugrás – felméréshez 5.Gurulások: Guruló átfordulás Álló rajt Járás Futás - felmérésekhez tartozó futások (40 m, ingafutás, 800 m futás) Mászás Játékos feladatok (testnevelési játékok) Bordásfalgyakorlatok Egyensúlyozó járás Függeszkedések	1.Guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok, (függeszkedés), helyből távolugrás, nekifutásból elugrás egy lábról páros lábra (távolugrás). 2.Álló rajtból-versenyfutás. 3.Gyors futások, kitartó futások, futás akadálypályán. 4.Helyben rugózásból elrugaszkodás. 5.Egyensúlyozó járások alacsony gerendán. 6.Sorozatban guruló átfordulások előre, és hátra. 7.Természetes mozgás, utánzó mozgások, mászások kúszások, átfutások és átugrások akadálypályán. 8.Fogó játékok, sor-és váltó versenyek 9.Függeszkedés, mászás kötélen vagy bordásfalon, kúszás akadályok között, mászás akadályon át, guggoló járás, 30-60 m-es versenyfutás állórajtból, kitartó futás, akadálypályán, egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.	Gyakorlatok, tevékenységek megnevezése, sorozat, állórajt, méter, kúszás, mászás, utánzó mozgás, függeszkedés	Szóbeli utasítások megértése. Térbeli tájékozódás. Guggoló járást végzése. Kúszás alkalmazása padok között. A ritmus, sebesség megfelelő alkalmazása. A gyakorlatok kitartó végzése. Egyre hosszabb ideig működjön együtt a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban. A hibákat tudja javítani. Függeszkedjen kötélen, vagy bordásfalon. A kúszást, mászást helyes technikával végezze. Egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Kislabda dobás- felmérés 2.Átadások, ütések 3.Labdavezetés 4.Dobások – felmérés 5.Lökések 6.Labdavezetés kézzel és lábbal.	1.Kislabda hajítása álló helyzetből. 2.Célba dobás. (kosár, kapu, céltábla) 3.Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. 4.Labdavezetés váltott kézzel járás közben, akadályok megkerülése, labdavezetések futás közben, labdavezetés lábbal cél felé, akadályok megkerülése. 5.Dobóterpeszből kidobás. 6.Célba dobás, alsó felső dobás. 7.Dobások előre és hátra, különböző testhelyzetekből medicinlabdával. 8.Lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb és ügyetlenebb kézzel. 9.Átadások- egykezes, kétkezes mellső, -felső átadás, ütések. 10.Váltott kézzel labdavezetés akadályok megkerülésével.	Gyakorlatok megnevezése, dobóterpesz, váltott kéz, labdavezetés, átadások, ütések.	Szabályok megértése, betartása. Pontos, szabályos labdavezetések, és átadások, célba juttatások (kézzel, lábbal) elvégzése. Ütések ismerete és végrehajtása. Dobások tudatos végrehajtása. (A felmérések eredményeinek fokozatos javulására való törekvés.) A labdás gyakorlatok helyes technikai végrehajtására törekvés. Egyre biztosabban tudjon labdát vezetni. Helyes technikával tudjon hajítani, dobni. A szabályokat ismerje és tartsa be.

5. Témakör: Sportjátékok elemei			Óraszám/évfolyam: 50
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Kosárlabda 2.Pingpong 3.Labdarúgás 4.Tollaslabda 5.Tenisz 6.Kidobós 7.Floorball 8.Röplabda, zsinórlabda 9.Kerékpár, roller, gördeszka, görkorcsolya 10.Szánkó 11.Korcsolya 12.Teke, kugli, csocsó 13.Kondicionáló gépek használata 14.Úszás: mellúszás, gyorsúszás, hátúszás, fejes ugrás.	1.Alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés, 2.Pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás, kapura lövés, átadások párban, tenyeres és fonák oldal használata, a labda átütése a háló fölött kapura lövések, szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára, 3.Közlekedési szabályok betartásával kerékpározás, siklás, fordulat a jégen. 4.Labdavezetés, átadás, kosárra dobás, kapura lövés, pingpongozás, átütés az asztal másik oldalára. tenyeres és fonák ütés, szerválás a labda lepattintásából passzolás társnak, ütés kapura, játék egész pályán. 5.Kerékpározás közlekedésbiztonság figyelembevételével, 6.Siklás -kar, lábtempóval összehangolt kar és lábtempó mellúszásban, gyorsúszás kar és lábtempó, háton siklás segédeszközzel mellúszás helyes légvétellel, gyorsúszás kar és lábtempó, háton siklás segédeszközzel, hátúszás kar és lábtempója.	Sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, kétkezes mellső átadás, kapu, gól, térfél, tenyeres és fonák értelmezése, nyitás,- nyitásfogadás, szerválás, közlekedési szabály ismerete, siklás, kar és lábtempó. sportág megnevezése, uszodai rend, fegyelem, be és kilégzés, rajtkő, fejesugrás	Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni. Igyekezzen betartani a sportjátékok elemi szabályait. Legyen sportszerű magatartása. Alakuljon ki a pozitív csapatszellem a játékok során. Balesetmentes közlekedés. Alakuljon ki a rendszeres testedzés iránti vágy, rendszeresen sportoljon. A sporteszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen tudja használni. A sportjátékokat egyszerűsített szabályokkal legyen képes játszani, kísérje figyelemmel a sportmérkőzéseket. Tudjon kulturáltan szurkolni. A mellúszás helyes kar és lábtempójának összehangolása, törekvés a szabályos légvételre, 10-15 m folyamatos úszás. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának harmonikus végrehajtása Fejesugrás rajtkőről. Hátúszás

A 11-12. évfolyam közismereti tanterve

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a *kognitív képességek* eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az *érzékelés* gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, *észleletek* feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen *figyelem* ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kéredzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az *emlékezeti* funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárba nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevéssé jellemző, de a felidézéshez gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A *gondolkodás*ban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb idősávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossággal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek. A Nat. szerint meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok egyes esetekben összevontan, integráltan jelennek meg. Az egyes eltérő megnevezésű tantárgyak Nat. műveltségi terület és tantárgy szerinti megfeleltetése az „A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok" cím alatt történik meg.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben – adaptált formában – lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására.
Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében.

A **képzés célja**, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását.

A **képzés feladata** a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismétlés, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítés, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a

tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

Fejlesztési területek, nevelési célok
A készségfejlesztő iskolai tanuló a gyakorlati évfolyamokon az **erkölcsi nevelés területén** szociális kapcsolataiban felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolatok kialakításához szükséges alapelveket. Képes társas kapcsolataiban a közösségi magatartás alapvető formáinak megtartására, alkalmazására, fejlődik feladatainak elvégzéséhez szükséges kötelességtudata. Megismeri és elfogadja az egyéni különbségekből adódó praktikus lehetőségeket, kialakul az egymás segítése iránt érzett igény.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló érdeklődik környezete szokásai és hagyományai iránt, bővülnek ismeretei a társadalom és az őt körül vevő közösség ünnepeiről, jeles helyszíneiről. Kötődik, és aktívan részt vesz a helyi megemlékezéseken, felismeri a haza legfontosabb értékeit és szimbólumait.

A tanuló az **állampolgárságra, demokráciára nevelés terén** megismeri, és iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus döntési szabályokat, igényli a saját hétköznapi életét meghatározó körülmények megismerését, a befolyásoló tényezőket figyelembe vevő választás lehetőségét, az önálló döntés szabadságát, aktívan részt vesz a közösség döntéshozatalában. Törekszik a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartásformák, jogok és kötelezettségek betartására.

A **tanuló önismeretének és társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése során** megismeri és elfogadja reális életlehetőségeit, kialakul igénye a felnőtt élet kapcsolatai iránt, tudatosan gyakorolja a különböző helyzetekben szokásos viselkedésformákat. Fejlődik önbizalma, önértékelése, felismeri az érzelmi élet fontosságát és irányíthatóságát. Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőttes mértéktartás.

A tanuló tudatosan törekszik a **testi és lelki egészségre nevelés területén** az egészséges életmód szabályainak betartására, ismeri és kerüli a káros hatásokat. Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségében a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a tanulóban mélyül a **családi életben elfoglalt szerepének ismerete, társas kapcsolataiban** felismeri az érzelmi kötődések és kapcsolatok új formáit. Megismeri felnőtt élete családi életlehetőségeit, a családi, lakóotthoni együttélések alternatíváit. Gyakorolja a konfliktushelyzetek megoldásának lehetőségeit, törekszik a nézeteltérések kulturált megoldására, a kialakult kompromisszumokat elfogadja.

A **fenntarthatóság, környezettudatosság területén** a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás tovább tudatosítja a tanulóban az egyén és a környezet egymásra hatásának jelentőségét, a környezet kímélésének fontosságát. Felkészít a munkatevékenységek végzése közben és a mindennapi felnőtt élet tevékenységeiben felmerülő környezeti hatások megértésére, a káros jelenségek elkerülésére, az elvárható óvatosság és mértéktartás szem előtt tartására.

A **pályaorientációs fejlesztés során** a tanuló felkészül a gyakorlati képzést követően a számára elérhető munkatevékenységben történő részvételre, amelynek része az alapvető képességek és készségek feltérképezése mellett az egyéni motivációk és elképzelések összehangolása. A képzés fő felelőssége a tanuló érdekében a pályaorientáció terén egyénre szabott megoldásokkal az érdeklődés, az alkalmasság és lehetőségek függvényében a megfelelő képzési profil kialakítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló ismeretei bővülnek a felnőtt társadalom munkamegosztásának rendjéről, a családban elvárható feladatokról és a személyes felelősségi körébe tartozó lehetőségekről. Tudatosul az anyagokkal és energiával történő takarékosság fontossága, az életvitel tervezésének, a gazdálkodásnak a jelentősége a mindennapi életben.

A **médiatudatosságra nevelés során** a tanuló elsajátítja az elektronikus információhordozók célszerű és szükségszerű felhasználását, felismeri a virtuális valóság és „igazi" valóság közötti eltéréseket, fenntartással fogadja a médiahíreket. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása terén a tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretelsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében.
Fejleszti és alkalmazza az önképzésben az iskolai pályafutása során elsajátított tanulási technikákat. Megőrzi kíváncsiságát a környezet változásai iránt és igyekszik a változásokat beépíteni ismereteibe, alkalmazni az új lehetőségeket.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A készségfejlesztő iskola az **a kommunikáció kompetenciaterület *(anyanyelvi)* fejlesztése** során eléri, hogy a tanuló bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, alkalmazza társas kapcsolataiban az elsajátított érintkezési formákat. Fejlődik beszédértése, főleg a gyakorlatban szükséges nyelvi kompetenciák terén, beszédprodukciójában igyekszik a pontos, érthető információk átadására. Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fő felelőssége a beszédbátorság fejlesztésén, az alternatív kommunikációs eszközök minél pontosabb használatán, a megértés és az önmaga megértetésének támogatásán van.

A matematikai, gondolkodási kompetenciaterület fejlesztése során a tanuló gyakorolja a mindennapi élethelyzetekben lényeges logikai, matematikai ismereteket, elsajátítja és a gyakorlati feladatok elvégzésénél alkalmazza a szükséges matematikai ismereteket. Fontos a kompetenciaterület ismereteinek folyamatos, gyakorlati tevékenységekkel történő megerősítése az elméletieskedés elkerülése. A tanuló ismeretei elmélyülnek az őt körülvevő világ, térbeli és időbeli viszonyairól.

A tanuló képes a **digitális kompetencia terület fejlesztésének** eredményeként az infokommunikációs eszközök megfelelő segítségnyújtás melletti alkalmazására, felismeri a digitális technika értékeit. Megfelelő mértéktartással, a személyes információk megóvásával, kontrollálva használja az informatikai eszközöket a tanulásban és szabadidejében.

Személyes és társas kompetenciaterületen tanuló felismeri helyét és szerepét szűkebb környezetében, képes a környezet kapcsolatrendszerében elhelyezni önmagát. Megerősödik a másokra való odafigyelés és a segítőkészség igénye, fejlődik toleráns, elfogadó magatartása. Igényli a közösség életében való aktív részvételt, iskolai környezetben gyakorolja a döntési

helyzeteket. Megalapozódnak ismeretei az állam és az önkormányzat demokratikus intézményrendszeréről, tájékozott az ügyintézések és segítségnyújtó ellátások elérhetőségéről.

A **munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia területén** a tanuló megismeri és megtapasztalja a tevékenységek megkezdéséhez és elvégzéséhez szükséges erőfeszítés értékét, kialakul a munkatevékenységek befejezése iránti igény.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái terén tovább fejlődik a tanuló önálló ízlésvilága, kialakul az igény a társadalmi normákon belül a saját stílusra környezetében, megjelenésében. Különösen nagy hangsúly helyeződik a gyakorlati ismeretekhez szükséges szín- és formaismeret terén szükséges differenciálásra, tapasztalatokra, megfigyelésekre.

A tanulás területen a tanuló motiválttá válik és képességeinek megfelelő mértékben megismeri és alkalmazza az önálló ismeretszerzés eszközeit, megfigyeli és igyekszik értelmezni környezete jelenségeit, a környezetében élők tevékenységét. Képes segítséget kérni és megfelelő formában elfogadni, próbálja és meri kérdéseit megfogalmazni.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a habilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a felnőtt életben betölthető eltérő lehetőségek megismerésére, kiválasztására. Az gyakorlati évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

ÓRATERV
a készségfejlesztő iskola 11. és 12., gyakorlati évfolyamai számára

Készségfejlesztő iskolai óraterv 11.-12. évfolyam					
Fejlesztési terület	**Tantárgy**	**11. évfolyam**	**Szab. terv.**	**12. évfolyam**	**Szab. terv.**
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció	**2**	**1**	**2**	**1**
Matematika	Számolás-mérés	**1**	**1**	**1**	**1**
Természettudomány	Környezet- és egészségvédelem	**1**		**1**	
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	**5**		**5**	
	Osztályfőnöki óra	**1**		**1**	
Szabad közismereti időkeret		**2**	**2**	**2**	**2**
Közismereti tárgyak összesen		**12**		**12**	
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek (Háztartástan-életvitel, szövött-tárgy készítő)	**20**		**20**	
	Háztartástan-életvitel		**2**		**2**
Szabad készségfejlesztő időkeret (gyakorlat)		**2**		**2**	
Készségfejlesztő időkeret összesen (gyakorlat)		**22**		**22**	
Összes óraszám		**34**		**34**	

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok intézményünkben

Műveltségi terület	**Tantárgy**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**	**2 tanéves óraszám**
		Heti	**Heti**	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2 (+1)	2 (+1)	144 (+72)
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1(+1)	1(+1)	72(+72)
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad közismereti időkeret		2	2	108
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20 óra/hét	20 óra/hét	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1584**
Összesen		**34**	**34**	**2448**

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs óraszám: 5 óra/hét
A rehabilitációs órakeretet komplex gyógypedagógiai, autizmus specifikus gyógypedagógiai fejlesztésekre és terápiás *(beszéd, mozgás)* foglalkozásokra fordítjuk tanulói igény szerint.
A gyakorlati tevékenységeket szükség és lehetőség szerint tartjuk csoportbontással.

Kommunikáció
(Magyar nyelv és irodalom)

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez, az egyszerű munkafolyamatok elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására.

A tantárgy tanulása során az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretekre alapozva, az egyéni képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése.

A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezésmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre. A tantárgy célja, hogy a készségfejlesztő iskolai tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat.

Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze.

A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértesse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, vegyen részt a különféle beszédhelyzetekben.

Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani.

Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elősegíti a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését.

A tantárgy az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén szerepet játszik a nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.

A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséggel, életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra egyre árnyaltabb alkalmazásának elérésével segíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet a gyakorlati tevékenységek veszélyeinek és a balesetek elkerülésének felismertetésével támogatja.

Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.

A pályaorientáció területét a tantárgy a gyakorlati munkavégzés és a munkavállalás szabályainak, lehetőségeinek, fontosságának bemutatásával és az egyéni érdeklődés felismertetésével segíti.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás, a munkabér és más jövedelmek ésszerű beosztásának fontosságát.

Médiatudatosságra nevelés területén a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerzésre.

A tanulás tanítása fejlesztési területen a tantárgy segíti a változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Tartsa be a felnőttekre vonatkozó viselkedési normákat, feladatait pontosan, felelősséggel végezze el. Fejlődjön beszéd- és szövegértése a külvilággal való kapcsolatok javítása érdekében. Verbális kommunikáció fejlesztése, szókincs, nyelvhelyesség fejlesztése. Nonverbális kommunikáció fejlesztése: képek, szimbólumok, piktogramok felismerése és használata. Metakommunikáció. Fejlődjön önkifejezési képessége. Tudjon segítséget kérni a megfelelő személytől. Váljon képessé olvasás útján történő információszerzésre, egyszerű szöveg írására (dátum, aláírás, címzés). Legyen képes szabadidejét változatos tartalommal megtölteni.	Figyelemfelkeltés, a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére. A társas nyelvi magatartás megtanulása. A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembe vételével. A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása. Kommunikációs késztetés növelése. Képességeknek megfelelő szókincs és nyelvi formátum használata.	A tanuló képes – az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulság levonására. – rendezett külalakkal, olvashatóan írni, az egyszerű hibákat megtalálni, javítani, – a tanultakat jó helyzetfelismeréssel önállóan alkalmazni, – a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából érdeklődésének megfelelő értékes tartalmakból ismeretet szerezni. Tudjon a különféle élethelyzetekben megfelelően kommunikálni, sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai). Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Tankönyv, taneszköz:
Tankönyv, prospektusok, űrlapok és nyomtatványok.

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Témakör: Anyanyelv, beszédfejlesztés			**Óraszám/évfolyam: 30**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Nyelvi kifejezésformák használata a beszéd, képolvasás, olvasás, írás során. 2.Szókincsfejlesztés. 3.Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek, munkaügyek). 4.Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek. 5.Tapasztalatszerzés a településen (utcán), közlekedési útvonalak. 6.Az iskola (munkahely, általa látogatott intézmények) környékéről térkép készítése. 7.Lakás használatával kapcsolatos praktikus ismeretek (fogyasztásmérő, szemétszállítás időpontjai, postaláda használata).	1.Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. 2.A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3.Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 4.A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság, háztartási fogyasztásmérők számlái, a fogyasztásmérő leolvasása, biztonsági lezárása, hibabejelentés). 5.Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. 6.Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). 7.Térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése, (alternatív) útvonalak tervezése, helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. 8.Lakás, otthon (helységek, saját lakrész, szépítése), vendégfogadás (alkalmazkodás a lakókörnyezethez, kulturált zenehallgatás).	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Háztartási energia mérőóra, fogyasztás, számla.	Növelje ismereteit és kommunikációs késztetését Képességeinek megfelelő szókinccsel és nyelvi formátumban beszéljen. Ismerje fel a településén meglévő és országosan ismert nevezetes épületeket (saját település, főváros, ország) és tudja azok funkcióit. Bővítse saját lakásával a lakásfenntartással kapcsolatos ismereteit.

2. Témakör: Olvasás-írás			Óraszám/évfolyam: 45
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Olvasás gyakorlása, újságolvasás. 2.Rövid novella, vers, hírlapi tudósítás olvasása. 3.Hallott, olvasott szöveg értelmezése. 4.Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása). 5.Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása. 6.Személyi adatok ismerete, helyes leírása. 7.Kérdőív, tesztlap kitöltése. 8.Önálló fogalmazás (önéletrajz, motivációs levél) írása. 9.Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése. 10.Keltezés értelmezése és helyes leírása. 11.Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban). 12.Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.	1.Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően, néma olvasás, szövegértés. 2.Egymás kézírásának olvasása. 3.Másolás, írás, diktálás után. 4.Űrlap kitöltése személyi adatokkal. 5.Szavak írása másolással, tollbamondással 6.Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak, rövid üdvözlet küldése (papír alapú, e-mail, sms). 7.Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés). 8.Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése). 9.Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. 10.Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése. 11.Megadott időpontokhoz	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések, betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége, lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy	Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Olvashatóan írjon, az egyszerű hibákat találja meg és javítsa ki. Valós eseményeket néhány mondattal mondjon el. Rövid történet, irodalmi alkotást olvasson el, a szereplőket önállóan jellemezze, történetet képek/kérdések segítségével mondjon el. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat írjon be, törekedjen a feladat önálló megoldására. Tudjon képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).

	tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján. 12.Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval. 13.Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). 14.Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobby megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.		

3. Témakör: Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése			Óraszám/évfolyam: 33
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás. 2.Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai). 3.A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése TV- műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja. 4.Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások). 5.Audiovizuális eszközök rendeltetésszerű használata. 6.Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége, újságolvasás 7.TV, videó, DVD műsorának megtekintése. 8.Különböző csatornák és rádióműsorok. 9.Információt adó jellegzetes TV műsorok	1.Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. 2.Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása). 3.Film(részlet) megtekintése, megbeszélése.4.A filmekben látottak és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). 5.Reklámok, egyes televízió műsorok (valóság-show) mögöttes tartalmának mérlegelő értelmezése. 6.Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). 7.Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). 8.Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján),	Mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak, címzett, piktogramok és jelentésük. (veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok), múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélés.	Könyveket és más információhordozókat rendeltetésszerűen, kíméletesen, célorientáltan használjon. Legyen képes a médiából szerzett ismereteket korának és képességeinek megfelelően, az egészségre, érzékszervekre, környezetre vonatkozóan adekvátan értelmezni és használni. Tudjon érzelmileg művészeti alkotásokra ráhangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Képességeinek megfelelően tudjon fényképezni, videózni, hangfelvételeket készíteni és visszajátszani. Törekedjen a változatos, kulturált szabadidő eltöltésre (olvasás, zenehallgatás, rejtvényfejtés, internet használat). Igazodjon el a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. A mindennapi eligazodásnál használatos piktogramok információit ismerje, használja, a piktogramok utasításait tartsa be. A médiában megjelenő tartalmakat (hírek, riportok, reklámok) legyen képes mérlegelni.

10.Szabadidős tevékenységek: Mozi-, ismeretterjesztő filmek megtekintése, rádióműsor hallgatása, internetes honlapok böngészése	helyes, helytelen differenciálása. 9.Eszközök használata a használati utasítás szerint. 10.Fényképek készítése és visszanézése (arckifejezések értelmezése). 11.Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). 12.Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. 13.Keresztrejtvény közös megfejtése. 14.Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg). 15.TV-bemondó szerepjáték		

Számolás-mérés
(Matematika)

A számolás-mérés tantárgy a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain megerősíti a 9-10 évfolyamokon és a gyakorlati tevékenységek során elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz, súly, terület, kerület, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költekezés és túlköltés megelőzésére. A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékosság szempontjainak felismertetésével és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére.

A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek és számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges segédeszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékossági feladatok ellátására.

A tanulás tanítása területen segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Térbeli relációk pontosítása, használata szempontváltásnál is. Térbeli tájékozódás fejlesztése elvont szinten a makettektől a térképig. Eltérő kijelzőről időpontot megbízhatóan leolvasni. Törekvés a pontosságra, a végzett tevékenységhez szükséges időtartamot reálisan megbecsülni, és az adott tevékenységet optimális időkeretekben végezni. Egyszerű szöveges feladatot megoldani, ehhez a megfelelő műveletet kiválasztani és az adott kérdésre válaszolni. Tudatosítani, hogy a személyéhez kapcsolható számjegyek állandóak (születési dátum, személyi szám), használatakor az ellenőrzés és pontosság elengedhetetlen. Adott mennyiség minél pontosabb kimérése. Banki alapfogalmak, tevékenység megismerése. A felelős pénzhasználat tudatosítása.	Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása. Képességeinek mértékében százasokkal, ezresekkel történő egyszerű műveletek megtanítása. Mérések gyakorlása, fejlesztése.	A tanuló képes – mértékegységek felismerésére, alkalmazására, szükséges műveletek elvégzésére, – több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, – időegységek adekvát használatára, – a számológép megbízható alkalmazására, – a pénz fontosságának felismerésére, beosztására. Környezetében önállóan tájékozódjon. Képes legyen napját megtervezni, időbeosztást készíteni.

Tankönyv, taneszköz:
Feladatlapok, nyomtatványok, filmek, prospektusok, programfüzetek

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás			**Óraszám/évfolyam: 10**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Tájékozódás közvetlen környezetünkben: az otthon és az iskola környékén. Az iskola telephelyei épületei, helyiségei berendezési tárgyai a környék jellegzetességei Lakóhelyismeret: jellegzetességek főbb közlekedési útvonalak az iskola és a külső munkahelyeink meg-közelíthetősége 2.Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. 3.Magyarország térképe. 4.Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt–jelen–jövő). Az idő múlása, korosodás. 5.Az óra, napirend, heti beosztás. 6.Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok). 7.Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).	1.Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. 2.Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképen (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Távolságok megtételének lehetőségei, módjai, eszközei (gyalog, tömegközlekedéssel, autóval, hajóval, vonattal, repülőgéppel - piktogramok az internetes térképeken.) 3.Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása), távolságok becslése, lemérése, átszámítása. 4.Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése, híradások, események helyszínének megkeresése. 5.Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor).	helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, Időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30). másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése. régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont, távolsági és tömegközlekedési eszközök, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő Épületek, helyiségek, berendezési tárgyak neve. Perc, óra. Utcanevek, cím, belváros, külváros. Saját lakcím leírása.	Tudjon otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén, ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Képességeinek megfelelő formátumú térképen legyen képes eligazodni. Értse meg az időbeliség és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan határozzon meg kétféle óra alapján. Fontos és időpazarló tevékenységek, időbeosztás

	6.Időegységek a másodperctől az évszázadig. 7.Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. 8.Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. 9.Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. 10.Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). 11.Napi tevékenységek időtartamai, napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása. 12.Jelenlegi időpont helyes megállapítása. 13.Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).		

2. Témakör: Műveletek			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel). 2.Számkör bővítése. 3.Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés). 4.Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).	1.A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Tízesátlépés, helyiérték gyakorlása. 2.Képességekhez mért önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás. 3.Összetett, több azonos műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál. 4.Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése. 5.Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. 6.Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. 7.Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. 8.Nagy számok kiolvasása, ezres, 10-és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. 9.Alaki- és helyi érték differenciálása. 10.Helyiértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és	Egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása	A műveletek eredményét legyen képes megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni. Ismerje fel az ellentétes műveletek összefüggéseit. Ismerje fel a számok nagyságrendjét, alaki és helyi értékek különbségét megérteni. Tudja egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. Legyen képes a feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Legyen képes helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. Megbízhatóan alkalmazza a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizze.

	4 jegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. 11.Árak nézegetése árjegyzékekben a „Túró Ruditól az Audiig”. 12.Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. 13.Telefonszám lejegyzése, elolvasása. 14.Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása		

3. Témakör: Mértékegységek, mérések, pénz			Óraszám/évfolyam: 32
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Mérési gyakorlatok mértékegységek, mérések. 2.A pénz pénzkezelés, banki ismeretek.	1.Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása, mérőeszközök helyes használata. 2.Hosszúság-, súly- és térfogat-mérések gyakorlása. 3.A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a gyakorlati tevékenységgel kapcsolatos nagyságrendben. 4.Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. 5.Összegek kiszámolása, váltások. 6.Különböző jövedelemforrások számbavétele. 7.Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV-bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. 8.Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.	Mértékegység, személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, deciliter, liter, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás	Válassza ki és használja a megfelelő mérőeszközt, mérjen pontosan. Ismerje a pénz gondos kezelését, megőrzésének módját (bank).

	9.Vásárlások, üzletekben, termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”. 10.Katalógusokban árak megfigyelése, hasonló áruk keresése több 11.Árak és mennyiségek összefüggése. Becslés, javítás. 12.Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. 13.Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. 14.Különböző szolgáltatások árai. 15.Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. 16.Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat, meghatalmazás, kód).		

Osztályfőnöki óra
(Közösségi nevelés)

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az osztályfőnöki óra célja a gyakorlati csoportokba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében. A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítés iránt.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területén a tantárgy segít a személyes élet és a munkavégzés tevékenységeinek idő-, anyag-, és energiatakarékos tervezésében és lebonyolításában.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni. Együttműködés erősítése, felelősségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal. A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.	A tantárgy segítse elő a társadalmi beilleszkedést, készítse elő a felnőtt élet megkezdésének lehetőségét. Az osztályfőnöki óra töltsön be fontos szerepet az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a következmények képességekhez mért felmérésében. Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására. A tanuló ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történteket. Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki. A közösségi programokhoz történő kapcsolódást alapozza meg. A tanuló legyen képes tervezésre, az ünnepélyeken, megemlékezéseken vállaljon szerepet a csoporton belül Legyen képes szabálytartó magatartásra. Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlesztése. Testi és érzelmi egyensúly alakítása.	A tanuló képes – aktuális közösségeiben a tanult szabályok szerinti munkavégzésre, – a környezet és az értékek megismerése alapján azonosulni, elfogadni és szolidaritást vállalni adott helyzetekben, – saját véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, kulturáltan törekedni annak meggyőzésére.

Tananyag 11-12. évfolyam

1.Témakör: Aktuális témák			Óraszám/évfolyam: 13
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. 2.A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása. 3.Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). 4.Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.	1.Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása. 2.Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 3.Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). 4.Tanulmányi séta, kirándulás, Múzeumlátogatás.	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történteket. Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki. Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen megfelelően. Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran. Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.

	5.A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 6.A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). 7.Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. 8.Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.		

2.Témakör: Felkészülés a felnőtt létre			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A felnőtt lét előnyei, hátránya. 2.Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). 3.Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya). 4.Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. 5.A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. 6.Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása). 7.Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). 8.Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.	1.A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. 2.Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). 3.Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). 4.Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes, valós-valótlan felismerése, elkülönítése. 5.A személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. 6.Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. 7.Saját napirend összeállítása. 8.A tervezett élet előnyeinek tudatosítása (a mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi,	Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselet, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, saját kezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás	Törekedjen reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre. Cselekedjen tudatosan, tegyen erőfeszítéseket a kívánt cél elérése érdekében. Normakövetés (példakép) Állítson fel a mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet, ismerje a pihenés szükségességét és formáit. Értse meg a munkafegyelem tartalmát. Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat. Tartsa szem előtt a téves vélemény, és a megalapozatlan bizalom káros következményeit (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). Ismerje a pénz kezelésének fontosságát, gazdálkodásában a kerülje a könnyelműséget.

9.Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése). 10.Helyes–helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).	ez évi, későbbi terve végig gondolása tervezése.) 9.Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. 10.Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. 11.Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.). 12.Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. 13.Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). 14.Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. 15.A pénz értékének tudatosítása. A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. 16.Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.		

3.Témakör: Beilleszkedés, alkalmazkodás			Óraszám/évfolyam: 13
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Tanulói jogok és kötelességek. 2.Házirend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok. 3.Napirend. 4.Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). 5.Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek. 6.Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. 7.Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.). 8.Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása.	1.A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 2.Időbeosztás, órarend. 3.Hatékonyság ellenőrzése. 4.Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. 5.Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 6.Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. 7.Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. 8.Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése (árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása).	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.	Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze. Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat. Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek megfelelő helyes napirend kialakítására. Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben. Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).

Környezet- és egészségvédelem
(Természettudomány)

A környezet és egészségvédelem tantárgy célja a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat.

A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek, egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Saját testének jelzéseit figyelni, érzéseit megbízhatóan közölni, a változást jelezni, segítséget kérni. Környezeti veszélyek elkerülésének és az egészséges életmód kialakítási igényének tudatosítása. Ismerje a környezetében élő növények, állatok élőhelyeit, táplálkozását, szaporodását, hasznát, Érezzen felelősséget a növényekért, állatokért. A tanuló vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Alapszinten ismerje meg a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Tartson környezetében tisztaságot és rendet. Alakítson ki az élő és élettelen környezetével szemben felelősségteljes magatartást.	A természeti környezetről meglévő ismeretek bővítése, összefüggésben ember és környezete viszonyával. Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén a tennivalókról eddig meglévő ismeretek bővítése. Konkrét ismeretek nyújtása a számukra lehetséges aktív környezetvédelemhez, takarékossághoz. A fiatal felnőttek életére való felkészítés és ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, szexuális ismeretek igényhez mért biztosítása. A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.	A tanuló - ismeri az emberi test működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, -ismeri az egészséges táplálkozás (ételek) és az egészséges életmód (káros szokások hatása) jelentőségét, -ismeri a természet, az általa ismert növény- és az állatvilág megóvásának jelentőségét, -alapszinten ismeri a természet erőit, hatását, a víz szerepét, képes a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendők szűkebb és tágabb lakóhelyén elvégezni.

Tankönyv, taneszköz:
Applikációs táblák, gyermeklexikonok, újságok, prospektusok, információs anyagok, filmek.

Tananyag 11-12. évfolyam

1.Témakör: Az emberi test			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Érzékszerveink és védelmük. 2.Testműködés normál és kóros formái, fellépő zavarok jelzései (rosszullét, vérnyomás eltérése, fájdalom). 3.Betegségek (gyermekkori, fertőző betegségek, szervi betegségek szívpanaszok, vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség) 4.Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, időskor). 5.Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. 6.Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. 7.Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása. 8.Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek	1.Beszélgetés az érzékszervekről és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). 2.Játékos gyakorlatok a fül, illetve a szem kiiktatásával. 3.Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. 4.Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai. 5.Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. 6.Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). 7.A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és	Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszer adagolással kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos. Fájdalomcsillapítás Tüdőszűrés, rákszűrés, időszakos ellenőrzések Betegellátó rendszer, szűrővizsgálatok Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai.	Nevezze meg a testrészeit és azok funkcióit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök (szemüveg, hallókészülék, stb.) megfelelő alkalmazását. Vegye észre a testének működésében megjelenő eltéréseket, megfigyeléseit közölje. Figyelje meg és vegye tudomásul a testen megjelenő állandó változásokat. Küzdje le az orvosi beavatkozással szembeni félelmet. Tudja, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások). Ismerje a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat. Tudja, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.

esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. 9.Orvosi ügyelet, mentőkocsi. 10.Veszélyes helyzetek elkerülése. 11.Biztonságos sportolás és munka.	orvosi utasítások megtartásának fontossága. 8.A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. 9.A tanult ismeretek rendszerezése. 10.Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. 11.Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).		

2.Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. 2.Táplálkozás – zöldség- és gyümölcsfogyasztás, tejtermékek, húsfogyasztás, édességek. 3.Elhízás – diéta, testedzés (küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással). 4.Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése. 5.Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. 6.A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely). 7.Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység). 8.Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.	1.Összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között, beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról. 2.Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra). 3.Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban. 4.Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. 5.Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. 6.Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). 7.Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. 8.Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. 9.Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző	Fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, tartósítás, szavatosság, romlott, elhízás, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, diéta, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, konzerv allergia.	Az egészséges életmód komplexitásáról szerezzen tudást. Ismerje és alkalmazza, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. Legyen korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.

	tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. 10.Szavatosság, elkészítési módok. 11.Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). 12.Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). 13.Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. 14.Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. 15.Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. 16.Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. 17.Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia). 18.Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. 19.Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.		

3.Témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük			Óraszám/évfolyam: 7
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (különböző földrészeken élő emberek csak bőrszín és arcforma alapján különböznek egymástól). 2.A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. 3.Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. 4.A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. 5.Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). 6.Az ember szerepe az élő természet megóvásában. 7.Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. 8.A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. 9.Tápláléklánc. 10.Az ember környezetre gyakorolt hatása. 11.Környezetvédelem.	1.Fotóalbumok, videók, oktatófilmek, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. 2.Csoportosítás, rendszerezés, következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a táplálléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. 3.Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között) 4.Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5.Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6.Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek).	Bőrszín, arcberendezés, felmerülő új fogalmak és megnevezések, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás.	Szerezzen további ismereteket a természet sokszínűségéről. Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna témákban Segítséggel vonjon le következtetéseket a növények, állatok életmódja alapján. Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért. Lehetőségei szerint óvja környezete élővilágát. Értse meg a változatos táplálkozás szükségességét.

12.Védett környezet. Nemzeti parkok. 13.Környezetvédő programok.	7.A tapasztalatok rendszerezése. 8.Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9.Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10.Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. 11.Feladatlapok megoldása. 12.Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.		

4.Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak			Óraszám/évfolyam: 7
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A természet erői – víz– szél – tűz. 2.Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége). 3.Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés). 4.Tiszta környezetünk. 5.Szelektív hulladékgyűjtés – veszélyes hulladékok. 6.Hulladék újrahasznosítás.	1.Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése). 2.Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. 3.Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. 4.A tankönyv képeinek értelmezése. 5.Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. 6.Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása. 7.Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. 8.Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. 9.Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról 10.Hulladékok csoportosítása.	Környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, tábortűz, erdőtűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz, természeti katasztrófák, földrengés, árvíz, tornádó, cunami, tájfun, lavina, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, légszennyeződés, szellőztetés, környezetvédelem, hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag- alapú hulladékok.	Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat) és a kapcsolatos teendőket. Ismerje és tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember és vannak balesetek, aminek saját maga az okozója. Tanuljon meg szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani. Képességeihez mérten sajátítsa el a környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát. Vegye észre, ha elhasználódott a levegő, és tanulja meg a szellőztetést. Ismerjen lakóhelyén közelben lévő kirándulóhelyeket. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát.

	11.Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. 12.Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. 13.Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.		

Testnevelés

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a testnevelés tantárgy célja a minél önállóbb felnőtt élet tevékenységeinek megalapozásában a munkavégzéshez és az egészséges életmód folytatásához szükséges erőnlét, állóképesség, mozgásos ügyesség fejlesztése. Ezen belül célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása. A tantárgy segíti az egészséges testi fejlődést, a motoros képességek fokozatos ügyesedését, korrigálja az esetlegesen jelen lévő tartási és mozgási rendellenességeket. A fejlesztés játékos mozgásformákon alapul, és illeszkedik az egyéni képességekhez. A tantárgy sajátos fejlesztési céljai az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros kondicionális, a koordinációs és helyzetfelismerő képességek fejlesztése. A tantárgy támogatja a komplex személyiségfejlesztés megvalósulását szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. A tantárgy terápiás célja, hogy az értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a gyakorlati évfolyamokon való helytállásra.
A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.
Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önelfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.
A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.
A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.
A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.
Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.
A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítása. Az egészséges testi fejlődést biztosítása. A felnőtt élet tevékenységeinek megalapozásában a munkavégzéshez és az egészséges életmód folytatásához szükséges erőnlét, állóképesség, mozgásos ügyesség fejlesztése. Fejlődjék a tanulók mozgásos cselekvésbiztonsága. Szabálytartásra törekvés. Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. A fejlesztés igazodjon az egyéni képességekhez, segítse elő a komplex személyiségfejlődést. Őszi és tavaszi az iskola által kifejlesztett SNI értelmileg akadályozott tanulók fizikai és motorikus képességek mérése és kiértékelése százalékban. Januártól májusig az Országos Netfit mérés.	A mindennapi munkában az erő, ügyesség, állóképesség, kitartás, edzettség, akarat, bátorság és önismeret fejlesztése. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése. A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése. Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Alapmozgások gyakorlása. Labda biztonságos követése, labdavezetés biztonságos végzése. Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása. Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése, azok megfelelő alkalmazása. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése, önálló végzése. Az ez ideig kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, tudatosítása.	Végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra. Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel, pontos labdaátadásokkal, megfelelően alkalmazza a tanult dobásformákat. Tudjon felső dobással célba dobni. Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat. Állóképessége folyamatosan növekedjen. Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát. Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni, legyen sportszerű Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni. Egyre hosszabb időtartamban végezzen önállóan izomerősítő gyakorlatokat, önállóan legyen képes a tanult mozgásformákat alkalmazni. Figyeljen a helyes testtartásra. Legyen képes mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni. Alakuljon ki a helyes és egészséges életmód iránti vágy. Legyen képes a harmonikus mozgás szépségének, a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumát felismerni.

Értékelés:
Őszi és tavaszi fizikai és motorikus képességek, Országos **NETFIT**-Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt mérése és kiértékelése %-ban.
Félévkor és év végén szöveges és érdemjeggyel történő értékeléssel.

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Sorakozás 2.Járások 3.Menetelés 4.Testfordulatok	1.Segítséggel: sorakozó magasság szerint, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban. 2.Nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás, járás lábujjhegyen, sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. igazodás, sorbontás, jobb és baloldal érzékelése, vezényszavak megértése, menetelés zenére, ritmustartással. 3.Irányítással: menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás, jobb, bal oldal érzékelése, magasság szerint sorakozó, jelentés, vezényszavak megértése, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás, fordulatok vezényszóra, zenére, ritmustartással	jobb, bal, nyit, zár, igazodás, sorbontás, magas, alacsony, ritmustartás	Tudjon önállóan sorakozni, felszólításra adekvátan cselekedjen: sorakozás. Ismerje az irányokat. Irányváltoztatások Törekedjen a gyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére. Felszólításra adekvátan cselekedjen. Egymáshoz legyenek képesek alkalmazkodni. A vezényszavakat ismerjék és kövessék. Legyen számára örömforrás a mozgás.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 24
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Utasítás pontos végrehajtása. 2.Kézi szer és szabadgyakorlatok. 3.Szakkifejezések alkalmazása. 4.Két-három mozgáselem megfelelő összekapcsolása. 5.Megtanult mozgáselemek kitartó végzése.	1.Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása. 2.Helyben futás magas térdemelés. 3.Terpeszállás. 4.Törzshajlítás, bokaérintés. 5.Négy-és nyolc ütemű gyakorlatok végzése. (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.) 6.Kézi szerek: babzsák, labda, súlyzó használatával végzett négyütemű gyakorlatok ütemezésre, ritmusra, zenére végzése 7.Megtanult mozgáselemek kitartó végzése. 8.Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás és ütemtartás figyelembevételével.	Négyütemű gyakorlat. Kézi szerek megnevezése. Terpeszállás. Oldalsó középtartás. Mellső középtartás. Magas tartás. Kiinduló helyzet. Négy-és nyolcütemű gyakorlat.	Egyszerű utasításokat értse meg. Kézi szerek megfelelő, balesetmentes használata. Legyen képes az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni. Szakkifejezések megértése, alkalmazása. Tudja a kéziszereket megfelelően használni. Izomerő, állóképesség egyénhez mért fejlődése. Adott ritmus átvétele, követése. Szakkifejezések megértése, alkalmazása. Izomerő, állóképesség egyénhez mért fejlődése. Adott ritmus átvétele, követése. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig, kitartóan tudják végezni.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok			Óraszám/évfolyam: 48
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Guggolás 2.Kúszás 3.Mászás 4.Függeszkedés 5.Ugrás: Távolugrás 6.Gurulások: Guruló átfordulás előre, hátra 7.Álló és térdelő rajt 8.Járás, egyensúlyozó járás 9.Futás Mászás 10.Futás - felmérésekhez tartozó futások (40 m, ingafutás, 800 m futás) 11.Játékos feladatok (testnevelési játékok) 12.Bordásfalgyakorlatok 13.Függeszkedések	1.Guggoló járás. 2.Kúszás padok között. 3.Bordásfal gyakorlatok. (függeszkedés) 4.Helyből távolugrás. 5.Egy lábról elrugaszkodás. Távolugrás nekifutásból. 6.Sorozatban guruló átfordulások előre sorozatban, hátra sorozatban. 7.Álló- és térdelőrajtból versenyfutás 30-60m-en. 8.Helyben rugózásból elrugaszkodás. 9.Mászás kötélen, bordásfalon (irányítással) 10.Egyensúlyozó járások, talajon, padon, alacsony gerendán, pad merevítőjén. 11.Kitartó futás. Természetes mozgások. 12.Fogó játékok. Sor-és váltó versenyek. 13.Mászás kötélen vagy bordásfalon, 14.Akadálypályán végzett gyakorlatok (mászások, futások).	Gyakorlatok megnevezése. Négyütemű gyakorlat. Kiinduló helyzet. Tevékenységek megnevezése. Elrugaszkodás egy és páros lábról. Sorozat. Állórajt, térdelőrajt. Méter.	Szóbeli utasítások megértése és követése. A ritmus, sebesség megfelelő alkalmazása. Legyen minél kitartóbb a képességfejlesztő gyakorlatok végzésekor. Legyen képes egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban. Kondicionális képessége önmagához képest megfelelően fejlődjön. Egyre hosszabb ideig működjön együtt a tartásjavító gyakorlatokban. A hibákat tudja javítani. Mozgása legyen összerendezett. Balesetmentesen, rendeltetésszerűen tudja a kézi szereket használni.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 36
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Kislabda dobás 2.Átadások 3.Labdavezetés kézzel és lábbal 4.Dobások	1.Kislabda dobás álló helyzetből. 2.Célba dobás (kapu, céltábla, kosár). 3.Egykezes, kétkezes mellső átadások különböző feladathelyzetekben. 4.Járás közben labdavezetés váltott kézzel, akadályok megkerülése, labdavezetések. 5.Lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb és ügyetlenebb kézzel. 6.Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése. 7.Dobóterpeszből kidobás célba, távolba. testhelyzetekből, előre és hátra irányba medicinlabdával. 8.Alsó felső dobás.	Gyakorlatok megnevezése Dobóterpesz Váltott kéz Labdavezetés Dobás Hajítás Átadás, átvétel, labdafogadás	Legyen képes a szabályok megértésére és a szabálykövetésre Dobások tudatos végrehajtása. Egyre biztosabban tudjon labdát vezetni, célba dobni, elkapni, gurítani. (kézzel, lábbal) Tudja a sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni. Alakuljon ki a tanulóban a rendszeres sportolás iránti vágy. A játék jelentsen örömforrást számára.

5. Témakör: Sportjátékok elemei			Óraszám/évfolyam: 60
Tananyag	**Képességeihez mért tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Kosárlabda 2.Pingpong 3.Labdarúgás 4.Tollaslabda 5.Szivacslabda 6.Tenisz 7.Floorball 8.Röplabda, zsinórlabda 9.Kidobós 10.Kerékpár, roller gördeszka használata. 11.Szánkó 12.Korcsolya 13.Teke, kugli, csocsó, léghoki billiárd 14.Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása 15.Úszás (vízbiztonság) Mellúszás Gyorsúszás Hátúszás Fejes ugrás Forduló	1.Segítséggel: alapállás, megindulás, megállás. 2.Labdavezetésből kosárra dobás. 3.Védekezés, 4.Kosárra dobások 5.Kétkezes mellső átadás, pattintott átadás. 6.Alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védése. 7.Szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára 8.Nyitás, nyitásfogadás 9.Kosárérintés 10.Pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás. 11.Tenyeres és fonák oldal használata, a labda átütése a háló fölött. 12.Szerválás a labda lepattintásából. 13.Közlekedési szabályok betartásával kerékpározás. 14.Siklás, fordulat a jégen. 15.Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét	Tevékenységek, sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, kétkezes mellső átadás. Szerválás Kapu, gól, térfél. Tenyeres és fonák ütések értelmezése. Nyitás, kosárérintés, alkarérintés, gurítás. Kerékpározás közlekedési szabályainak ismerete.(biztonságos és balesetmentes közlekedés). Siklás, levegővétel, be és kilégzés, rajtkő, fejesugrás.	Igyekezzen betartani a sportjátékok elemi szabályait és a spoteszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használja. Sportszerű magatartást tanúsítson. Alakuljon ki a pozitív csapatszellem a tanulóban. A szabályokat minél pontosabban tartsa be. Balesetmentes közlekedés. A sportjátékok szabály szerinti játszása, a helyes technikai végrehajtásra törekvéssel. Legyen képes a veszteség okozta frusztrációt kezelni. A mellúszás helyes kar és lábtempójának összehangolása. Törekvés a szabályos légvételre. 10-15 m folyamatos úszás. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának elvégzése segédeszközzel, illetve a nélkül. Mell és gyors úszás helyes technikai végrehajtása. Háton siklás lábtempóval. Fejesugrás rajtkőről. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának harmonikus végrehajtása.

	–és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése. 16.Ütés kapura, játék egész pályán. 17.Sporteszközök rendeltetésszerű használata. 18.Karbantartás 19.Tárolás 20.Sportszerű viselkedés, szurkolás 21.Siklás- kar és lábtempó Összehangolt kar és lábtempó mellúszásban. Gyorsúszás kar és lábtempó Mellúszás helyes légvétellel. Gyorsúszás kar és lábtempó. Háton siklás segédeszközzel. Hátúszás kar és lábtempó		Siklás háton segédeszközzel, illetve anélkül Versenyhelyzeten szabálykövetés, Hátúszás végrehajtása. Mély vízben legalább két úszásnemben 25 m leúszása.

A 11-12. évfolyam gyakorlati tanterve

A készségfejlesztő kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 óraszámra lettek kidolgozva. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot az intézményünk az alábbi készségfejlesztő kerettantervek oktatásával tölti ki, azaz a tanulóinknak a gyakorlati évfolyamokon 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetősége:

Készségfejlesztő kerettanterv	**Heti órakeret**		**2 éves órakeret**
	11. évfolyam	**12. évfolyam**	**11-12. évfolyam**
1. Háztartástan-életvitel	8 *(+2)*	8 *(+2)*	576 *(+144)*
Szabadon tervezhető órakeret	*2*	*2*	*144*
2. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére	4	4	288
3. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére	4	4	288
A habilitációs célú munkavégzés oktatása a tanulók képességének és létszámának megfelelően (egyik vagy másik), csoportbontás esetében egymással párhuzamosan történik.			
4. Szövött-tárgy készítő	8	8	576

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése részszakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

Háztartástan-életvitel készségfejlesztő tanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Alapvető balesetvédelmi és higiéniai alapismeretek, balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai a különböző munkatevékenységek során. Járuljon hozzá olyan ismeretek, készségek elsajátításához és szokások kialakításához, amelyekkel a tanulók - képességeikhez mérten kisebb irányítás mellett - képessé válnak a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, házimunkához (konyhai, takarítási, virág- és kertgondozási) és ruhagondozáshoz (mosás, vasalás, varrás) tartozó feladatok elvégzésére és egyszerű lakberendezési, díszítési technikák alkalmazására. Az elméleti ismereteket minél teljesebben, pontosabban és körültekintően legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban. Ismerjék a munka-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat, azok betartásával kitartóan végezzék a tevékenységeket. Rendelkezzenek alapvető elsősegélynyújtási ismeretekkel. Ismerjék a háztartásban használt eszközök, gépek alkalmazási területeit és azokat tudják biztonságosan működtetni, rendeltetésszerűen használni.	A munkatevékenységek során a tanult balesetvédelmi és higiéniai szabályokat betartatása és megfelelően alkalmazása. A konyhai tevékenységek során alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a konyhai eszközök, gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű ételek elkészítése, higiéniai szokások kialakítása. A megismerő tevékenységekben, fejlesztésben a konyhai műveletek napszakhoz, évszakhoz kötött tevékenységi rendjének kialakítása. Vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, pénzhasználat, áru kiválasztása, a vásárlás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása. Takarítóeszközök hatékony használata, tisztítószerek fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása. Ruhagondozási műveletek – mosás, cipőápolás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása. A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése,	Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni, betartani. Ismerje és alkalmazza a tanult higiéniai szabályokat. Ismerje fel a háztartásban használt gépeket, eszközöket, azok funkcióit és biztonságosan tudja használni, tisztítani azokat. Ismerje a mindennapi-, heti-, nagytakarítás, teendőit és lépéseit. Sorolja fel a mosás eszközeit, ismerje a mosás fázisait. Ismerje a háztartásban használt tisztítószereket, mosószereket azok alkalmazási szabályait, helyes adagolását, tárolását. Ismerje az alapvető ételkészítési módokat /főzés, sütés, párolás, sűrítés/. Alapvető viselkedési szokások betartása vásárlás során. Ismerje az élelmiszerek tárolásának szabályait a kamrában és a hűtőszekrényben. Legyenek ismeretei a különböző vasalási módokról, felügyelet mellett simára vasaljon. Nevezze meg a ruhajavítás eszközeit, funkcióit. Legyen képes a tanult öltésfajták, egyszerű ruhajavítási technikák gyakorlati alkalmazására.

A tanulók legyenek képesek a takarítási, tisztítási, mosási munkafolyamatokhoz a megfelelő vegyszereket kiválasztani és azokat körültekintően használni. Alakuljon ki az igény az ápolt megjelenésre, a tiszta, rendezett és harmonikus környezetre, erősítse a környezettudatos szemléletet és magatartásformát. Alakuljon és erősödjön meg az együttműködő, szabálykövető magatartás, a munkavégzés során felmerülő problémákat, nehézségeket ismerjék fel, megoldásukhoz hatékonyan kérjenek segítséget. Kialakítani kulturált viselkedési normákat. Váljanak képessé az elsajátított ismeretek, tevékenységek iskolán kívüli alkalmazására. Kialakítani kulturált viselkedési normákat. A szociális képességek fejlesztésével és a munkatevékenységek gyakorlásával növelje a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.	ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítséggel. Vágott, cserepes, kerti növények gondozásának elsajátítása. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása. Egyszerű lakásdíszítési technikák Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben. Az önállóság elérése a háztartási tevékenységekben. Konkrét helyzetekben, a házimunkában való folyamatos részvétel gyakoroltatása.	Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása. Irányítással legyen képes egyszerű növény- és kertgondozási tevékenységek elvégzésére. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékfajtákat. Ismerje fel, nevezze meg és helyezze el megfelelően a lakás bútorait, lakberendezési kiegészítőket a különböző helyiségekben. Alkalmazzon lakásdíszítési technikákat. Segítséggel készítsen ünnepi asztal- és fali díszt, ajándéktárgyat. Alakuljon ki igénye a tiszta, rendezett környezetre, fejlődjön esztétikai érzéke. Hatékonyan vegyen részt a lakókörnyezet- és lakásgondozási műveletekben. Legyen kitartó a munkavégzés során.

A háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően székekkel, munkaasztalokkal berendezett, konyhaszekrénnyel, háztartási gépekkel és eszközökkel felszerelt tankonyha.

Eszközigény:

Konyhatechnika témakörhöz

- mosogató, mosogatógép
- gáztűzhely
- hűtőszekrény
- konyhaszekrény, kamra felszerelve előkészítő-, főző- és tálalóedényekkel főzéshez, sütéshez használt kiegészítő eszközökkel, evő- és tálalóeszközökkel
- vízforraló, kenyérpirító, darálógépek, bot mixer, mikrohullámú sütő, gyümölcsaszaló gép, szendvicssütő, kenyérpirító, robotgép, turmixgép
- konyharuha, törlőruha; mosogatószivacs
- konyhai tisztítószerek
- ételtartósító eljárásokhoz használ / szükséges kiegészítő eszközök

Takarítás témakörhöz

- porszívó, takarítógép, szőnyegtisztító kisgép
- kézi takarító eszközök /seprű, partvis, lapát, felmosó szett, portörlő ruha, súroló szivacs/
- tisztítószerek
- Mosás témakörhöz
- hagyományos- és automata mosógép, szárítógép
- lavór
- ruhaszárító, csipesz
- mosószer, öblítő, folttisztító
- cipőkrém; cipőkefe; sárkefe; törlőruha

Vasalás témakörhöz

- vasaló, vasalóállvány
- permetező flakon
- vállfa

Varrás témakörhöz

- varróeszközök
- cérna- és fonalfajták
- gomb, patent, gumi, zsinór; szalagok
- textíliák
- tároló kosár/ doboz

Virágápolás témakörhöz

- kerti szerszámok
- virágcserép, virágláda, szaporítótálca
- vetőmagok, virághagyma
- virágföld, perlit; tőzeg
- tápoldat (műtrágya)
- munkaruházat
- ragasztópisztoly, ragasztórúd
- szárazvirágok
- dekorációs kiegészítők

Lakáskultúra témakörhöz

- különböző papírfajták
- különböző textíliák
- damil
- ragasztó
- olló
- dekorációs kellékek, eszközök

Szemléltető eszközök

- tankönyvek, szakácskönyvek, gasztronómiai folyóiratok, kiadványok, katalógusok, filmek
- a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok
- IKT- eszközök *(számítógép, televízió, DVD- lejátszó, kamera, laptop; tablet; mobiltelefon)*

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető	58

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Konyhatechnika	240 (+60)	120 (+30)	120 (+30)
2. Takarítás	72 (+18)	36 (+9)	36 (+9)
3. Mosás	32 (+8)	16 (+4)	16 (+4)
4. Vasalás	32 (+8)	16 (+4)	16 (+4)
5. Varrás	80 (+20)	40 (+10)	40 (+10)
6. Virágápolás	32 (+8)	16 (+4**)**	16 (+4**)**
7. Lakáskultúra	30 (+8)	15 (+4**)**	15 (+4**)**
Szabadon tervezhető felhasználva gyakorlásra, témakörönként arányosan elosztva.	**58**	**29 (+7)**	**29 (+7)**

1.Témakör: Konyhatechnika			Óraszám/évfolyam: 150
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Alapvető balesetvédelmi és higiéniai alapismeretek. 2.Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai a konyhában. 3.Konyhai eszközök, gépek fajtái, funkciói, működésük, felhasználási területeik, tisztántartásuk: - konyhaszekrény - tűzhely - hűtőszekrény - mikrohullámú sütő - elektromos konyhai kisgépek stb. 4.Étkezési szokások, egészségtudatos táplálkozás, egészséges ételek. 5.Az étkezés higiéniája, illemtana. 6.Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás. 7.Vásárlási szokások, illemtudó viselkedés és segítségkérés. 8.Élelmiszerek, alapanyagok, ételtárolás. 9.Ételtartósító eljárások és fűszereik.	1.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartása, betartatása. 2.Konyhai eszközök csoportosítása, kiválasztása megadott szempontok szerint. 4.Étrendek: egészséges étrend, hétköznapi-, ünnepi menüsorok összeállítása. 5.Kulturált étkezési szokások gyakorlása. 6.Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása. 7.Vásárlási gyakorlat szituációs játékban és üzletekben. 8.Vásárlási gyakorlat, udvariassági szabályok alkalmazása üzletekben. 9.Élelmiszerek, alapanyagok megnevezése, csoportosítása. 10.A tárolás szabályainak alkalmazása a gyakorlatban. 11.Az étel tárolásának módjai, beszélgetés. 12.Mérőeszközök használata. 13.Egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása.	Balesetvédelem. Veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz higiénia. evőeszköz, étkészlet, vendégvárás étrend, menüsor, romlandó, szavatossági idő, elektromos gépek (pl.: szendvicssütő, konyhai robotgép, turmixgép, vízforraló gáztűzhely, villanysütő; hűtőszekrény, fagyasztószekrény, mikrohullámú sütő; kenyépirító), konyhai eszközök (pl.: digitális mérleg, tésztaszűrő, konzervnyitó) Az eddig használt fogalmak bővítése, helyes használatuk. Fűszerek, tartósítószerek. mérőkancsó, mérőpohár, konyhai mérleg. előétel, leves, főétel, köret, desszert. Informatikai eszközök: egér; klaviatúra, laptop, tablet; mobil telefon; kereső program; youtube; link; wifi; email; beillesztés;	Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni. Ismerje és alkalmazza a tanult higiéniai szabályokat. Ismerje a konyhai eszközöket, gépeket, azok részeit, röviden fogalmazza meg a funkcióikat. Váljon képessé a munkatevékenységeknek megfelelő eszközök, elektromos berendezések kiválasztására. Együttműködéssel alkalmazza és szerezzen jártasságot a különböző funkciók használatában. Ismerjen egészséges ételeket, jellegzetes magyar és hagyományos ünnepi ételeket. Legyen igénye és ismerje az egészséges táplálkozási szokásokat. Legyen képes betartani az udvariassági, higiéniai szokásokat étkezés, vendégfogadás során. Ismerje a különböző alkalmaknak megfelelő terítési formákat, lehetőségeket.

10.Mértékegységek és mérőeszközök. 11.Ételkészítési munkafázisok: alapanyagok beszerzése, előkészítése, főzés/sütés, párolás, sűrítés, díszítés, tálalás, mosogatás, rendrakás. (tésztaételek, köretek, levesek, húsos ételek, desszertek) 12.Az ételkészítés higiéniája.	14.Kulturált étkezési szokások gyakorlása. 15.Egyes munkafázisok önálló végzése. 16.Hulladékok szétválogatása, szelektív hulladékgyűjtés. 17.Rendrakás, felmosás, mosogatás. 18.Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása. 19.Az étel tárolásának módjai, beszélgetés. 20.Fagyasztás, befőzés, savanyítás, aszalás folyamatának megismerése. 21.Képek; receptek; filmek keresése.	másolás; szerkesztés; böngészés, word, mentés, letöltés; interaktív tábla.	Alakuljon ki jártassága az alapanyagok beszerzésében a vásárlási gyakorlatok során. Segítséggel kísérje figyelemmel az élelmiszerek szavatossági idejét. Segítséggel végezze el az ételtartósítási eljárásokat. Nevezze meg a mérőeszközöket, segítséggel, irányítással mérjen. A munka megkezdése előtt felszólítás nélkül mosson kezet, vegye fel a köténytt, sapkát. Segítséggel és irányítással működjön együtt az ételek előkészítésében, összeállításában, ízesítésében, a higiéniai szabályokat betartva. Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre. Kérjen segítséget képek, receptek, filmek keresésében.

2. Témakör: Takarítás			Óraszám/évfolyam: 45
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Balesetvédelmi szabályok és előírások. 2.Piktogramok 3.A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. 4.Napi, heti takarítási feladatok a lakásban. 5.Szezonális takarítási feladatok. 6.A lakás és lakókörnyezet gondozása. 7.Nagytakarítás – részmozzanatok, azok menete, begyakoroltatás, megfelelő sorrend betartása. 8.Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. pókhálózás, szőnyeg porolása, tisztítása, függönyök, terítők mosása, padlóápolás. 9.Tavaszi nagytakarítás. 10.Szőnyegtisztító-, takarítógép használata. - porszívó használata 11.Piktogramok. 12.Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten:	1.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi szabályok betartása, betartatása. 2.A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, műhelyteremben, ebédlőben (szellőztetés, portalanítás, hulladék eltávolítása, rendrakás, a burkolat felmosása stb.) illetve az otthoni lakás tisztán tartása. 3.Heti takarítási feladatok végzése: (porszívózás, portörlés, ajtók lemosása, burkolat tisztítása, rendrakás). 4.A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban (konyha, hálószoba, fürdőszoba, osztályterem, műhelyterem). 5.Mosogatógép helyes használata. Konyhai gépek, eszközök takarítás folyamatainak önálló elvégzése, gyakorlása irányítással. 6.Hulladékok elkülönítése, szelektív hulladékgyűjtés. 7.A takarítási munkák megszervezése. 8.A lakás, lakókörnyezet helyiségeinek rendszeres, rutinszerű takarítása, tisztítószerek kiválasztása, adagolása	Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz, higiénia. Takarító eszközök és takarító- és tisztítószerek kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép, maró hatású, elzárva tartandó. seprű, partvis, lapát stb. általános-, ablak-, fürdőszobai tisztítószer stb. Fertőtlenítés, gumikesztyű, maszk. Szivacs, törlőruha. Kerti szerszámok. Informatikai eszközök: egér; klaviatúra, laptop, tablet; mobil telefon; kereső program; youtube; link; wifi; email; beillesztés; másolás; szerkesztés; böngészés, word, mentés, letöltés; interaktív tábla.	Váljon képessé balesethelyzetek felismerésére, elkerülésére, segítség kérésére. Szerezzen ismereteket a vegyszerek tárolási szabályaira vonatkozóan. Legyen tájékozott a napi, heti takarításban. Fogalmazza meg a napi, heti és szezonális feladatokat. Felügyelet mellett önállóan végezze el a napi, heti feladatokat. Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat, a háztartási gépek tisztántartását és balesetvédelmi szabályait. Felügyelet mellett hatékonyan vegyen részt a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. Tudja a porszívót balesetmentesen használni. Váljon rutinszerűvé a rendrakás művelete. Válassza ki a megfelelő tisztítószereket és eszközöket.

takarítási munkafázisokkal, eszközökkel; tisztítószerekkel, szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos képek, filmek, oktató filmek keresése.	ellenőrzés mellett, a balesetvédelmi szabályok betartása. 9.A használt vegyszerek tárolásának és alkalmazásának szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete) az őszi takarítási tevékenységek végzésénél. 10.Kertgondozási feladatok végzése. Takarítás folyamatainak önálló elvégzése, gyakorlása irányítással. Hólapátolás, jégtelenítés. 11.A tavaszi nagytakarítás folyamatainak önálló elvégzése, gyakorlása irányítással. Ajtó-, ablaktisztítás, pókhálózás, szőnyeg porolása, tisztítása, függönyök, terítők mosása, padlóápolás. 12.A porszívót balesetmentesen (szőnyegtisztító-, takarítógép) üzembe helyezése, szőnyeg, kárpit, burkolatok tisztítása. 13.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi szabályok betartása, betartatása. 14.Képek; filmek keresése.		Váljon képessé használati utasítások megértésére, követésére. Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre. Kérjen segítséget képek, filmek keresésében.

3. Témakör: Mosás			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A mosás munkafázisai, eszközei. 2.Kézi, gépi (hagyományos és automata) mosás eszközei, menete. 3.Mosószerek alkalmazásának szempontjai, adagolás. 4.Kézi mosás, gépi mosás, vegytisztítás. 5.Teregetés, szárítás. 6.Mosóprogramok, szárítóprogramok menete, beállítása. 7.Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén. 8.Különleges mosási problémák, gallérok, kötöttáruk. 9.Saját ruhanemű, cipő tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva, vállfán, szekrényben; cipő tárolása). 10.Piktogramok a mosás során. 11.Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten: mosási munkafázisokkal, eszközökkel; tisztítószerekkel, kapcsolatos képek, filmek, oktató filmek keresése	1.Mosógépek fajtáival ismerkedés, látogatás, műszaki cikkek szaküzletében. 2.A mosószerválaszték áttekintése (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? – folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás. 3.Folttisztításhoz alkalmazható szerek megismerése. 4.Az ismeretek alapján a ruhák válogatása színek, szennyezettség alapján, kézi- és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett. 5.Látogatás ruhatisztító szalonba, mosodába. 6.Mosógép üzembe helyezése, használata; ruhák válogatása, behelyezése, hőfok beállítása, idő megbecsülése. szárító programok beállítása. 7.Ruhadarabok hajtogatása. 8.Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya, nadrág, csiptetős fogas.) 9.Évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, válogatása, szelektálása, a nem használtak tárolása: polcon, vállfán, fiókban; ruhaneműk szellőztetése. 10.A balesetvédelmi szabályok betartása. Piktogramok értelmezése 11.Képek; filmek keresése.	Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz higiénia. piktogram, címke. energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító folttisztítás, mosópor, folyékony mosószer, öblítő szer, adagoló, fehérítő, energiatakarékos szárítógép, programozás, hőfok, Tanult fogalmak gyakorlása, bővítése. Cipőkrém, cipőkefe, sárkefe.	Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat. Ismerje a kezelési utasítások jeleit, a piktogramokat. Ismerje és sorolja fel a mosás eszközeit. Ismerje a mosószerek helyes adagolását, öblítés fázisait és irányítás mellett végezze el a tevékenységeket. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása, tudja, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tenni. Ismerje és alkalmazza a helyes teregetési módokat és eszközöket. Ismerje meg a kezelési utasítások jeleit. Ismerje a helyes ruhatárolási módokat. Igényesség kialakítása az öltözködésben, ízlés formálása Cipők megfelelő ápolása, fényesítése.

4. Témakör: Vasalás			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A vasalás eszközei, vasalási technikák. 2.A vasaló beállításai (hőfok, gőzölés). 3.Ruhatárolás. 4.Balesetvédelem, szabályok és előírások. 5.Vasalás piktogramjai. 6.Mosoda látogatása, a vasalógép megismerése. 7.Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten: vasalási munkafázisokkal, eszközökkel; tisztítószerekkel, kapcsolatos képek, filmek, oktató filmek keresése.	1.Balesetvédelmi oktatás. 2.A balesetvédelmi szabályok betartása. 3.Piktogramok értelmezése, 4.Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő, ruhaneműk (póló, ing, nadrág, szoknya) vasalása felügyelet mellett egyre önállóbban. 5.Piktogramok segítségével állítsa be a megfelelő hőfokot. 6.A kivasalt darabok összehajtogatása, elhelyezése a megfelelő tároló helyre. 7.Mosoda látogatása, a vasalógép megismerése.	Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz higiénia. Vasalódeszka, gőzölős vasaló, kifordítás, hajtogatás, vasalógép. hőfok, hőfokszabályozás hosszabbító Piktogramok jelentése, megéget, esetleges égési seb ellátása	Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat. Ismerje a kezelési utasításokat, piktogramokat. Ismerje meg és sajátítsa el a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét. Legyen képes a ruhadarabokat simára vasalni. Felügyelet mellett vasaljon önállóan, hajtogasson ruhát. Legyenek ismeretei a különböző vasalási módokról. Alakuljon ki igénye az ápolt külsőre, és környezetre.
5. Témakör: Varrás			**Óraszám/évfolyam: 50**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Varrás eszközei (tű, cérna, olló stb.). 2.Ruhajavítási műveletek, gomb felvarrása, szakadás bevarrása. 3.Kézi varrás alapjai 4.Öltésfajták és alkalmazási területeik 5.Hímzés (pl.: keresztszemes) 6.Varrással, hímzéssel készült ajándéktárgyak. Fonalgrafika.	1.Tű, cérna használata: tűbefűzés, csomókötés gyakorlása, cérna- és fonalfajták megkülönböztetése. 2.Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása, gumi, zsinór behúzása.	balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz, higiénia. A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése. Öltésfajták: kézi öltés, fércöltés, láncöltés, tisztázó/cikcakköltés,	Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni. Ismerje fel a javítás szükségességét, válassza ki a megfelelő eszközöket, irányítással végezzen el

7.Népviseletek 8.Nem kötelezően: a kötés anyagának, eszközeinek megismerése	3.A szükséges javítások felismerése és kezelése. 4.Látogatás egy varrodába 5.Fércöltés, gépöltés alkalmazása. Pelenkaöltés, keresztszemes öltés, lapos öltés, szároltés, láncöltés alkalmazása. 6.Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása ajándéktárgyak készítésénél. 7.Hímzési előkészületek, tervezés, öltésfajta kiválasztása. 8.Kiállítás megtekintése 9.Kötőfonalak, kötőtűk megismerése, megkülönböztetése. 10.Egyszerűbb darabok készítése segítséggel. 11.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek megbeszélése, betartása, betartatása. 12.Képek; filmek keresése.	keresztöltés, szegő/pelenkaöltés, gépöltés, lapos öltés, szároltés, boszorkányöltés, keresztöltés, kongré anyag, fonalak, fonalgrafika. varrótű, hímzőtű, tűpárna, tűbefűző, mérőszalag, varrócérna, gépi varrócérna hímzőfonal, gyűszű szakadás, behúzás, akasztó, befűzés, csomózás. népviselet, hagyomány, tájegység. varroda, kiállítás. ing; alsószoknya; felsőszoknya; kötény; csizma; gatya; mellény; pendely. Kötőtű (kör ill. egyenes, vékony, vastag), kötőfonalak: vékony, vastag, bolyhos, zsenília, gyapjú, acryl, horgolótű (vékony, vastag) Informatikai eszközök: egér; klaviatúra, laptop, tablet; mobil telefon; kereső program; youtube; link; wifi; email; beillesztés; másolás;	részfolyamatokat, kisebb ruhajavításokat. Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb, akasztó felvarrása, szegése) Tudja alkalmazni a munkadarabokon a tanult öltésfajtákat, hímzési technikákat. Mutasson érdeklődést, aktivitást, legyen kitartó munkavégzés során. Tudja felismerni a népviseleti ruhadarabokat! (ing; alsószoknya; felsőszoknya; kötény; csizma; gatya; mellény; pendely) Legyen képes a kötőfonalak, kötőtűk megismerése, megkülönböztetése. Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre. Kérjen segítséget képek, filmek keresésében.

		szerkesztés; böngészés, word, mentés, letöltés; interaktív tábla.	

6. Témakör: Virágápolás			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása. 2.Vágott virágok, kerti növények gondozása- magvetés, palántanevelés, kiültetés. 3.Virág- és növényfajták ismerete. 4.Növények tulajdonságainak, szükségleteinek ismerete. 5.Virágápolási alapkellékek. 6.Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai. 7.Virágkompozíciók. 8.Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. 9.Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten: virágápolási munkafázisokkal, eszközökkel kapcsolatos képek, filmek, oktató filmek keresése. 10.Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása. 11.Virág- és növényfajták ismerete. 12.Növények tulajdonságainak, szükségleteinek ismerete. 13.Virágápolási alapkellékek 14.Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai. 15.Virágkompozíciók.	1.Virágültetés, palántázás, gondozás. 2.Szobanövények ültetése, átültetése, gondozása. Irányítással igény kialakítása növények: cserepes-, kerti virágok, növények tartására, szakszerű gondozásuk megismerése. 3.Vágott virág vázába tétele, gondozása. 4.Rendezett és rendezetlen kert ismertetőjegyei. 5.Gondozási napló vezetése 6.Szobanövények, vágott virágok, mezei virágok, gyógynövények, fűszernövények, megkülönböztetése. 7.Virágbolt látogatása. 8.Virágkompozíció készítése száraz és élő növényekből - virágcsokor, koszorú, fali dekoráció, ajtódísz. 9.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek felismerése, betartása, betartatása 10.Képek; filmek keresése.	Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz, higiénia. agyag granulátum, ültetőfa, tápoldat, virágtetű irtó szer, kompozíció, szárazvirág, asztaldísz, adventi koszorú, ragasztópisztoly metszőolló, műtrágya, magvetés, palántázás, palántanevelés, kiültetés, átültetés, virág permetező, üvegház vágott virág, szobanövény, gyógynövények, fűszernövények. Informatikai eszközök: egér; klaviatúra, laptop, tablet; mobil telefon; kereső program; youtube; link; wifi; email; beillesztés; másolás; szerkesztés; böngészés, word, mentés, letöltés; interaktív tábla.	Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni. Válassza ki és ismerje a növények ápolásához, gondozásához szükséges eszközöket, segítséggel végezze el a növény- és kertgondozás munkafázisait. Alakuljon ki igénye szobanövények, kerti növények, tartására, gondozására. Ismerje meg a szobai- és a kerti növények szakszerű gondozását. Vásárlás során tartsa be az illemtudó viselkedés szabályait. Legyen igénye az esztétikus, szép virágkompozíció elkészítésére. Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre. Kérjen segítséget képek, filmek keresésében.

7. Témakör: Lakáskultúra			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A lakás helyiségei és berendezési tárgyai. 2.A lakás beosztása, alaprajza. 3.Lakberendezési kiegészítők. 4.Színek, bútorok, kiegészítők elhelyezésének szerepe a lakásban. 5.Makett, modell 6.Dísztárgykészítési technikák (papírmunkák, decopauge, quilling, nemez, filc, gipsztárgyak stb.). 7.Lakberendezési újságok tanulmányozása. 8.Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. 9.Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten: dísztárgykészítési technikák munkafázisairól, eszközökkel kapcsolatos képek, filmek, oktató filmek keresése.	1.A különböző helyiségek felsorolása és berendezési tárgyak, bútorok megkülönböztetése, válogatása. 2.A lakás lerajzolása és beosztása. Saját lakás, otthon lerajzolása, beosztása, alaprajz készítése. 3. Kiegészítők megismerése. Megfigyelés, funkciók megfogalmazása, csoportosítások végzése. 4.Bútorok, berendezési tárgyak csoportosítása különböző helyiségeknek, megfelelően. 5.Irányítással készítsen makettet, modellt és rendezze be a már megismert berendezési tárgyakkal. 6.Díszítési alapanyagok eszközök megismerése, használata. Többféle alap díszítése szalvétatechnikával, papírcsík technikával. 7.Tanulmányi séta (lakberendezési áruház, lakások), lakberendezési újságok, prospektusok, tanulmányozása, gyűjtése.	balesetvédelem. veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz, higiénia. zsúfolt, kényelmes, időtálló, harmonikus méretarányos lakás, otthon, alaprajz. decopauge, quilling, nemez, filc Lakberendezési áruház/újság. Informatikai eszközök: egér, klaviatúra, laptop, tablet; mobil telefon; kereső program; youtube; link; wifi; email; beillesztés; másolás; szerkesztés; böngészés, word, mentés, letöltés; interaktív tábla	Ismerje fel magabiztosan a lakás, az iskola különböző helyiségeit és a berendezési tárgyakat, Csoportosítsa a lakberendezési kiegészítőket helyük, funkciójuk szerint. Helyezze el célszerűen a bútorokat a lakás különböző helyiségeiben. Ismerje meg a lakás praktikus díszítését, kiegészítőket; az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásával. Önállóan vagy segítséggel rajzolja le a saját otthonát. Ismerjen és alkalmazzon lakásdíszítési technikákat. Segítséggel készítsen ünnepi asztal- és fali díszt, ajándéktárgyat. Alakuljon ki igénye a tiszta, rendezett, ízléses környezetre, fejlődjön esztétikai érzéke. Látogatás során tartsa be a helyes közlekedési szabályokat, az illemtudó viselkedés szabályait Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló

	Látogatás bútorboltban, lakás felszerelési szaküzletben, megfigyelés. 8.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek felismerése, betartása, betartatása. 9.Képek; filmek keresése.		munkavégzésre. Kérjen segítséget képek, filmek keresésében.

Ajánlott szakirodalom:

- Németh Judit: Életvitel és gondozási ismeretek, 7-8. Tankönyv és munkafüzet /Műszaki kiadó, Budapest, MK-5507101, (MK-5507201)
- Németh Judit: Életvitel és munkafüzet 9-10., Munkatankönyv (MK 5507103)
- Mezei Istvánné-Tomasovics Istvánné- Szabados Istvánné: Életvitel és gyakorlati ismeretek, Háztartástan, Munkatankönyv (School Kiadó Bt., Nyíregyháza, SC-0005, ISBN: 963-210-541-9)
- Pitrik József: Technika és életvitel 6. o. (Apáczai Kiadó, AP 062101)
- Gyulai Lajosné- Nagy Attiláné: Technika- Háztartástan: 10-11 éveseknek (Műszaki Könyvkiadó Kft., MK 05071)
- Kisvárdai Antalné: Otthonunk csodái, mf. 5. o. (DI 116202, DI 116201)
- Iliászné-Oriskó F.- Tomis A.: Gasztronómiai alapismeretek- 2172 (Képzőművészeti Kiadó, ISBN 96333692697)
- Mundi, Max: Saláták /Kossuth Kiadó, ISBN 9789630942416/
- Jenny Stacey: A legjobb receptek: Vegetáriánus konyha (Vince kiadó, ISBN 9639552588)
- 2009 Art Noverau: Csokoládé- Ellenállhatatlan finomságok lépésről lépésre (Lajos Mari Kiadó, ISBN 9789638777591)
- Schinharl, Dickhaut: A sütés alapkönyve, /Magyar Könyvklub/Török Zsuzsa: Csodaszép és finom torták, sütemények (Ringier Kiadó, ISBN 9633692697)
- Gabula András- Halmos Mónika: Ünnepi finomságok (Szalay Könyvek és Kereskedelmi Kft. ISBN 9789639551237)
- Ursula Krüger: Zöldellő lakás (Alexandra Kiadó)
- Julie Savill: 101 hangulatvarázsló ötlet (Alexandra Kiadó, ISBN 9789633701638)
- Cser Kiadó: Színes ötletek sorozat
- Karczagi Annamária: Lakásdíszítés- Az ötlettől a megvalósításig (Magyar Könyvklub)
- Papp László: Origami /A hajtogatás művészete/, (Tóth könyvkereskedés és kiadó, ISBN 9789639161504)
- Heffner Anna: A látás világa 3. o.(OT 0302)
- Rigóné- Kovács: Varázslatos üvegek- Dísztárgyak, egyedi alkotások (Lazi Kiadó ISBN 9632102975)
- Stewart és Sally Walton: 100 gyors ötlet a lakás átalakításához- Praktika könyvek (Aréna 2000 kiadó, ISBN 96377046976)
- Radics Mária: Virágos húsvét (Cser Kiadó, ISBN 9789639759718)
- Messenheil: Szalvétatechnika a négy évszakra (Cser kiadó, ISBN 9639560537)
- Mezőgazda kiadó: Virágágyi és balkonnövények (ISBN 9632102975)

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
A tanulókat differenciáltan felkészíteni az iskola elvégzése utáni munkavégzésre. Segíteni abban, hogy gyakorlati, tapasztalati úton, saját élményen keresztül tudja kialakítani a munka értékének, a munkavégzés értelmének, funkciójának szerepét. Megtalálni a képességeinek és érdeklődésének leginkább megfelelő gyakorlati munkatevékenységet. Ismereteket szerezni az iskolai környezetben nem közvetíthető területekről, illetve munkafolyamatokat gyakorolni egyre önállóbban. Erősíteni a felelősségtudatot, fejleszteni az alkalmazkodóképességet, kialakítani a segítőkész magatartást. Felkészíteni a tanulókat arra, hogy mint munkavállaló, ismerjék meg azokat az elvárásokat, szabályokat, amelyekkel az iskola elvégzése után találkozhatnak. Elősegíteni, hogy a tanuló a nyílt munkaerő piacon (védett és normál munkahelyeken is)-egyéni megsegítéssel felnőttként munkát vállalhasson.	A gyakorlati munkavégzés során különböző munkahelyek és foglalkozásfajták megismerése. Külső munkahelyeken a munkafolyamatok megismerése és gyakorlati végzése. Az iskolai és munkahelyi elvárások közötti különbséghez való hozzászoktatás. Az iskolában szerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazása a munkahelyi feladatvégzés során. Az ismeretek folyamatos átadása a gyakorlat végzése közben. Balesetvédelmi oktatás, a balesetveszély és a balesetek kivédési lehetőségének tudatosítása. A munkafolyamatokhoz illetve a munkahelyi – szociális kapcsolatokhoz, kommunikációhoz köthető szabályok, viselkedési normák megtanulása, betartása, munkamorál, munkafegyelem fejlesztése. A munkahelyi tapasztalatszerzés közben a saját képességek, korlátok megismerése. Tájékozódó képesség fejlesztése és magabiztosság növelése a közlekedésben, munkahelyeken.	Értse meg a munkahelyi viselkedés szabályait, normáit, fogadja el és tartsa be azokat. Sajátítsa el a balesetvédelmi előírásokat. Hangolódjon rá a munkahelyi gyakorlatra és váljon motiválttá a munkatevékenységekben a feladatok elvégzésére. Tanúsítson együttműködő, elfogadó magatartást, aktívan vegyen részt a munkára való felkészülésben. Viselkedjen kulturáltan a közlekedésnél és a munkahelyen. Ismerje és értse meg az adott munkafolyamatokat. Beszélje meg a tapasztalatait, tudjon információt cserélni, reális véleményt alkotni a saját munkáról. Tanulja meg a társak munkáját értékelni ítéletalkotás, kritizálás nélkül. Munkájában legyen kitartó. Ismerje fel a hibákat, képességei szerint javítsa, ha szükséges, kérjen segítséget. Munkatevékenységekben fokozódjon önállósága. Ismerje saját képességeit és korlátait. Fejlődjön munkamorálja, munkafegyelme.

A habilitációs célú munkavégzés tantárgy tárgyi feltételei

- A tevékenységek megkezdése előtt üzemorvosi, egészségügyi vizsgálat, amely az ellenjavallt tevékenységeket, munkaformákat, mozgásformákat kizárja.
- Iskolai belső gyakorlóműhelyek.
- Lehetőleg különböző tevékenységeket folytató fogadó munkahelyek, vagy intézményen belüli gyakorlóhely
- Munka- és védőruhák, munka- és védőcipők a tevékenységek szükségletének megfelelően (pl.: gumicsizma, csúszásmentes cipő, kötény, köpeny, munkakesztyűk, védőszemüveg, stb.)

Szemléltető eszközök

- Könyvek a munkatípusokról, munkahelyi életről, munkavégzés menetéről, munkavállalásról.

Audiovizuális eszközök

- Számítógép, interaktív tábla, tablet, telefon.

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető	28

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	**11-12.**	**11.**	**12.**
1. Elmélet az iskolában: Tanórai keretben a gyakorlat előkészítése	4	2	2
2. Elmélet: A fogadó munkahelyen a munka megkezdésekor	16	8	8
3. Értékelés: A végzett munka értékelése	4	2	2
4. Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő	236	118	118
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

1. Témakör: Elmélet az iskolában: Tanórai keretben a gyakorlat előkészítése			**Óraszám/évfolyam:** 2
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Az adott munkahely (vállalat, cég, üzem) helyi követelményeinek a megismerése. 2.Adott munkafeladatok, munkakörülmények bemutatása ,megismerése, a munka gyakorlati céljával való ismerkedés. 3.Balesetvédelmi szabályok ismertetése. 4.A munkahelyi gyakorlat tanórai keretben történő előkészítése. 5.Általános tájékoztatás. 6.A gyakorlati céllal való ismerkedés.	1.Képek, videofelvételek nézése a fogadó munkahelyről, a látottak megbeszélése. 2.Megismerkedés az adott helyen folyó munkafolyamatokkal. 3.Munkafolyamatok értelmezése, lehetőség szerinti gyakorlása. 4.Szituációs játékok a munkahelyi viselkedéssel, tevékenységekkel kapcsolatosan. 5.Balesetvédelmi oktatás és gyakorlati alkalmazás. 6.Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek felismerése, betartása, betartatása. 7.Előzetes látogatás a munkahelyen	Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz. munkahely, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.	Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni. Aktívan vegyen részt a munkahelyi gyakorlatra való felkészülésben. Legyen felkészült a külső munkahelyi gyakorlatra. Legyen motivált a munkatevékenységekre. Ismerje meg a munkahelyi feltételeket. Ismerje az alapvető munkafolyamatokat, szabályokat. Legyen együttműködő, elfogadó magatartású. Munkafolyamatok közben legyen tekintettel a kölcsönös segítségnyújtásra, munkaerkölcsre, kulturált viselkedésre.

2. Témakör: Elmélet: A fogadó munkahelyen a munka megkezdésekor			Óraszám/évfolyam: 8
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Baleset-megelőzési és balesetvédelmi szabályok. 2.Biztonságos közlekedés az adott munkahelyre. 3.A gyakorlati céllal való ismerkedés. 4.Az adott vállalat, cég, üzem helyi követelményeinek a megismerése. 5.Adott munkafeladatok bemutatása. 6.Az új munkatársak bemutatása. 7.Munkahelyi hierarchia megismerése.	1.Balesetvédelmi oktatás és gyakorlati alkalmazás. 2.Az aktuális munkahelyről részletes tájékoztatás a helyszínen. 3.Közlekedési lehetőségek, megközelítés, belső tájékozódás. 4.A mindenkori gyakorlati munkahellyel való szemléletes ismerkedés. 5.Közlekedési gyakorlatok.	Balesetvédelem. munkahely, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, balesetvédelem, munkaköri leírás.	Ismerje a baleset-megelőzési és balesetvédelmi szabályokat. Tudjon kulturáltan viselkedni a közlekedésnél és a munkahelyen. Ismerjen és értsen adott munkafolyamatokat. Legyen motivált a gyakorlati feladatvégzésre. Biztonságosan közlekedjen az adott munkahelyre. Ismerje a gyakorlati tevékenység célját. Ismerje az adott vállalat, cég, üzem helyi követelményeit. Ismerje az adott munkafeladatokat. Ismerje a munkatársakat és megfelelően viselkedjen velük. Ismerje a munkahelyi hierarchiát.

3. Témakör: Értékelés: A végzett munka értékelése			Óraszám/évfolyam: 2
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A mindenkori helyszíneken végzett munka értékelése meghatározott megfigyelési szempontok szerint történik az iskolában. 2.A végzett munka, értékelése személyre szabott. Az értékelésbe bevonjuk a tanulókat is. 3.Az iskola, a munkahelyek, a szülők és a tanulók részéről elégedettségükről folyamatos kölcsönös visszajelzés kérése.	1.„Kerekasztal beszélgetés” a munkatevékenységekről, munkakörülményekről. 2.Szóbeli értékelés. 3.A végzett munkatevékenységek bemutatása iskolatársaknak (képekkel, videofelvételekkel illusztrálva).	Megfelelő, hiányos, kritizálás, teljesítmény, cél, megbízható, körültekintő, eredmény.	Legyen képes: a tapasztalatokat megbeszélni, információt cserélni, reális véleményt alkotni a saját munkáról és a társak munkáját értékelni ítéletalkotás, kritizálás nélkül. Ismerje a mindenkori helyszíneken végzett munka értékelési szempontjait és legyen aktív a személyre szabott értékelésben.

4. Témakör: Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő			**Óraszám/évfolyam:** 118
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Balesetvédelmi előírások. 2.Konkrét munkatevékenységek, részfeladatok a gyakorlati munkahelyeken. 3.Munkavédelem, anyag- és eszközismeret a tevékenységekkel kapcsolatban. 4.Munkahelyi hierarchia, munkahelyi körülmények. 5.Gyakorlati munkatevékenységek.	1.Balesetvédelmi szabályok betartása, betartatása. 2.Konkrét munkafolyamatokat, részfolyamatok végzése, gyakorlása irányítás mellett. 3.Munkatársi kapcsolatok kialakítása. 4.Esetleges munkahelyi /kapcsolati problémák közös megbeszélése. 5.Munkafolyamatok gyakorlása.	Az adott munkahelyhez és tevékenységhez kapcsolódó eszközök, anyagok és tevékenységek. Balesetvédelmi előírás, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.	Tudjon a munkahelyi elvárásoknak megfelelően dolgozni, viselkedni, a balesetvédelmi szabályokat tartsa be. Ismerje fel a hibákat, a tudja javítani, szükség szerint kérjen segítséget. Legyen felkészült a felnőtt életre, a munkahelyi munkavégzésre. Felügyelet mellett önállóan végezzen munkafázisokat. Reális ismerete legyen képességeiről, korlátairól. Ismerje a munka és balesetvédelemi szabályokat, legyen anyag- és eszközismerete a tevékenységekkel kapcsolatban. Ismerje a munkahelyi hierarchiát, a munkahelyi körülményeket.

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Megértetni, hogy a felnőttkori pozitív életérzést, a hasznosságtudatot jelentősen meghatározza a munkavégző képesség. Megértetni a felnőtté válás és a munkavégzés „törvény- és életszerű” kapcsolatát. A már meglévő kognitív, érzelmi és motoros funkciókra építeni és fejleszteni azokat. A szociális készségeket fejleszteni iskolán belül végzett munkatevékenységeken keresztül. A tanulót lehetőségeinek függvényében ösztönözni az elmélyült, kitartó feladatvégzésre. Megismertetni a „munka világával”, illetve a saját munkalehetőségeivel, adottságaival, képességeivel, ezáltal hozzájárulni a reális énkép kialakításához. Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, és a feladatok végrehajtásában az igényességet. Kialakítani az igényt a pontos munkára és a kitartó munkavégzésre Bővíteni a környezetről kialakult tárgyi és fogalmi ismeretkört.	Iskolai műhelyekben, helységekben, udvaron a balesetvédelmi szabályok betartásával munkatevékenységek gyakorlása, munkatapasztalatok szerzése. A szociális készségek és képességek (együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia) valamint az énkép és az önismeret fejlesztése, reális önértékelés kiépítése. A verbális és nonverbális kommunikáció és az információszerző, - átadó képesség fejlesztése. Az eszközhasználat színvonalának emelése. A munkatevékenységekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok körének bővítése. Szociális képességek fejlesztése. Szabály-és feladattudat fejlesztése. Váljon motiválttá a kitartó munkavégzésre.	Alakuljon ki a tanulók reális énképe. Legyenek tájékozottak a képességeikhez igazodó lehetőségeikről. Váljanak képessé a munka értékének, szerepének felismerésére. Ismerjék meg a munkahelyi követelményeket, szabályokat, viselkedési normákat. Ismerjék az iskolai tanműhelyek (pl.: tankonyha, tanműhely, ebédlő, mosoda) berendezési tárgyait, eszközeit. Ismerjék a gyakorlati munkavégzéshez szükséges alapanyagokat, eszközöket, tudja kiválasztani azokat a célnak megfelelően. Tartsa be a kulturált viselkedés szabályait. Sajátítsa el az eszközök rendeltetésszerű használatát. Legyen képes a balesetmentes, kitartó feladatvégzésre.

A habilitációs célú munkavégzés tantárgy tárgyi feltételei

1. A tevékenységek megkezdése egészségügyi vizsgálat.
2. Iskolai belső gyakorlóműhelyek.
3. Intézményen belüli gyakorlóhelyek, különféle, változatos tevékenységek gyakorlására.
4. Munka- és védőruhák, munka- és védőcipők a tevékenységek szükségletének megfelelően (pl.: gumicsizma, csúszásmentes cipő, kötény, köpeny, munkakesztyűk, védőszemüveg, stb.)

Szemléltető eszközök

- Könyvek a munkatípusokról, munkahelyi életről, munkavégzés menetéről, munkavállalásról.
- Audiovizuális eszközök
- Számítógép, interaktív tábla, telefon

Eszközök:
Az egyes munkaterületeken végzett adott munkatevékenységhez tartozó szerszámok, anyagok, eszközök, tisztító- és vegyszerek stb.

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	8 (évfolyamonként 4)
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	520
Szabadon tervezhető	56

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	**11-12.**	**11.**	**12.**
1. A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.	20	12	8
2. A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.	32	20	12
3. Gyakorlati munkavégzés.	208	98	110
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

1. Témakör: A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.			Óraszám	11.	12.
				12	8
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Énkép, önismeret – személyes tulajdonságok és képességek. 2.Foglalkozások, munkahelyek. 3.A munkavégzés feltételei és szabályai. 4.Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai.	1.Témafeldolgozás beszélgetéssel, könyvekkel, feladatlapokkal, videóval. 2.Szituációs helyzetgyakorlatok. 3.Intézménylátogatások ~~és~~ az intézményen belüli munkaterületeken. 4.A munkahelyi és a balesetvédelmi szabályok megbeszélése, a betartásuk fontosságának megértetése.	Foglalkozások, képességek, elfogadás, tehetség, munkavégzés. Veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, elsősegélydoboz.	Alakuljon ki reális énképe és legyen elfogadó személyes tulajdonságaival, képességeivel, készségeivel kapcsolatban. Ismerje fel a munka értékét, szerepét. Ismerje a különböző munkaterületeken dolgozók munkatevékenységeit. Ismerje a munkahelyi követelményeket, viselkedési szabályokat. Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni		

2. Témakör: A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.			Óraszám	11.	12.
				20	12
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Háztartási ismeretek. 2.Tankonyhai, kamrai, ebédlői eszközök, alapanyagok. 3.Mosodai eszközök 4.Különböző műhelytermi eszközök, anyagok. 5.Takarítóeszközök, tisztítószerek. 6.Irodaszerek 7.Iskolai könyvtári eszközök és anyagok. 8.Udvari munkákhoz, növényápoláshoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok.	1.Az iskolai munkahelyszínek bejárása. 2.Az eszközök, alapanyagok, berendezési tárgyak megtekintése, kipróbálása, adott tevékenységekhez történő kiválasztása, csoportosítása. 3.Beszédfejlesztés, nem verbális információk értelmezése.	Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek. Piktogramok, képi jelzések.	Ismerje az iskolai tanműhelyek (pl.: tankonyha, ebédlő, mosoda, műhelytermek, udvar, iskolai könyvtár) berendezési tárgyait, eszközeit. Ismerje a gyakorlati munkavégzéshez szükséges alapanyagokat, eszközöket, tudja a célnak megfelelően kiválasztani.		

3. Témakör: Gyakorlati munkavégzés			Óraszám	11.	12.
				98	110
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Intézményfüggő műhelygyakorlatok: tankonyha, ebédlő, mosoda, műhelytermek, udvar, iskolai könyvtár 2.Takarítási munkálatok. 3.Tankonyhai feladatok (pl. konyhai, kamrai bútorok, eszközök, gépek tisztítása, rendezése, alapanyagok rendszerezése, pakolása) 4.Ebédlői munkálatok. 5.Mosodai tevékenységek. 6.Műhelytermi munkálatok. 7.Kertészeti és udvaros tevékenységek gyakorlása. 8.Könyvtári teendők. 9.Egyszerű munkafolyamatok, részfolyamatok végzése irányítás és segítségnyújtás mellett. 10.Az iskolán belül fellelhető munkahelyekkel való további gyakorlati ismerkedés.	1.A konkrét munkafolyamatok kivitelezése, végzése. 2.Iskolai munkahelyen zajló munkákról való beszélgetés. 3.A szükséges ismeretek megbeszélése, eszközök kiválasztása, használatuk, tárolásuk módja. 4.Elvégzendő munka felismerése.	Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek.	Legyen képes egyszerű munkafolyamatok, részfolyamatok irányítás és segítségnyújtás melletti minél pontosabb és önállóbb elvégzésére. Tartsa be a kulturált viselkedési szokásokat. Sajátítsa el az eszközök rendeltetésszerű használatát. Legyen képes balesetmentes, kitartó feladatvégzésre. Alakuljon szabály- és feladattudata.		

Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő tanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
Olyan elméleti ismeretanyagot nyújtani és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a szövés gyakorlati munkafolyamatai során az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez. Képessé válni a kitartó munkavégzésre, a hibák felismerésére és korrigálására. Textilmunkákhoz szükséges eszközök, alapanyagok és azok felhasználási területeinek ismerete. Felismerni és egymástól megkülönböztetni a szövéshez szükséges szálas anyagokat, azokat a felhasználási módnak megfelelően kiválasztani. A tanuló legyen képes gombolyítani / segítséggel, irányítva, önállóan/ Segítséggel fonalat festeni Kultúrtörténeti alapismeretek. Instrukciók megértése és követése, körültekintő magatartás. A tanuló váljon képessé a szövéshez szükséges eszközök kiválasztására és rendeltetésszerű használatára. Aktívan vegyen részt a szövést előkészítő műveletekben és a mintatervezésben, egyszerű fonott- és nemeztárgyakat tudjon önállóan készíteni. Alapszínek, téri irányok, mértékegységek ismerete. Festési gyakorlatok.	Olyan korszerű elméleti és gyakorlati szakmai tudás, műveltség megalapozása és elsajátítása, amely hozzájárul a tanulók minőségi életviteléhez és támogatja a szabadidő hasznos eltöltését. A szövéshez szükséges textilipari nyersanyagok és eszközök megismerése, adekvát használatának gyakorlása és elsajátítása. A képességek függvényében szövött használati tárgyak készítése, egyéni ötletek megvalósítása az alkotómunkában. Alapvető tervezési ismeretek elsajátítása, az esztétikus mintázás, színhasználat gyakorlása a szövött tárgyak készítése során. Szövéstörténeti alapismeretek, népi motívumok, hagyományok megismerése, az esztétikai érzék fejlesztése és a népművészet iránti érdeklődés felkeltése. A szövő munka szeretetére, feladattudatra, kitartó munkavégzésre és minél nagyobb önállóságra nevelés, kulturált munkahelyi viselkedési szokások kialakítása. A tevékenységek során felmerülő problémák hatékony megoldásának, kezelésének gyakorlása és megtanulása. A gyakorlati tevékenységek során használt eszközök körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő alkalmazásának elsajátítása.	Ismerje fel a szövésben szükséges nyersanyagfajtákat, az anyag színeit, milyenségét. Ismerjen fonásmódokat. Ismerje meg a szövőállvány, keret fajtáit, részeit, a felvetés módját. Ismerje és alkalmazza a szövésmintákat. Tudjon harmonikus szín és mintaválasztásokat készíteni. Tanuljon meg irányítás mellett szőni, használati termékeket készíteni. Ismerje meg a szövésterméket, és annak alkalmazási módját. Sajátítsa el az alapvető népművészeti ismereteket. Legyen tudatában az alapvető balesetvédelmi előírásoknak.

Papíron önállóan mintákat tervezni megadott szempontok szerint. Ízlésvilágot fejleszteni. Népi hagyományokat ünnepekhez társítani. Népi kismesterségeket megismerni, az érdeklődést felkelteni a szövött tárgyak és a szövés iránt. Ünnepek, ünnepi szokásaink ismerete. Népművészeti alapismeretek, népszokások ismerete. Bővíteni a néprajzi ismereteket, fejleszteni az esztétikai érzéket. Az érdeklődést felkelteni népünk hagyományai, népszokásai, tárgyi örökségei iránt. Színek, téri irányok, a szövéshez szükséges alapanyagok, eszközök ismerete és adekvát használata. Kulturált, társakat nem zavaró viselkedési szokások. Szóbeli utasítások megértése, követése Esztétikus, mutatós szövött használati tárgyakat készíteni minél nagyobb önállósággal (terítő, tarisznya, párna, lábtörlő, szőnyeg).		

Tárgyi feltételek, eszközigény

A munkatevékenység végzése a teljes képzési idő alatt az iskolai tanműhelyben történik.
1. A tárgyi feltételeknek biztosítaniuk kell a sajátos nevelési igény és az egyéni szükséglet kielégítését a megfelelő gyakorlatorientált, differenciált képzés lehetőségével.
2. A tananyag elsajátításának feltétele a jól felszerelt gyakorlóhely.
3. A gyakorlati képzés helyszíne legyen világos, tágas, jól szellőztethető. Rendelkezzen megfelelő berendezéssel: kényelmes székekkel, megfelelő méretű asztalokkal, kellő hellyel a munkavégzéshez, raktározáshoz.
4. A megfelelő felszereltség biztosításához alapvető a jó minőségű eszközök megléte.
5. Kiemelten fontos a saját munkaeszköz szükségessége minden tanuló részére. Ez elengedhetetlen a munkafolyamatok tanulásához, gyakorlásához, figyelemmel arra, hogy sok esetben szükséges speciális eszköz alkalmazása is (pl. balkezeseknek).
6. Lényeges a mérőeszközök, csomagolóeszközök és a raktározáshoz megfelelő, biztonságos terület kialakítása, különösen tekintettel arra, hogy a feldolgozásra kerülő anyagok éghetőek.
7. A tanórák jelentős részét a műhelyben töltik a tanulók. Hasznos, ha többször van módjuk fonalboltban, textiláruházban tanulmányi látogatásokon, műhelylátogatásokon részt venni.
8. Az információhordozó- és szemléltetőanyagok használatához szükség van audiovizuális eszközökre (vetítővászon, írás-, mozgó- és diafilmvetítő, video lejátszó, tévé). Elhelyezésük módjával biztosítani kell egyszerű és gyors alkalmazhatóságukat.

A szaktanterem felszerelési tárgyai

- munkaasztalok, támlás székek
- nagyméretű falitábla
- lehetőség szerint digitális, interaktív tábla, DVD-, videó lejátszó, CD-s magnó
- polcok, polcrendszerek, szekrények

Eszközigény

- Szövőkeretek, szövőállványok, tartozékok, vetélő, leverő villa
- Szarvacska, körmöcske, szádfa, karmantyú
- Ollók (balkezes szükség szerint)
- Felvetőfonalak
- Szövőfonalak, textilcsík
- Maradék fonalak, varrócérna
- Gyapjú
- Kartonok
- Színes kivágó papírok
- Zsírkréta készlet
- Ragasztó, vonalzó
- Festék, ecset, zsírkréta, csomagolópapír, vázlatfüzet, színes ceruza
- Nagyítólencse, tű, mérőszalag
- Műszaki rajzlapok

Szemléltető eszközök

- Textilminta gyűjtemény, fonalgyűjtemény
- Különféle összetételű anyagvágatok
- Oktatótáblák, oktatófilmek
- Szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok
- Szőttes fotók
- DVD

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető	58

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	**11-12.**	**11.**	**12.**
1. Anyagismeret	26	13	13
2. Szakmai ismeret	40	20	20
3. Tervezés	24	12	12 (+2)
4. Népművészeti alapismeretek	12	12	-
5. Esztétika, néprajz	12	-	12
6. Szakmai gyakorlat	404	202	202
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

1. Témakör: Anyagismeret			Óraszám/évfolyam: 13
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Mesterséges és természetes szálas anyagok. 2.A szálas anyagok tulajdonságai, viselkedésük hő, folyadék hatására. 3.A szálas anyagok felhasználási területei és módjai 4.Fonalgyártás műveletei 5.Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése 6.Festőnövények	1.Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal. 2.Fonalgyűjtemény megtekintése. Fonalgyűjtemény készítése. 3.Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése. 4.Vásárlás egy fonalüzletben. 5.Fonal nagyüzemi előállításának megtekintése. 6.Motring, gombolyag szétválogatása. 7.Gombolyítás gyakorlása. 8.Szálas anyagok felismerése égetési próbával. Elemi szálak vizsgálata nagyítón keresztül. 9.Festőnövények gyűjtése. 10.Sárgítás pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel. 11.Fonalak csoportosítása, rendszerezése tulajdonságaik alapján.	Természetes szálas anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek. Mesterséges szálas anyagok. elemi szál Fonalgyártás műveletei, sodrás, festőnövények, színezés, festhetőség, pác fonalak viselkedése hő hatására	A tanuló váljon képessé az alapanyagok adott szempontok szerinti megfigyelésére, összehasonlítására, csoportosítására. Ismerje a természetes szálas anyagokat, az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási módjait. Ismerje fel a fonalakat: gyapjú, pamut, len, kender, műszál. Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni. Tudjon gombolyítani. Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket. Tudjon természetes eredetű fonalakat segítséggel festeni (sárgítás).

2. Témakör: Szakmai ismeret			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.A fonás és szövés története és eszközeinek fejlődése. 2.A szövés története Magyarországon és a Kárpát-medencében. 3.Fonással és szövéssel kapcsolatos alapfogalmak. 4.A szövést előkészítő műveletek. 5.A szövés eszközei. 6.A fonott, szőtt anyagok felhasználási lehetőségei. 7.A nemezeléshez szükséges anyagok és műveletek	1.Szövéstörténettel, népművészettel kapcsolatos filmek, anyagok, könyvek tanulmányozása, megbeszélése. 2.Néprajzi Múzeum, Skanzen, helyi gyűjtemények, szőttesek megtekintése. 3.Fonás eszközeinek megismerése, a fonás gyakorlása. Népművészeti könyvek nézegetése. 4.A szövés előkészítő műveleteinek bemutatása: láncfonal, vetülékfonal, vetőfa, szövőkeret (közepes, váltós) felvetése segítséggel. 5.Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése. 6.Megfigyelés: álló szövőkeret felvetésének bemutatása, keret részeinek bemutatása, tanulmányozása. 7.Nemezelés, nemeztárgyak (pl.: labda) készítése	Kezdetleges, ősi eszközök, tárgyi örökség (guzsaly, gyalogorsó, szárnyas orsó) nemezelés, szövött textília, szőttes, szövőkeret, szövőszék, felvetőfonal, felvetés, sorminta, csíkminta, tervezés. A szövőkeret részei: hengerek, nyüstfa, talp, tartókeret, vetélő, segédpálca. Szövéshez használt kézi eszközök: vetélők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, horgolótűk, összeállító tűk, kötés, kötéspont.	Bővüljenek a kultúrtörténeti ismeretek: a tanulók ismerjék meg régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait, a fonás és a szövés rövid történetét és eszközeinek fejlődését. A szövés iránti érdeklődés felkeltése, ösztönzés a kitartó munkavégzésre. Legyenek képesek a tanulók a szövéshez kapcsolódó alapfogalmakat elsajátítani, és az instrukciókat követő munkavégzésre. Megismertetni a fonáshoz, nemezeléshez, szövéshez szükséges eszközöket, azok adekvát használatát gyakorolni. Tudják a funkciónak megfelelő anyagokat és eszközöket kiválasztani. Ismerjék meg a vízszintes szövőszék szerepét és balesetmentes használatát. Tudjanak nemezlabdát, nemezbabát, nemezterítőt készíteni. A szövést előkészítő műveleteket kitartóan végezi.

3. Témakör: Tervezés			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Színek 2.Színelmélet 3.Ritmusok és kompozíciók 4.Mértékegységek, arányok, térkitöltés	1.Színek csoportosítása: alapszínek kevert színek. 2.Füzetbe színkeverés temperával. 3.Papírragasztás a színskála szerint. 4.Színkontraszt készítése festékkel. 5.Játék a színekkel, festéssel, színezéssel. 6.Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel. 7.Terítő tervezése meleg színekkel (papírvágás, ragasztás). 8.Terítő tervezése hideg színekkel (festéssel) 9. Mérőeszközök csoportosítása, használata. 10.Tervezés páros és páratlan csíkritmusban. 11.Szimmetrikus kompozíciók tervezése. Színritmusok készítése. 12.Mintaelemek alkalmazása.	Alap és mintázó színek, színkeverés, színkör, színkontraszt, színárnyalatok színek tónusai: hideg, meleg színek. A színek hangulati szerepe, térhatása. Páros és páratlan csíkritmus, centiméter.	Tudja a tanuló színeket csoportosítani alap- és kevert színek szerint. Színek tónusának (hideg, meleg) megismerése. Tudjon kevert színeket előállítani festékkel (narancs, zöld, lila, barna). Tudjon terítőt tervezni hideg és meleg színekkel. Tudjon páros és páratlan csíkritmusban tervezni. Mértékegység („cm”) helyes használata mérőszalag segítségével. Váljon képessé a megtanult téri irányokat adekvátan alkalmazni a tervezési folyamatban.

4. Témakör: Népművészeti alapismeretek			Óraszám	11. évfolyam:	12
				12. évfolyam:	-
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Ünnepekhez kapcsolódó népszokások 2.Népi kismesterségek 3.Népművészeti alapismeret	1.„Népművészet” könyv nézegetése. 2.„Népi kismesterségek” diafilmek megtekintése. 3.Népművészeti könyvek megtekintése. 4. „A népszokások”-diafilmvetítés. 5.Anyaggyűjtés, beszélgetés.	Ünnepekhez kapcsolódó népszokások néhány jellemző motívumának megismertetése. népi játékok, népviselet, népdalok. Népi kismesterségek: népi fafaragó, fazekas, bőrműves, hímző, csipkeverő, tojásfestő, a mézesbábos, kosárfonó, gyékényfonó, szalmafonó, takács.	Ismerje az egyes népszokások jellemzőit (pl. farsangolás). Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait. Ismerje meg a legjellemzőbb, legismertebb népszokásokat (például húsvétkor a tojásfestés).		

5. Témakör: Esztétika, néprajz			Óraszám	11. évfolyam:	-
				12. évfolyam:	12
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**		
1.Esztétika, néprajz 2.Népi szövés a Kárpát-medencében 3.Népi hagyományok	1.Szakmai kirándulások, múzeumlátogatások a népi kultúra tükrében. 2.„Szőttes gyűjtemény”, motívumok megismerése, csoportosítása. 3.Térkép használata. 4.„Népi szőttesek” - könyv, videofilm nézése, a látottak megbeszélése.	„Művészet és mesterség” - díszítés és hagyomány. kézművesség, iparművészet, Magyarország ünnepi hagyományai, népszokásai, jellemző évfordulói. Ünnepekkel kapcsolatos tárgykultúra. Motívumok. Népcsoportok jellemző díszítő elemei. Moldvai csángó, széki, palóc, sárközi, mezőségi, kalotaszegi, sokác szőttesek, szőttes motívumok. Hagyományőrzés	Ismerjen néhány magyarországi hagyományt és népszokást. Ismerje fel a székely festékes szőnyeget és motívumait. Ismerje a mintaelemeket: virág, hal, grádics, fésűfog, csillag, rózsa.		

6. Témakör: Szakmai gyakorlat			Óraszám/évfolyam: 202
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1.Fonás és a szövés alapanyagai 2.A fonás műveletei és eszközei 3.A szövés előkészítő műveletei 4.A kézi szövés műveletei 5.Vetülék nélküli szövés 6.Szövés egyszerű eszközökkel 7.Szövés vakkereten 8.Terítő, futó, tarisznya, párna szövése 9.Geometrikus minták felismerése, kialakítása különböző kötésmódokkal. 10.Szőnyegszövés egyszerű csíkmintával. 11.Szövőszékek, szövő eszközök karbantartása.	1.Alapanyagok kiválasztása. 2.Szükséges fonalmennyiség kiszámítása. 3.A fonás előkészítése - elrendezése. Sodrás, fonás: körmönfonás, kötélsodrás. 4.Zsinórkészítés szarvacskával, körmöcskével, macskafarok fán. 5.Szövés széklában, szádfán, karmantyún. 6.A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása. 7.Színek meghatározása, mintaterv készítése. 8.Szövés helyes elkezdése, előszövés. 9.Egyenletes, spontán szövés, tömörítés, feszítés, kis kereten. 10.Szövés alapkötése. 11.Vetülék felületű szövés. 12.Szövés vászonkötéssel. 13.Szövés befejezésének megismerése - szálvégek eldolgozása, lecsomózás, szövés levágása, rojtok eldolgozása csomózással, szélek összevarrása, tarisznyafül zsinórkészítéssel.	Fonás, sodrás, körmön fonás, felvetőszál, kezdő és végszálak, behúzás, láncfonal, vetülékfonal. Csomófajták: kettős csomó, halászcsomó, takácscsomó Szövés közben használt eszközök: leverő villa, vetélő, A szövés befejező műveletei. Csomózások: szumák, makramé. fonás, sodrás. Alapkötések: vászon, sávoly, atlasz, szedettes, „borzas” szövése. Likatos, egyszálon fordulós technikák. Szőnyeghibák, szőnyegek kezelése, karbantartása.	Legyen képes az alapanyagok kiválasztására: szín, mennyiség, minőség szerint. Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat, kötésmódokat, szedettes technikát. Legyen képes a tevékenységnek megfelelő eszközöket kiválasztani. Segítséggel tudja a munkát, munkadarabot elkezdeni és eldolgozni. Ismerje fel a hibákat és legyen képes azokat javítani vagy a javításhoz segítséget kérni. A munkadarabok készítése során legyen képes egyszerű minták alkalmazására és harmonikus színhasználatra, valamint egyéni ötleteinek megvalósításra. Fokozódó önállósággal legyen képes a kitartó munkavégzésre. Tudjon megadott terv szerint párnát segítséggel szőni Ismerje a kötésmódokat Egyéni képességeikhez mérten az alábbi tevékenységeket elvégezni:

	14.Szövés, a szélesség tartásával, folyamatos mérés. 15.Szövés 2 színnel, 2 vetélővel. 16.Lánc és vetülékfonalak előkészítése, kiválasztása, felvetés segítséggel. 17.Kötésmódok bemutatása: pl. likatos (torontáli), 18.Minták, csíkritmusok alkalmazása. 19.Szövött tárgyak készítése (pl.: telefontok, papírzsebkendő tartó, terítő, párna, szőnyeg) 20.Balesetvédelmi oktatás		két szállal sodorni, három szállal fonni, két szállal (zsinórt, hajpántot készíteni) és öt szállal (öv), körmön fonni, zsinórt készíteni szarvacskával, körmöcskével, szőni szádfán karmantyúbabán. egyenletes spontán szövést gyakorolni váltós kis kereten, széleket helyesen eldolgozni, egyszerű csíkritmusú használati tárgyakat szőni és mintázni.

A 11-12. évfolyam ismétlő gyakorlati tanterve

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

Eltérő készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek alapján

Készségfejlesztő kerettanterv *(gyakorlati tevékenység)*	**Heti órakeret**		**2 éves órakeret**
	11. évfolyam ismétlő	**12. évfolyam ismétlő**	**11-12. évfolyam ismétlő**
1. Udvaros	4	4	288
2. Kisegítő takarító	12 *(+2)*	12 *(+2)*	864 *(+144)*
Szabad készségfejlesztő időkeret	*2*	*2*	*144*
3. Árufeltöltő	4	4	288
Készségfejlesztő időkeret összesen	**22**	**22**	**1584**

Udvaros készségfejlesztő kerettanterv

Cél	**Feladat**	**Elvárt teljesítmény**
1. A tanulók sajátítsák el irányítással az iskola udvarainak, útjainak, parkjainak, járdáinak takarítási, gondozási, ápolási, egyszerű karbantartási munkálatait. 2. Készítse fel a fiatalokat arra, hogy egyéni megsegítéssel legyenek képesek felnőttként munkát vállalni, a munkaerőpiacon segítséggel eredményesen helytállni. 3. Segítse a tanulókat szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges	1. A mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen munka- és egészségvédelmi ismeretek, szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség fejlesztése, és fenntartása. 2. Fontos, hogy kialakuljanak az egészséges életmódhoz tartozó higiéniás szokások. 3. A fiatal képességeinek megfelelően vigyázzon egészségére, kerülje a káros szokások kialakulását.	1. Balesetvédelmi szabályok megismertetése és betartása, a balesetmentes eszköz- és szerszámhasználat, a takarékos anyaghasználat megtanítása. 2. A munkaterület használati rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése és betartatása. 3. Munkaruha, védőfelszerelések

kötöttségek, szabályok belsővé válásának elsajátításában, a későbbi rehabilitáció, illetve védett munkahelyen történő munkavégzés képességének elősegítésében. 4. A tanulók váljanak képessé elvégezni, különösebb elméleti felkészültséget nem igénylő egyszerű udvarosi munkafolyamatokat, megfelelő irányítás mellett. 5. Előírások, veszélyhelyzetek ismerete, megelőzésük. Tennivaló baleset esetén. 6. A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése, azok felhasználása az önálló munkavégzés folyamán. 7. A környezet információi, szimbólumai, jelei közötti eligazodás. 8. A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, probléma megoldó gondolkodás, kauzális gondolkodás fejlesztése. 9. A téri-, időbeli tájékozódás erősítése. 10. Ismeretek szerzése az életközösség tagjairól. 11. Segítséggel képessé válni az eddigi tanulmányok során szerzett ismeretek összekapcsolására, egyszerű munkafolyamatok szervezésére. 12. Szokják meg a szabadban végzett munka körülményeit, az ahhoz való alkalmazkodást./eszközhasználat/ segítségével. 13. Reális önismeret és pozitív énkép	4. Legyen a tanulónak igénye saját és közvetlen környezetének szép kialakítására. Segítséggel tegye vonzóvá környezetét, szívesen tartózkodjon a jó levegőn, szeresse a természetet, és tudjon dolgozni megfelelően előkészített szerszámokkal, eszközökkel. 5. Ismerje meg és tartsa be a tanuló a munka- és egészségvédelemre vonatkozó szabályokat. 6. Fokozottan szokjon hozzá a termelőmunkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez, egyéni terhelhetőségüknek megfelelően. 7. Alakuljon ki a tanuló önismerete annyira, hogy segítséggel képes legyen társaival megfelelően együtt dolgozni. 8. Tudja emberi kapcsolataiban az egyet nem értést kezelni, és kevésbé sérüljön a vitákban. 9. Legyen képes bizalommal fordulni szűkebb, és tágabb környezetéhez amennyiben segítségre van szüksége.	ismerete, használatának begyakorlása, a munka során alkalmazott vegyi anyagok ismerete, alkalmazási szabályainak betartása. 4. Eszközök használatára vonatkozó biztonsági szabályok megismerése. 5. A tanuló legyen tudatában a munkahelyi biztonság szükségességének, törekedjen a biztonságos, önálló munkavégzésre, tartsa be a vonatkozó szabályokat, utasításokat. 6. Takarékoskodás, környezettudatos életszemlélet kialakítása. 7. Az eszközhasználat, anyagismeret és felhasználás összefüggéseinek megláttatásával a tanulók gondolkodásának, problémamegoldó- és kombinatív készségének folyamatos fejlesztése. Szociális érzékenyítés (rendszeresség, nyomon követés) 8. Az időjárásnak a környezeti életközösségekre gyakorolt hatásának felismerése. 9. A tanulmányok során megismert élőlények tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele a különböző éghajlati viszonyok között. 10. A természet szépségének, célszerűségének megélése.

kialakítása. 14. A család bevonása az életpálya-tervezést és építést támogató folyamatokba. 15. A munkába való átvezetés és a munkára való felkészítés tudatos tevékenység legyen. 16. A változáshoz való alkalmazkodás képességének kialakítása.		11. A talajtípusok megismerése, a talajművelés eszközeinek biztonságos használata, a környezet ápolása során felhasználható növények, megfelelő eszközök, eljárások alkalmazása. 12. Tudjon a tanuló egyszerűen megfogalmazott utasításokat végre hajtani. 13. Az önálló életvitelre, a munkaerő-piacon való érdekérvényesítésre való felkészítés, olyan ismeretek és magatartásformák elsajátíttatása, melyek az önálló életkezdéshez és életvezetéshez elengedhetetlenek. 14. Az álláslehetőségek feltárásához, munkakereséshez és munkahely megtartásához szükséges ismeretek feltérképezése és fejlesztése.

Tárgyi feltételek, eszközigény:

A munkatevékenység végzése az iskolán belül *(épületekben és az udvaron*), belső gyakorlati helyszínen valósul meg.

Eszközigény:

Cirokseprű, vesszőseprű, lombseprű, ásó, gereblye, kapa, ágvágó, lapát, hólapát, szemétlapát, vödör, ültetőfa, ültetőkanál, sorkihúzó, metszőolló, aprómagvető, szaporító láda, komposztáló, fólia, fóliazsák, raschel háló, locsoló, virágspriccelő, vödör, talicska, virágállvány, szerszámtartó. Munkaruha: munkakötény, védőszemüveg, térdvédő, kesztyű, munkacipő, gumicsizma, munkavédelmi sapka, munkavédelmi kabát.

Anyagigény: kertészeti perlit, lombtrágya, növény tápoldat, virágföld, vetőmag (fűszernövények, gyógynövények, zöldségek), hagymás és gumós növények, évelők, örökzöldek, lombhullató fák (gyümölcs és díszfák, cserjék), virág kaspók (cserepek, balkonláda, szaporító láda), kötöző zsinór, spárga, növény jelölő tábla.

Szemléltető eszközök:
Szakkönyvek, tankönyvek, kiadványok, katalógusok, filmek, a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok, IKT- eszközök (laptop, tablet, interaktív tábla).

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11.-12. évfolyam ismétlő**
Heti órakeret	**4**
2 éves órakeret	**288**
Ebből kötött	**260**
Szabadon tervezhető órakeret	*28*

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/évfolyam	**11.-12. évfolyam ismétlő**	**11. évfolyam ismétlő**	**12. évfolyam ismétlő**
1. Munka-, egészség- és balesetvédelem	16	8 (+4)	8 (+4)
2. Környezetvédelem	24	12	12
3. Anyag-, eszközismeret	82	41 (+10)	41 (+10)
4. Éghajlati ismeretek	24	12	12
5. Talajtani ismeretek	68	34	34
6. Munkavállalói ismeretek	46	23	23
Szabadon tervezhető órakeret gyakorlásra a megjelölt témaköröknél	*28*	*14*	*14*

1.Témakör: Munka-, egészség- és balesetvédelem			**Óraszám/évfolyam: 8** *(+4)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Munkavégzéshez nélkülözhetetlen balesetvédelmi előírások ismerete. 2. Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek. 3. Veszélyes alapanyagok, energiaforrások. 4. Tisztításhoz, takarításhoz használt vegyi anyagok alapvető ismerete, hozzájuk kapcsolódó balesetvédelmi tudnivalók. 5. A növényápolás, talajtechnológiai eljárások, komposztálás során szükséges egészségvédelmi gyakorlat elsajátítása. 6. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. 7. Elsősegély-nyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye, tartalma. 8. Egészségvédelem a munkahelyen.	1. Tűz- és balesetvédelmi előírások megismerése. 2. Tűzvédelmi gyakorlat. 3. Az elvárt viselkedés szabályozása. 4. Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése. 5. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda 6. .tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. 7. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal. 8. Tájékozódás, térérzékelés fejlesztése.	Munkavédelem, balesetvédelem, egészségvédelem, baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, munka közben használt eszközök, anyagok neve, munkaruha, védőruha, használati utasítás, vegyszer, tisztítószer, munkavédelmi eszközök.	1. Balesetvédelmi szabályok megismertetése és betartása, a balesetmentes eszköz- és szerszámhasználat, a takarékos anyaghasználat megtanítása. 2. A munkaterület használati rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvóelőírások megismerése, fontosságuk felismertetése. 3. Munkaruha, védőfelszerelések ismerete, használatának begyakorlása, a munka során alkalmazott vegyi anyagok ismerete, alkalmazási szabályainak betartása. 4. Eszközök, gépek használatára vonatkozó biztonsági szabályok megismerése. 5. A tanuló legyen tudatában a munkahelyi biztonság szükségességének, törekedjen a biztonságos, önálló munkavégzésre, tartsa be a vonatkozó szabályokat, utasításokat.

2.Témakör: Környezetvédelem			**Óraszám/évfolyam: 12**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Ökológiai alapismeretek. 2. Környezetszennyezés. 3. Környezeti ártalmak feltérképezése, környezetvédelem környezetmegóvás 4. Háztartási hulladék. 5. Szerves-, szervetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás. 6. Szennyezőanyagok, szennyezés megelőzés, szennyezésmentesítés.	1. A megismert éghajlati, időjárási tényezők, jelenségek ismerete, a következmények tervezése. 2. A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele. 3. A zöld környezet gondozására, megóvására irányuló felelősség átérzése. 4. A környezettudatos szemléletmód és gondolkodás kialakítása. 5. A természet szépségének, célszerűségének megélése. 6. Szöveges és képi információk értelmezése.	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, környezetszennyezés, szerves-szervetlen anyagok, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.	1. Ismerje az éghajlati, időjárási tényezőket, jelenségeket, következményeket. 2. Takarékoskodás, környezettudatos életszemlélet kialakítása. 3. Gondozza, óvja a környezetét. Felelősség kialakítása, átérzése. a Hulladékokat megfelelően tárolja, helyezze el (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás) 4. Óvja a természetet, a szennyező anyagokat gyűjtése össze a tanulmányi séták során, valamint az intézmény környezetében.

3.Témakör: Anyag-, eszközismeret			**Óraszám/évfolyam: 41** *(+10)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Az udvar, a szabad környezet berendezéseinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése. 2. Felhasznált technológiák, anyagok megismerése, megnevezése. 3. Munkafolyamat menetének megismerése. 4. A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása. 5. A komposztálás lehetősége és folyamata. 6. Szelektív hulladékgyűjtés 7. Kéziszerszámok és balesetmentes használatuk. 8. Tisztító- és fertőtlenítő szerek és alkalmazásuk.	1. Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. 2. A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolása. 3. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása. 4. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási eljárásainak betartása. 5. Segítsék egymást a munka-végzés közben és fogadják el mások segítségét. Az egyes munkafolyamatokhoz használatos eszközöket tudják alkalmazni. 6. Segítséggel legyenek képesek a naponta felmerülő problémák megoldására. 7. Ismerjék a fertőtlenítő- és tisztítószereket, hatásukat, tárolásuk megfelelő módjait	A feladatvégzésekkel kapcsolatos anyag- és eszközfogalmak (cirokseprű, vesszősöprű, lombseprű, ásó, gereblye, kapa, lapát, hólapát, szemetes lapát, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló, aprómagvető, szaporító láda, komposzt, fólia, fóliazsák). A baleset-, munka-, környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmak (védőkesztyű, védőszemüveg, térdvédő, munkaruha).	1. Az intézményben található szerszámok, tároló helyek tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása. 2. Az eszközhasználat, anyagismeret és felhasználás összefüggéseinek megláttatásával a tanulók gondolkodásának problémamegoldó- és kombinatív készségének folyamatos fejlesztése. 3. Szociális érzékenyítés (rendszeresség, nyomon követés). 4. A gyakorlati tevékenységek összekapcsolása a szükséges általános elméleti elemekkel. 5. Képesek legyenek a naponta felmerülő problémák megoldására. 6. Segítsék egymást a munka-végzés közben és fogadják el mások segítségét. Tartsák be az elvárt viselkedési szabályokat, normákat. 7. Ismerjék a fertőtlenítő- és tisztítószereket, hatásukat, tárolásuk megfelelő módjait.

4.Témakör: Éghajlati ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 12**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Személyes tapasztalat növényekről, állatokról. 2. Fajok egyedei közötti kapcsolatok, kölcsönhatások, ezek típusai. 3. Az éghajlat összetevői, az időjárás befolyása a kerti munkákra. 4. A csapadék, szél, napsütés hatása növényekre, állatokra. 5. Az évszakokra jellemző szabadtéri munkák. 6. Baleset-megelőzés feladatai és technikái, a felhasznált anyagok kritikus időjárás esetén (csúszásmentesítés). 7. Ismerje a növények fagyvédelmének módozatait.	1. Az élő és élettelen összetevők csoportosítása. 2. A kölcsönös egymásrautaltság felismerése. 3. Megfigyelések, egyszerű vizsgálatok terepen, kirándulások alkalmával. 4. Filmek megtekintése, olvasmányok elemzése. 5. Érdekességek, példák gyűjtése (egy-egy konkrét példa megbeszélése). 6. Balesetmentesítés.	Életjelenségek, életfeltételek, éghajlat, időjárás, csapadék (eső, jégeső, ónos eső, hó, köd, harmat, zúzmara), jég (fagyvédelem, talajtakarás), napsütés (aszály, árnyékolás), szél (nedvességpótlás / párásítás, szélárnyék).	1. Az időjárásnak a környezeti életközösségekre gyakorolt hatásának felismerése. 2. A tanulmányok során megismert élőlények tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele a különböző éghajlati viszonyok között. 3. A természet szépségének megélése, célszerűségének megélése. 4. Ismerje a balesetmentesítés során a környezetvédelmi feltételeknek megfelelő anyagok használatát.

5.Témakör: Talajtani ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 34**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. A talaj szerepe a zöldfelületek ápolási munkái során 2. A talaj legfontosabb típusai 3. A talajművelés fontossága, módjai (művelésének feltételei, talaj előkészítés, vetés; magról vetés, ültetés, palántálás, sorok, sorközök, sortávolság-tőtávolság) 4. A talaj termőképességének fenntartása (környezetkímélő szerves- és műtrágyázás (lombtrágyázás) Környezetkímélő szerves- és műtrágyázás 5. A földterület művelésének feltételei 6. Gondozás: ritkítás, gyomlálás, tápoldat, öntözés, betakarítás.	1. Ismerje a tanuló a különböző talajtípusok jellemzőit: kötött talaj, szikes talaj, homokos talaj, humusz, tőzeg (kertészeti perlit). 2. Ismerje a tanuló környezetkímélő eljárásokat. 3. Legyen képes összpontosított, módszeres munkavégzésre. 4. Segítséggel legyen képes összeállítani egyszerű munkafolyamatok sorrendjét. 5. Talaj előkészítő munkák végzése ősszel és tavasszal, veteményezés, ültetés, palántázás- sor és tőtávolság. 6. Növények gondozása: gyomlálás, kapálás, metszés, öntözés, betakarítás.	Kötött talaj, szikes talaj, homokos talaj, humusz, szerves trágya, tőzeg, műtrágya, kertészeti perlit, komposzt, talajlazítás, talajtakarás. Kerti eszközök, műveletek szakszerű megnevezése: ültetőfa, palántálás, tápoldat, trágya, öntözés, sor és tőtávolság, gyomlálás, vetési mélység.	1. A talajtípusok megismerése, a talajművelés eszközeinek biztonságos használata, a környezet ápolása során felhasználható növények, megfelelő eszközök, eljárások alkalmazása. 2. Tudjon a tanuló egyszerűen megfogalmazott utasításokat végrehajtani.

6.Témakör: Munkavállalói ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 23**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
Munkaerő-piaci ismeretek 1. A munka világának alapfogalmai (munka, munkakör, feladatkör, szakma, végzettség). 2. Bevezetés a jogok és kötelezettségek világába 3. Életpálya-építési ismeretek 4. Érdeklődési kör (fejlesztendő képesség felmérése, fejlesztése) 5. Területek és szakmacsoportok	1. A munka, mint feladat. A munka szerepe életünkben. A gyermeki és a felnőtt élet közötti különbség. Saját képességek és tevékenységpreferenciák tudatosítása. Saját érdeklődési körök, tevékenységek kedvelésének és elutasításának tudatosítása. 2. A mindennapjainkat meghatározó szabályok feltérképezése, szabályok alkotása kortárs-csoporton belül. Szabályok, feladatok otthon, jogok és kötelezettségek az iskolában, alapvető emberi jogok. 3. A saját érdeklődés egyértelművé tétele, elméleti-gyakorlati irányban. Ismerkedés különböző szakmacsoportokkal.	Munka, szabály, jog, kötelezettség, munkamegosztás, érdeklődési kör, oktatási rendszer, munkaköri leírás, munkaidő, munkabér, önérvényesítés. munkaadó, munkavállaló, munkaszerződés.	1. Az önálló életvitelre, a munkaerő-piacon való érdekérvényesítésre való felkészítés, olyan ismeretek és magatartásformák elsajátíttatása, melyek az önálló életkezdéshez és életvezetéshez elengedhetetlenek. 2. Az álláslehetőségek feltárásához, munkakereséshez és munkahely megtartásához szükséges ismeretek feltérképezése és fejlesztése.

Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
1. A tanulók munkavégzéshez kapcsolódó pozitív attitűdjének fejlesztése, és a felnőttkori munkavégzésre, a családi munkamegosztásban való részvételre való igényük kialakítása. 2. Mindennapos élethelyzetekben megjelenő takarítói munka jellegű gyakorlati tevékenységek végzése, ismeretek nyújtása, és gyakorlási lehetőség biztosítása. 3. A már tanult takarítási, mosási, vasalási, ruhajavítási, díszítési, virág- és kertgondozási, cipőápolási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, részben önálló alkalmazása. Az ágyneműhúzás helyes technikájának elsajátítása, gyakorlása. 4. A tanuló legyen képes különböző egyszerű takarítási munkák betanulására, önálló, folyamatos munkavégzésre, önellenőrzésre. 5. Ismerje a területet, (ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen. 6. Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával, használatával. 7. Megfelelően használja a munkavégzéshez szükséges eszközöket. 8. Tudjon utasításokat végrehajtani.	1. A takarítói munkatevékenységek során használt eszközök és tisztítószerek megismertetése. 2. A takarító eszközök, és gépek hatékony, rendeltetésszerű használatának elsajátíttatása. 3. A tisztítószerek fajtáinak megismertetése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használatuk elsajátíttatása. 4. A szelektív hulladékgyűjtés alapjainak bemutatása, elsajátíttatása. 5. Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása. 6. Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátítása. Virágápolási, udvartakarítási ismeretek nyújtása, gyakorlási lehetőségek biztosítása. 7. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, ápolt, tiszta, rendezett környezet iránti igény kialakítása. 8. Munka és balesetvédelmi, egészség- és környezetvédelmi ismeretek nyújtása a munkafolyamatok végzése során. 9. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a részmunkaterületeken, a mindennapi munkatevékenységekben.	1. Tartsa be a balesetvédelmi előírásokat. 2. Ismerje és alkalmazza a napi-, heti- és nagytakarítás, mosás, vasalás, ruhajavítás lépéseit. 3. Tartsa be a munkafolyamatok helyes sorrendjét. 4. Válassza ki az adott munka végzéséhez szükséges eszközöket, tisztítószereket, azokat helyesen adagolja. 5. Alkalmazza helyes technikával az eszközöket. 6. Váljon belső igényévé a lepedő és ágytakaró esztétikus felhelyezése, cseréje, tudjon. ágyneműt le-és felhúzni. 7. Ismerje azokat a módokat, kellékeket, melyektől a lakás egyedivé, barátságossá tehető. 8. Törekedjen a harmónia megteremtésére. 9. Merje díszíteni környezetét saját munkáival is. 10. Legyen tisztában azzal, hogy minden ünnephez másfajta kellékek illenek. Tudja, hogy az ünnepre fel kell készülni. 11. Tudja idejét beosztani. 12. Ismerje a szaporítási módokat, virág- és kertápolási módokat. 13. Ismerje fel a feladatok elvégzésének szükségességét. 14. Legyen képes udvari munkák komplex végzésére (szemét, águlladék szelektált összegyűjtése; söprés, lombsöprés; hó

9. Legyen képes elfogadni és betartani a munkahelyi elvárásokat, szabályokat. 10. Alakuljon ki megfelelő munkatartása, munkafegyelme. 11. Megfelelően tudjon alkalmazkodni a különféle munkahelyi légkörökhöz, munkahelyi elvárásokhoz. 12. Legyen képes együttműködni. 13. Tudjon elfogadni kritikát, igyekezzen hibáit kijavítani.	10. Leendő saját munkaterületek/külső munkahelyek területeinek meghatározott időnkénti nagytakarítása.	eltakarítás, jégoldás), évszaknak megfelelő növényápolásra, termesztésre. 15. Ismerje a különböző lábbelik tisztítását, ápolását.

Tárgyi feltételek, eszközigény:

A munkatevékenység végzése az iskolán belül *(épületekben és az udvaron*), belső gyakorlati helyszínen valósul meg.

Eszközigény:

Képességek függvényében személyenként:

Munkaköpeny, gumikesztyű, cérnakesztyű, mártott kesztyű, munkacipő, pormaszk FFP2, 3 féle seprű (cirok, vessző, lomb,) partvis, lapát, felmosó szett (vödör, felmosó rúd, felmosó fej), felmosó kocsi, szivacs, törlőkendő (száraz, nedves), kisméretű vödör vagy lavór, ablak lehúzó, varró cérnák, tűk, gyűszű, olló, locsolókanna, ásó, kapa, gereblye, hólapát, nyeles lapát.

Csoport szinten:

Teleszkópos pókhálózó, gyökérkefe, poroló, mosogató szivacs, dörzsi szivacs, törlőkendő, üvegmosó, WC kefe, WC pumpa, porszívó, létra, lavór/teknő/kád, mosógép (hagyományos, automata), centrifuga, ruhacsipesz, ruhaszárító, szárítókötél, teregető- és vasaló állvány, vasaló, spriccelő, gombok, különböző színű varró- és hímző fonalak, ágvágó, cipőtisztító készlet: cipőápoló krém- kenőfejes, cipőápoló krém – tégelyes, cipőápoló kefe, díszítő tevékenységhez szükséges eszközök.

Szemléltető eszközök:

Szakkönyvek, tankönyvek, kiadványok, katalógusok, filmek, a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok, IKT- eszközök (laptop, tablet, interaktív tábla).

Anyagigény:

A kerettantervben felsorolt takarító/ tisztító/ szerek, díszítő kellékek, folyamatos biztosítása lehetőleg változatos formában: általános tisztítószer, súrolópor, folyékony súrolószer, ablaktisztító, bútorápoló (folyékony és spriccelő), felületfertőtlenítő, általános fertőtlenítő, folyékonyszappan, papírtörlő, szemeteszsák.

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11.-12. évfolyam ismétlő**
Heti órakeret	**12** *(+2 szkidőkeret)*
2 éves órakeret	**864** *(+144 szkidőkeret)*
Szabad készségfejlesztő időkeret	*+144*
Ebből kötött	**778** *(+144 szkidőkeret)*
Szabadon tervezhető órakeret	*86*

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/évfolyam	**11-12. évfolyam ismétlő**	**11. évfolyam ismétlő**	**12. évfolyam ismétlő**
1. Takarítás	**528**	**264**	**264**
2. Mosás-vasalás	**60** *(+20)*	**30** *(+10)*	**30** *(+10)*
3. Ágyazás-ágynemű csere	**36** *(+36) (+8)*	**18** *(+18) (+4)*	**18** *(+18) (+4)*
4. Gombvarrás, ruhajavítás	**36** *(+36) (+8)*	**18** *(+18) (+4)*	**18** *(+18) (+4)*
5. Díszítés	**48** *(+32)*	**24** *(+16)*	**24** *(+16)*
6. /Kitekintés/ **Virágápolás, udvartakarítás**	**35** *(+36) (+9)*	**17** *(+18)(+5)*	**18** *(+18) (+4)*
7. /Kitekintés/ **Kertgondozás, cipőápolás**	**35** *(+36) (+9)*	**18** *(+18)(+4)*	**17** *(+18) (+5)*
Szabad készségfejlesztő időkeret	*+144*	*72*	*72*
Szabadon tervezhető órakeret gyakorlásra a megjelölt témaköröknél.	*86*	*43*	*43*
Összesen:	**1008**	**504**	**504**

A szabad készségfejlesztő időkeretből mindkét évfolyam témakörei kiegészültek plusz óraszámokkal a munkába való átvezetés és a munkára való felkészítés érdekében, szem előtt tartva a különböző tevékenységek végzésének minél eredményesebb begyakorlása érdekében.

1. Témakör: Takarítás			**Óraszám/évfolyam: 264**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Napi takarítás: Szellőztetés-rendrakás (konyhában mosogatás, öblítés, szárítás, törölgetés, edények elpakolása), sepregetés, felmosás, portörlés, tisztító szerek, használt takarító eszközök kitisztítása, elrakása, takarékos tisztítószer használata. 2. Heti takarítás: Szellőztetés, rendrakás, sepregetés, szőnyegtisztítás, fertőtlenítés (WC, fürdő) portörlés (nedves, száraz), használt takarító eszközök és szerek kitisztítása, elrakása. 3. Konyha: mosogatás, törölgetés, edények elhelyezése a szekrényben, tűzhely, csempe rendbe tétele, sepregetés, felmosás. 4. Fürdőszoba, WC: söprés, WC kagyló, kád, mosdó súrolása, rutin fertőtlenítése, csempe, piperepolc, tükör tisztítása, felmosás. 5. Csoportterem, szoba, előszoba: rendrakás-bútorok felrakása, sepregetés portalanítás, felmosás. 6. Munkaterületek (pl. iroda, lépcsőház stb.) külső munkahelyek területei: a tanult	1. Szellőztetés -mint a munkafolyamat kezdő lépése-, figyelve a huzat elkerülésére. Ruhák szakszerű hajtogatása, egymásra rakása, helye. 2. Nehezebb mozdulatok külön gyakorlása mint pl. csavarás. 3. Ablaktisztítás, szőnyeg tisztításának gyakorlása. 4. A takarítás elméleti sorrendjének követésével történő kivitelezés. 5. Folyamatosan a napi takarítás elvégzése. 6. A tanultak önálló gyakorlása, nehezebb feladatoknál állandó segítségnyújtás. 7. Önálló munka adott helyen. 8. Önellenőrzés, társak munkájának értékelése. 9. A munkafolyamat rendszeres gyakoroltatása eredményeként az elvégzésre fordítandó idő csökkentése. 10. A lakásban használatos eszközök kiválasztása. 11. Szőnyegtisztító kefe, WC kefe, ablak lehúzó, söprű, felmosó helyes fogása, nagy mozgás helyesen történő elsajátítása, gyakorlása (hátrafelé	Piktogram, vegyszer, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladék, környezetbarát, védőruha méreg, minőség értékelés, rutin, fizikai jellemzők.	1. Ismerje a takarítóeszközöket és azok rendeltetését; a háztartásban általában használatos takarító szereket; élet- és munkaterületeit; a tisztaság fontosságát! 2. Ismeri és használja a kézi takarítóeszközöket és a különböző munkaterületek tisztító szereinek nagy részét, a takarítás lépéseit a különböző élet- és munkaterületein napi és heti folyamatában is. Belátja a tisztaság fontosságát. 3. A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 4. Kézi eszközök, tisztítószerek adott munkához rendelése. 5. Takarítási eszközök, használati technikák elsajátítása. 6. Munkafolyamatok szempontjainak (piszkostól a

részmunkaterületek szerint: a. Sepregetés: partvis, ciroksepr̋ű. a. Felmosás: felmosórúd, felmosófej, felmosó vödör. b. Portörlés: antisztatikus törlő ruha, teleszkópos portörlő. c. Ablaktisztítás: ablak lehúzó, szivacs, törlőruha. d. Szőnyegtisztítás: gyökérkefe, poroló. e. Fertőtlenítés: WC kefe, gumikesztyű, szivacs. f. Mosogatás: mosogató-, dörzsi szivacs, üvegmosó. g. A piktogramok segítségével: általános tisztítószer, ablaktisztító; . szőnyegtisztító folyadék, súrolópor, krém, mosogatószer. 7. Felismerés, gyakorlati ismeret után. 8. Környezetbarát tisztítószer (pl. ecet, szódabikarbóna stb.) 9. Nagytakarítás: szellőztetés - rendrakás (konyhában mosogatás, öblítés, szárítás, edények elpakolása), lefolyótisztítás, szükség esetén savas tisztítás (WC, mosdó), függönyök levétele (mosása, szükség esetén vasalása), bútorok elhúzása, felrakása, szőnyegek portalanítása, kitisztítása, szellőztetése, ablakok, tükör tisztítása, pókhálózás, porszívózás, bútorok portalanítása, ápolása, bútor kárpit tisztítása, felmosás, padlóápolás, függönyök	mozgással, gördülékenyen, lendületesen). 12. A takarítás befejezése után az eszközök tisztítása, elrakása. 13. Az eszközök balesetmentes és egészség megóvó használatának gyakorlása (csúszós felület, áram, vegyszer, védőruha). 14. Víz cserélésének fontossága (mikor piszkos?) 15. Tisztítószerek kiválasztásának és adagolásának gyakorlása (képesség szerint adagoló kupak vagy ml szerint). 16. Takarékosság és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételének gyakorlása (vásárláskor ár-érték mérlegelése, víz, tisztítószer adagolása, hulladékok szelektív válogatása stb.). 17. Komplex takarítási folyamat, az előző évben tanultak ötvözése, a takarítás elméleti sorrendjének követésével történő kivitelezés. 18. Folyamatosan a napi takarítás elvégzése. 19. Tanultak önálló gyakorlása, nehezebb feladatoknál segítségnyújtás kérése. 20. Önálló munka adott helyen. 21. Önellenőrzés, társak munkájának értékelése. 22. A lakásban használatos eszközök kiválasztása, gépi eszközök bevonása a tevékenységbe, létra használatának gyakorlása (fontos a tanult szabályok		tisztáig; távolitól a közeliig) betartása. 7. Kritikai érzék (ön/társak munka végzésének értékelése) fejlesztése. 8. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek fejlesztése (önfegyelem, monotónia tűrés, igényesség, pontosság, precizitás, realitás, tolerancia, alkalmazkodás, türelem. 9. Baleset megelőzéssel, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazásának fejlesztése. 10. Az ismeretek kibővítése, új eszközök használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 11. Gépek beépítése a takarítás folyamatába. 12. Bonyolultabb, sokrétűbb, veszélyesebb feladatok jó szintű, biztonságos végzése úgy a baleset megelőzési és egészség megóvó szabályok betartásával, mint a környezetvédelem és a

visszacsíptetése, szőnyeg, bútorok visszahelyezése, használt takarító eszközök és szerek kitisztítása, elrakása. 10. Munkaterületek, külső munkahelyek területeinek meghatározott időnkénti nagytakarítása. 11. A tanult részmunkaterületek takarításának folyamatos gyakorlása a tanultak szerint. 12. Porszívó, felmosó kocsi, létra (magasban végzett tevékenységekhez), WC-pumpa. 13. Tisztítószerek körének bővítése. 14. A piktogramok segítségével: bútorápoló, padlótisztító, lefolyó tisztító, kárpittisztító.	betartása, fegyelmezett feladatmegoldás, saját fizikai jellemzők ismerete, mint epilepszia, tériszony, stb.). 23. Porszívó, takarítógép összeállítása, mozgatása, üzembe helyezése, használata, szét- és összeszerelése, tisztítása. 24. Az eszközök balesetmentes és egészség megóvó használatának gyakorlása. 25. Tisztítószerek kiválasztásának és adagolásának gyakorlása (képesség szerint adagoló kupak, vagy ml szerint). 26. Takarékosság és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételének gyakorlása (vásárláskor ár-érték mérlegelése, víz, tisztítószer adagolása, hulladékok szelektív válogatása, stb.). 27. Méreg elleni védelem, használatának egészség megóvó szabályai. 28. A takarítás rutinszerű végzése. 29. A tanult feladatok önálló elvégzése. 30. A szükséges eszközök, tisztítószerek önálló kiválasztása, a szükséges idő rövidítése. 31. A minőségi munkára törekvés a teljes takarítási folyamat alatt.		takarékosság szempontként való kezelésével. 13. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek magasabb szintre emelése. 14. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása. 15. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása. 16. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, adagolása. 17. Balesetvédelem. 18. Nagytakarítás lépéseinek ismerete, kivitelezése 19. Új eszközök használatának bevonása a tanult takarítási tevékenységekbe 20. Tisztítószerekről szerzett ismeretek bővítése 21. Munkafolyamatok finomítása, idő csökkentése, minőség javítása.

2. Témakör: Mosás-vasalás			**Óraszám/évfolyam: 30** *(+10)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Ruhadarabok szétválogatása, kézi mosás/ hagyományos mosógéppel történő mosás, öblítés, csavarás /centrifugálás-állvány (teregető) felállítása, teregetés, hajtogatás, állvány (vasaló) felállítása, vasaló beállítása, vasalás, hajtogatás, elhelyezés szekrényben, eszközök elpakolása. 2. Lavór, kád, védőkesztyű (szükség esetén), mosógép, centrifuga, teregető- és vasaló állvány, ruhacsipesz, vasaló. 3. Kézi, gépi, folyékony mosószer, mosópor (esetleg folttisztító), öblítő szer. 4. Természetes anyag/kevert szálas/műszál: eltérő mosási hőfok (programváltás), eltérő szárítási technika (vállfán, fektetve), eltérő vasalási hőfok, eltérő tárolás (vállfán). 5. Anyagminőség szerinti programválasztás (programok, mosó- és öblítő szer helyének ismerete). 6. Mosógép védelme.	1. Tevékenység színes/fehér ruhák szétválogatása, 2. Folttisztító használatának gyakorlása, dörzsölő és csavaró mozdulat helyes elsajátítása, gyakorlása, 3. 3-szori öblítés (2 meleg,1 hideg vízben), 4. Mosó-, öblítőszer adagolása (mérőpohár/kupak/ml) képesség szerint. 5. Mosógép feltöltése, vízcsere szükség szerint (víz hőmérsékletének tisztázása). 6. Hagyományos mosógépbe helyezés (mennyiség becsléssel). 7. Mosás (világos majd sötét/fehér majd színes ruhák). 8. Állványok felállításának gyakorlása. 9. Teregetés kötélre és állványra. 10. Vasaló beüzemelése, hőfokszabályzó fixre állítása, vasaló mozdulat elsajátítása, gyakorlása egyszerű formájú textíliákon (pl. atléta, póló, ágyneműő).	Hőfokszabályzó, folttisztító, teljes áramtalanítás, program, gyapjú, műszál, selyem, pamut, vízlágyító, kemény víz.	1. Kézi mosás előkészítése, technikája és lépései: Hagyományos mosógép, centrifuga alkalmazása. Öblítés, teregetés szakszerűsége. Mosó- és öblítőszer kiválasztása, adagolása. Vasalás előkészítése, egyszerű formájú," durva" textíliák vasalási technikájának és lépéseinek elsajátítása. Egyszerű vasalt ruhák hajtogatása, elhelyezése a szekrényben. 2. Tudja megkülönböztetni a textíliákat minőségük szerint és ismerje azok tulajdonságait. 3. Magasabb szintű mosás - programozási ismeretekkel és mosógép védelemmel. 4. Önálló döntés meghozatala a vasaló beállításával kapcsolatban. 5. Finom textíliák vasalásával ügyesség, precizitás, pontosság fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismertetése.

7. Megfelelő anyaghoz megfelelő hőfok beállítása, szükség szerinti változtatása. 8. Bonyolultabb formájú ruhadarabok mozgatásának, simításának fortélyai. 9. Gombolás, ruhalábak, ruhaujjak elhelyezése hajtogatáskor, vállfa alkalmazása.	11. Textíliák összehajtása, elhelyezése a szekrényben. 12. Eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen). 13. Anyagválogatás szín és minőség szerint. 14. Programok rendelése a megfelelő agyagokhoz. 15. Ruha betöltése, súlybecslése (ellenőrzésként mérése). 16. Mosó - és öblítő szer kimérése (töltet mérete és vízkeménység alapján) betöltése, program beállítása, indítása. 17. Tiszta ruhák kirázása, gyapjú ruha fektetve, ingek vállfán. 18. Szárító/vasaló állvány állítása, teregetés. 19. Száraz ruhák összehajtása vasaláshoz. 20. Ingek, nadrágok, esetleg függöny vasalása hőfok szabályzó beállításával megbeszélés után, majd önállóan. 21. Hajtogatásuk gyakorlása, elhelyezés a szekrényben polcon, vállfán. 22. Eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen).		6. Bonyolultabb hajtogatási műveletek megtanulása. 7. Környezetének és ruházatának tisztán és rendben tartása váljon belső igényévé. 8. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása. 9. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása. 10. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, adagolása. 11. Baleset- és egészségvédelem ismerete. 12. Anyagismeret alapfokon. 13. Automata mosógéppel mosás. 14. Vasalási technika fejlesztése, önállóság növelésével. 15. Hajtogatás továbbfejlesztése.

3. Témakör: Ágyazás-ágynemű csere			**Óraszám/évfolyam: 18** *(+18)(+4)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Párnahuzat helyes felhúzása segítséggel, majd a lehető legnagyobb önállósággal történő végzése. 2. Ágytakaró, lepedő ágyszélekkel párhuzamosan történő felhelyezése.	1. Szellőztetés. 2. Megágyazás, beágyazás folyamata. 3. Ágynemű le és felhúzása, hajtogatása. 4. Ágytakaró fel és leszedése, hajtogatása.	Ágyszél, párhuzamos, sarok.	1. Az ágynemű csere komplex folyamata: A szennyes ágynemű lehúzása, a tiszta ágynemű felhúzása, az ágyneműhúzás technikájának elsajátítása, alkalmazása. 2. Az ágyazás részmozzanatainak csiszolása (lepedő, ágytakaró helyes összehajtása, felterítése). 3. Az ágyazás kivitelezése. A lepedő és ágytakaró esztétikus felhelyezése váljon belső igénnyé. 4. Ágynemű le-és felhúzásának elsajátítása.

4. **Témakör: Gombvarrás, ruhajavítás**			**Óraszám/évfolyam: 18** *(+18)(+4)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Kétlyukú és négylyukú gomb varrása. 2. Kisméretű gombok varrása. 3. Fonal- gomb-textil színharmóniája. 4. Saját ruhanemű javítása varrással, akasztó, szakadás, gumi-, zsinór behúzás. 5. 1-2 díszítőöltés. 6. Tű befűzése, csomó kötése.	1. Megfelelő eszközök kiválasztása, gyűszű használatának gyakorlása. 2. Fonal tűbe fűzése, csomózása. 3. Esztétikus varrás a textil fonákján. 4. A varrás eldolgozása. 5. Különböző típusú és formájú gombok varrása. 6. Díszítőöltésekkel ajándéktárgyak dekorálása (tűpárna, könyvjelző).	Gyűszű, gépselyem, hímzőfonal.	1. Négylyukú gomb varrásának elsajátítása. 2. Ruhajavításhoz használt öltések (fércöltés, gépi varrás kézen) megismerése, gyakorlása. 3. Gombvarrás elsajátítása. 4. A varrásán elfeslett anyag javítása. 5. Díszítőöltések valamelyikének (képességtől függően) felhasználása a textileknél (szároltés, láncöltés, lapos öltés, keresztszemes öltés).

5. Témakör: Díszítés			**Óraszám/évfolyam: 24** *(+16)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Tisztaság: mindennapos takarítás; függönyök, terítők tisztán, vasaltan; virágok rendszeresen gondozva. 2. Színek: színárnyalatok, egymást kiegészítő színek (sárga-kék; vörös-kékeszöld; bíbor-zöld). 3. Stílus: bármi megengedett, ami szépérzékének megfelel. 4. Nagytakarítás ünnep előtt. 5. Ünnepi asztal harmóniája (abrosz, szalvéták, asztaldísz). 6. Sütött díszek elkészítése.	Lakásbelsők nézegetése újságban, interneten. Saját munkák készítése az ismert technikákkal (kép a falra, szőnyeg a padlóra, díszpárna, terítő). Ünnepi terítékek nézegetése, tapasztalatok gyűjtése újságokból, internetről.	Dekorálás, ízléses, harmónia, technika, születésnap, húsvét, advent, karácsony, szilveszter.	1. Ismerje azokat a módokat, kellékeket, melyektől a lakás egyedivé, funkcióval is rendelkező virágokat, szőnyegeket, textileket, képeket. 2. Törekedjen a harmónia megteremtésére. 3. Merje díszíteni környezetét saját munkáival is. 4. Legyen tisztában azzal, hogy minden ünnephez másfajta kellékek illenek. 5. Ünnepi asztal megtervezése, ajtó/ablak/asztaldísz elkészítése. Tudja, hogy az ünnepre fel kell készülni. 6. Tudja az idejét beosztani.

6. **Témakör:** /Kitekintés/ **Virágápolás, udvartakarítás**			**Óraszám/évfolyam: 17** *(+18) (+5)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Egyszerű növényszaporítási módok: tőosztás, hajtatás, bújtatás. 2. Vesszőseprű, lombseprű, hólapátalkalmazása (ágvágó). 3. Jégmentesítés homokkal.	1. Folyamatában, ill. aktualitás szerint végzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti ismereteket.	Komposzt – komposztáló - vesszősöprű, hólapát, környezetbarát jégoldás.	1. Az eddig tanult ápolási módok kibővítése a szobanövények szaporításával, tápoldatozásával. 2. Az udvar rendszeres takarítási technikáinak megismerése, szükségessége az évszaknak megfelelően. 3. Szaporítási módok megismerése, szakszerű végrehajtása. 4. Egyéb ápolási munkák és végrehajtásuk időbeli összefüggésének ismerete (pl. mérési gyakorlatok, az locsolás szükségessége növény igényétől, évszaktól függően 2 óra, eltelt idő naponta, hetente, tápoldatozás tavasztól őszig 2 hetente, talajlazítás, száraz levél eltávolítása szükség szerint). 5. Udvari munkák komplex elvégzése (szemét, ághulladék szelektált összegyűjtése; söprés, lombsöprés; hó eltakarítás, jégoldás).

7. Témakör: /Kitekintés/ **Kertgondozás, cipőápolás**			**Óraszám/évfolyam: 18** *(+18) (+4)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. A szobai és a kerti növényápolás párhuzama (talajlazítás-ásás, 2. gereblyézés; tápoldatozás-trágyázás), a növényszaporítás egyéb módjai (vetés, palántázás), a növényápolási teendők kibővítése (gyomlálás, kapálás, kötözés). 3. Lábbelik tisztítása. 4. Utcai cipők portalanítása, krémezése, fényesítése, kerti gumicsizma lemosása, benti lábbelik nedves, majd száraz törlése.	1. Folyamatában, ill. aktualitás szerint végzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti ismereteket	Trágya, permetlé, kártevőirtás.	1. Évszaknak megfelelő növényápolási ismeretek elsajátítása a pihenőkertben. 2. Növények termesztésének, gondozásának ismerete a veteményesben. 3. Különböző lábbelik tisztításának, ápolásának ismerete. 4. Ismerje a pihenőkert karbantartásának évszakonként ismétlődő feladatait. 5. Ismerje és használja a munkavégzéshez a megfelelő eszközöket, azokat balesetmentesen használja. 6. A veteményesben alkalmazza az eddigi ismereteit a növények ápolásához, gondozásához. 7. Kerti, utcai és benti cipők megfelelő ápolása. 8. Tartsa be a megismert takarékossági, környezetvédelemi szabályokat.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Alakuljon ki a munkavégzéshez kapcsolódó pozitív attitűd, a felnőttkori munkavégzésre és a családi munkamegosztásban történő részvételre való igény. Ismerje meg a munkahely és a munkavégzés magatartási normáit, munkatársi kapcsolataiban váljon együttműködővé. Figyeljen oda az anyagokkal, energiával történő takarékosságra, igényeit a szükségletekhez és a lehetőségekhez hangolja. Ismerje meg a társadalmi munkamegosztás alapjait. Erősödjenek a munkavállaláshoz, a felnőtt társas kapcsolatokhoz szükséges kommunikációs formák. Legyen képes a családi munkamegosztásban részt venni. Készségszintűvé váljon a mértékegységek használata, a téri tájékozódás, az idő, a pénz szükségszerű beosztása. Legyen tisztában a legfontosabb egészségvédelemmel és a balesetvédelemmel összefüggő ismeretekkel, ezeket helyesen alkalmazza. Alakuljon ki a tanulókban a környezetének és saját megjelenésének igényessége.
A legfontosabb tudáselemek a második év végére	1.A tanuló ismeri az eszközök, háztartási gépek és berendezések nevét, funkcióját, balesetmentes használatát. 2.A feladat megoldásához kiválasztja a legmegfelelőbbet. 3.Ismeri a használt anyagokat. Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját, különös figyelemmel a vegyszerekre. 4.Ismeri a piktogramokat. Segítségükkel eligazodik a használatról. 5.Önállóan, vagy segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató) a tanult munkafolyamatot elvégzi.

Árufeltöltő készségfejlesztő tanterv

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
1. Az árufeltöltő tevékenységek bemutatása, megtanítása, gyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása és önálló – részben önálló – alkalmazása. 2. Készítse fel a fiatalokat arra, hogy egyéni megsegítéssel legyenek képesek felnőttként munkát vállalni, a munkaerőpiacon segítséggel eredményesen helytállni. 3. A tanulók részére áru feltöltő tevékenység bemutatása, megtanítása, gyakorlása. Az ehhez szükséges készségek elsajátítása. 4. Tájékozódási feladatok fokozatos megismerése, kiterjesztése. 5. Kapcsolódás más gyakorlati tevékenységi területekkel. 6. A raktárhelyiségek megismerése. 7. Képességeiknek megfelelően legyenek képesek munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre. 8. A munkavégzéshez kapcsolódó, naponta elvégzendő tevékenységek, ezek szakszerű pontos végzése.	1. A gyakorlat biztosítsa a tanulók munkatapasztalat-szerzését, a munkahelyi környezet megismerését. 2. A tanulók ismerjék meg és alkalmazzák a munkaviszonyból származó kötelezettségeket és az ehhez fűződő jogaikat. 3. A tanulók sajátítsák el az áruk rendszerezésének, rendezésének. gyakorlatát és ismerjék fel tevékenységük fontosságát.	1. Legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőzési szabályok betartására. 2. Ismerje a termékek sokféleségét. 3. Tudjon csoportosítási szempontok alapján árukat elhelyezni, rendszerezni. 4. Ismerje és alkalmazza az alapvető kapcsolattartási és udvariassági szabályokat a munkatérben. 5. Ismerje meg a raktárhelyiségeket, az ott használt eszközöket. 6. Képességeinek megfelelően legyen képes munkájában a részbeni 7. önállóságra, irányított, pontos munkavégzésre. 8. Rendelkezzen ismeretekkel az árukról, az áruk osztályozásáról, csoportosításáról. 9. Tájékozódjon az eladótérben. 10. Speciális balesetvédelemi oktatáson vegyen részt. 11. Ismerje az eladóteret, raktárhelységek fontosságát, az ott használt eszközöket. 12. A gyakorlott eszközhasználat.

Tárgyi feltételek, eszközigény:

A munkatevékenység végzése belső és külső gyakorlati helyszínen valósul meg.

Tárgyi feltételek:

Intézményi belső gyakorlathoz többfunkciós polcrendszer és tárolók, csomagoló és mozgató eszközök, gyakorló eladótér szükséges. A gyakorlat során biztosítani kell minél többféle árucikk és göngyöleg megismerését iskolai tanműhelyben és sokféle valódi eladótérben és raktárban.

Eszközigény:

Munkavédelmi felszerelések (munkaköpeny, védőkesztyű, munkacipő, stb.), különféle árucikkek, polcrendszerek, anyagmozgató eszközök, (bevásárló kocsi, árumozgató kocsi), bevásárló kosár, pénztárgép, tároló szekrény, fellépő, takarító eszközök és anyagok, fényképezőgép, kamera.

Szemléltető eszközök:

Szakkönyvek, tankönyvek, kiadványok, katalógusok, filmek, a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok, IKT- eszközök (laptop, tablet, interaktív tábla).

Anyagigény:

Szárazárú (tészta, rizs, kávé, te, édességek, konzervek), tartós élelmiszerek, fűszerek, csomagolópapír, viaszos vászon, szemeteszsák, műanyag tárolók, műanyag kosarak /több méretben/, alkoholos filctoll, címke, címkéző.

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	**11.-12. évfolyam ismétlő**
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető órakeret	*28*

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/évfolyam	**11-12. évfolyam ismétlő**	**11. évfolyam ismétlő**	**12. évfolyam ismétlő**
1. Általános Ismeretek	8	4	4
2. Tájékozódás, árurendszerezés	16	8	8
3. Munkavállalói ismeretek	16	8	8
4. Munka-, baleset-, és környezetvédelmi ismeretek	16	8	8
5. Áruismeret	102	51 *(+7)*	51 *(+7)*

6. Árufeltöltési ismeretek	102	51 *(+7)*	51 *(+7)*
Szabadon tervezhető órakeret gyakorlásra a megjelölt témaköröknél.	*28*	*14*	*14*

1. Témakör: Általános Ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 4**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Általános áru- és rendszerezési ismeretek 2. Balesetvédelem 3. Anyagismeret 4. Termékek sokféleségének ismeret. 5. Helyismeret, tájékozódás az eladótéren. 6. Védőruhák, védőeszközök megismerése. 7. Biztonsági szabályok elsajátítása, megismerése.	1. A tanulók részére áru feltöltő tevékenység bemutatása, megtanítása, gyakorlása. 2. Az árufeltöltési munka szerteágazó, sokoldalú tevékenységeinek megismerése. 3. Változatos feladatok a tanulók számára az ismeretek elsajátításához.	Eszközök, áru, eladótér, balesetvédelem, anyagismeret, védőruha kötény, köpeny, gumikesztyű, védősapka, védőcipő.	1. Legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőzési szabályok betartására. 2. Kommunikáció fejlesztése egyéni célok alapján.

2. Témakör: Tájékozódás, árurendszerezés			**Óraszám/évfolyam: 8**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Tájékozódási feladatok megismerése. 2. A tanultak játékos gyakorlása: makettek, képek, valós áruk 3. A termékek ismeretének rendszerezése. 4. Az áruk sokfélesége. 5. Tájékozódás az eladótérben, az eladótér megismerése, elhelyezkedése. 6. Az áruk elhelyezésének fontossága, területi elhelyezés megismerése.	1. Kijelölt helyek megtalálása. 2. Egymás segítése munkavégzés közben. 3. Önálló munkavégzés re való felkészítés felnőtt segítségével. 4. Az eladótér megismerése, átlátása. 5. Tájékozódás fejlesztése. 6. Áruismeret fejlesztése. 7. Többféle üzlet megismerése. 8. Üzletek közötti azonosságok és különbségek felismerése. 9. Tanulmányi séta a különböző nagyságú és profilú üzletekben.	Eladótér, térkép, makett, áru, üzlet, különbség, hasonlóság, azonosság.	1. Tájékozódási feladatok fokozatos megismerése, kiterjesztése. 2. Helyismeret felelevenítése a korábbi tapasztalatok útján. 3. Termékek sokféleségének ismerete. 4. Az áruk elhelyezése csoportosítási szempontok alapján.

3. Témakör: Munkavállalói ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 8**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Kapcsolattartás fontossága. 2. Udvariassági szabályok betartása.	1. Udvariassági szabályok fejlesztése. 2. Kapcsolattartás vezetőkkel, kollégákkal, vásárlókkal, alkalmazottakkal. 3. Tanulmányi séták. 4. Kapcsolattartási és udvariassági szabályok megismerése, alkalmazása.	Munkavállalás, szerződés, önéletrajz, magázás-tegezés, jelenléti ív, munkaidő, pihenő idő, munkabeosztás, szabadság.	1. Az munkatérben alkalmazott kapcsolattartási és udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása. 2. Kapcsolódás más gyakorlati tevékenységi területekkel. 3. Tanulmányi séták. 4. Gyakorlatok alkalmazása.

4. Témakör: Munka-, baleset-, és környezetvédelmi ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 8**
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Tájékozódás a raktárhelységekben. 2. Balesetvédelem, és megelőzés fontossága. 3. A raktárakban használt eszközök: a. létrák b. targoncák c. emelők d. kocsik e. rekeszek f. konténerek g. raklapok 4. Eszközismeretek. 5. A szabályok betartása, amelyek, csak gyakorlás során rögzülnek. 6. Az áruk tisztaságának, csomagolásának ellenőrzése. 7. Lejárati idő.	1. A raktárhelységek fontossága, az ott használt eszközök megismerése. 2. A helységben tartott áruk osztályozása, elhelyezése. 3. Speciális balesetvédelemi oktatás fontossága. 4. Veszélyekre való figyelem felhívása. 5. Áruismeret fejlesztése. 6. A nyugodt harmonikus, de pontos munkavégzés fontossága. 7. A gyakorlott eszközhasználat segít a munka közbeni balesetek megelőzésében. Az elvégzendő munka lépéseinek a begyakorlása. 8. Az áruk célszerű elhelyezése 9. Időrend-munkarend fontossága 10. Védőruha fontossága a	Raktárhelység, raktározás, áru osztályozása, rövid ideig eltartható élelmiszerek, konzerv, rizs, liszt, cukor, fűszerek, konténerek, rámpák, raklapok, rekeszek, targoncák, létrák, emelők, eszközök, munkavédelem, törékeny cikkek, üveg, porcelán, eszközhasználat, szabályok.	1. A raktárhelyiségek megismerése. 2. A raktárban használt eszközök megismerése. 3. A raktárhelységek fontossága, az ott használt eszközök megismerése.

	raktárhelységekben. 11. Helyzetgyakorlatok alkalmazása, az áruk elhelyezésével kapcsolatban. 12. Az áruk gyors és pontos elhelyezése.		

5. Témakör: Áruismeret			**Óraszám/évfolyam: 51** *(+7)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Árucikkek, tárgyak, eszközök osztályozása: napi cikkek a. rövid ideig eltartható élelmiszerek 2. Napi cikkek: a. gyümölcs, zöldség b. tojás c. tej-tejtermékek d. hús-húskészítmények e. cukrászati termékek f. kenyér pékáru, kétszersült g. mélyhűtött termékek 3. Élelmiszerek: a. rövid ideig eltartható élelmiszerek: b. konzervek, c. rizs, liszt, cukor csomagolása d. fűszerek 4. Rövid ideig eltartható élelmiszerek: a. kávé b. tea c. cukorka d. csokoládé e. italok 5. Hosszabb ideig eltartható fogyasztási cikkek: a. törékeny cikkek b. üveg és porcelán áruk c. vegyi anyagok d. tisztítószerek e. kozmetikai termékek f. papírból készült termékek, írószerek 6. Külön elbánást nem igénylő cikkek: a. textil termékek b. fából készült termékek c. fémből készült termékek d. műanyag áruk	1. Az eladótér megismerése, átlátása. 2. Tájékozódás fejlesztése. 3. Tanulmányi séta a különböző nagyságú és profilú üzletekben 4. Képességnek megfelelő részbeni önállóság, irányított munkavégzés. 5. Ismeretek az árukról, az áruk osztályozása, csoportosítása. 6. Tájékozódás az eladótérben.	Üzletek, áruk, élelmiszerek, eladótér, napi cikkek, rövid ideig eltartható élelmiszerek.	1. Képességeinek megfelelően legyen képesek munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre. 2. Ismeretek az árukról, az áruk osztályozása, csoportosítása. 3. Tájékozódás az eladótérben.

6. Témakör: Árufeltöltési ismeretek			**Óraszám/évfolyam: 51** *(+7)*
Tananyag	**Képességeihez mérten tanulói tevékenység**	**Képességeihez mérten elvárt és *javasolt* fogalmak**	**Képességeihez mérten elvárt teljesítmény**
1. Az időrend megtervezése a munkánk során. 2. A munkatér sokszínűsége. 3. Az eladótér sokszínűsége, tisztántartása, higiénia fontossága. 4. Áruk csomagolásának minősége, ismerete. 5. A csomagolás sérüléseiből adódó feladatok elvégzése.	1. A munkafeladatok tudatos begyakorlása. 2. A munkafolyamatokban használt saját eszközök fontossága, megismerése. 3. A rend és tisztaság fontosságának megismerése. 4. A takarítási munkák fontossága. 5. Az áruk esztétikus, célszerű elhelyezése. 6. Eszközök ismerete. 7. Helyzet gyakorlat végzése, játékos gyakorlatokkal modellezés. 8. A munkavégzéshez kapcsolódó tevékenységek szakszerű, pontos végzése. 9. Az áru ellenőrzése (sérülésmentesség, tisztaság), kihelyezése.	Tisztaság, rendszeretet, hús-húskészítmények, cukrászati termékek, pékáruk, mélyhűtött termékek, csomagolás sérülése, csomagolás, esztétikus áru, célszerűség, időbeosztás, áru, időrend, napi cikkek, tejtermékek, gyümölcs, zöldség, tojás, higiénia, tisztaság, munkafolyamat.	1. A munkavégzéshez kapcsolódó naponta elvégzendő tevékenységek, ezek szakszerű, pontos végzése. 2. Az áru csomagolásának ismerete. 3. Az áru kihelyezése. 4. Kihelyezés előtt a tisztaság fontossága.